IX.

DE ACTIONE POPULARI CHRISTIANA.

PIUS PP. X.

MOTU PROPRIO.[1])

1590
1904

Pii PP. X. Motu Proprio de actione Christiana.

Jam a primis Nostris encyclicis litteris, quas ad universos orbis episcopos dedimus, iis concinentes quae gloriosi Praedecessores Nostri de actione catholica laicorum decreverunt, id opus maxime laudabile et in praesenti Ecclesiae statu necessarium declaravimus. Neque facere possumus quin alte commendemus tot illustrium virorum zelum, qui se iamdudum huic praeclaro penso dederunt studiumque tam frequentis lectaeque iuventutis, quae in hoc negotio alacriter suam conferre opem properavit. Decimusnonus catholicorum Conventus nuper Bononiae habitus et a Nobis excitatus et promotus, satis ostendit omnibus virium catholicarum vigorem, quidve obtineri possit utilis ac salutaris in christiano populo, si huiusmodi actio sit bene directa et ordinata, regnetque in cunctis qui ad eam concurrunt cogitationum, affectuum operationumque unitas.

Attamen non levem Nobis dolorem affert quod aliqua discrepantia inter eos exorta disputationes sane vivaces exsuscitaverit, quae nisi opportune cohibitae, easdem vires distinere minusque efficaces reddere possent Nos qui antequam Conventus cogeretur animorum unionem concordiamque commendavimus, ut communi sententia ea statuerentur quae ad normas operosas catholicae actionis attinent, silere nunc nequaquam possumus. Cumque dissensiones in ordine actuoso ad theoreticum referantur, immo in hoc sustentaculum habere debeant, principia constabilire oportet, quibus omnis catholica actio reformanda est.

Leo XIII. s. m. insignis Decessor Noster, luculenter normas tradidit actionis popularis christianae in praeclaris Encyclicis *Quod Apostolici muneris* diei 28. decem-

[1]) Versio ex italico idiomate ab ephemeridis „Nuntius Romanus" Directore exarata.

bris 1878, *Rerum Novarum* diei 15 maii 1891, et *Graves de communi* diei 18 ianuarii 1901. atque in speciali Instructione per S. Congregationem super Negotiis Ecclesiasticis Extraordinariis emanata die 27 ianuarii 1902.[1])

Nos autem qui non minus quam Antecessor Noster conspicimus quam sit necesse ut actio popularis christiana recte moderetur ac dirigatur, volumus quod normae illae sapientissimae adamussim pleneque observentur; nullusque ab iis discedere quacumque ratione audeat

LEGES FUNDAMENTALES
ACTIONIS POPULARIS CHRISTIANAE.

I. Humana Societas, ut Deus constituit, ex elementis inaequalibus coalescit, quemadmodum inaequalia sunt humani corporis membra: omnia aeqalia reddere est impossibile, eademque Societas dissolveretur.[2])

II. Diversorum membrorum socialium aequalitas solum in eo est quod omnes homines originem a Deo Creatore ducunt; a Jesu Christo sunt redempti districteque iuxta merita a Deo sunt iudicandi, praemioque vel poena afficiendi [3])

III. Hinc est quod in humana Societate, secundum Dei ordinationem, inveniuntur principes ac subditi, domini ac proletarii, divites et egeni, docti et ignari, nobiles atque plebeii, qui ad unum omnes caritatis vinculo colligati sibi invicem opem ferant ad ultimum finem in coelo consequendum; hic vero in terris ad materialem moralemque prosperitatem.[4])

IV. Homo habet in bona terrestria non usum dumtaxat, ut bruta animantia; sed etiam ius stabile proprietatis: neque earum tantummodo rerum quae usu consumuntur; sed et earum quae, nobis utentibus, permanent.[5])

V. Est naturae ius inviolabile privata proprietas, fructus laboris vel industriae, seu cessionis vel donationis ab alio factae; ac unusquisque, prouti libet, de ea rationabiliter disponere potest.[6])

VI. Ut dissidium componatur locupletes inter et proletarios, necesse est iustitiam a caritate distinguere. Nullum est repetitionis ius, ubi iustitia non fuerit violata [7])

VII. Justitiae officia, quae ad proletarium spectant et opificem haec sunt: „quod libere et cum aequitate pactum operae sit, id integre et fideliter reddere: non rei ullo modo nocere, non personam violare dominorum: in ipsis tuendis rationibus suis abstinere a vi, nec seditionem inducere unquam“.[8])

[1]) Quoniam citata Instructio non fuit in „*Nunt. Rom.*“ edita, nos hic ex illa notas plures addemus quae ad perfectam declarationem praesentis *Motu Proprio* requiruntur. Omnia vero strictim referentes latine vertemus, nam dicta Instructio, utpote quae ad Italiae Ordinarios missa, italico idiomate fuit conscripta. *Observatio Directoris ephemeridis „Nuntius Rom.“*

[2]) Encycl. *Quod Apostolici muneris.* — [3]) Ib. — [4]) Ib. — [5]) Encycl. *Rerum Novarum.* — [6]) Ib. — [7]) Ib. — [8]) Ib.

VIII Aequitatis officia quae divites atque dominos attingunt sunt: iustam dare opificibus mercedem; eorum iustis compendiis nequidquam nocere nec vi, nec dolo, nec fenebribus artibus idoneum eis temporis spatium tribuere ut pietati vacent; non eos dare obvios lenociniis corruptelarum illecebrisque peccandi; neque ullo pacto a cura domestica parsimoniaeque studio abducere; neque plus imponere operis, quam vires ferre queant, nec id genus, quod cum aetate sexuque dissideat.[1])

IX. Caritatis officium pro divitibus ac locupletibus est subvenire indigentibus, iuxta evangelicam praeceptionem quae tam stricte obligat ut de eius adimpletione in die iudicii specialis requirenda sit ratio; sicut ipse asseruit Christus. (Matth. XXV.[2])

X. Pauperes vero suam indigentiam erubescere non debent, nec divitum spernere caritatem, Jesum Christum Redemptorem ob oculos praecipue habentes, qui cum inter opes nasci posset egenus factus est, ut inopiam nobilitaret meritisque incomparabilibus pro caelesti gloria augeret.[3])

XI. Ad opificum quaestionem resolvendam multum domini ipsique opifices possunt „iis videlicet institutis, quorum ope et opportune subveniatur indigentibus, et ordo alter propius accedat ad alterum. Numeranda in hoc genere sodalitia ad suppetias mutuo ferendas; res varias, privatorum providentia ad cavendum opifici constitutas . . . patronatus pueris tutandis. Sed principem locum obtinent sodalitia artificum".[4])

XII. Ad hunc finem praesertim dirigitur *actio popularis christana*, seu *democratia christiana*, multis atque variis suis operibus Haec vero democratia christiana eo debet sensu intelligi qui fuit a suprema auctoritate declaratus, quique alius omnino ab illo existens qui *democratiae socialis* nomine venit, instar fundamenti habet fidei ethicesque catholicae principia, atque illud imprimis ut „ius potiundi possidendi iubeat esse integrum."[5])

XIII. Praeterea *democratia christiana* nunquam ad politica detorqueri debebit neque partibus finibusque politicis servire unquam; non enim hoc est eius pensum; sed esse debet actio benefica ad populi subsidium, in iure naturae evangelicisque praescriptis fundata.[6])

(Democratici christiani Italiae omnino abstinere tenentur a quacumque

[1]) Ib. — [2]) Ib. — [3]) Ib. — [4]) Ib. — [5]) Encycl. *Graves de communi.*

[6]) Ib. et Instruct. cit. S. C. super Neg. Eccl. Extraord. — Neque ideo actio popularis christiana nimis coarctatur, quinimmo, si recte ad Sedis Apostolicae documenta exigatur, ea satis late patet; ut immortalis memoriae Leo XIII. ad Archiepiscopum Mechliniensem die 10 iul. 1895 scribebat. „Haec enim causa, inquit, non uno se modo recte considerantibus praebet. Attinet ea quidem ad bona externa, sed ad religionem moresque in primis attinet, atque etiam cum civili legum disciplina sponte copulatur; ut denique ad iura et officia omnium ordinum late pertineat. Evangelica porro iustitiae et caritatis principia a Nobis revocata quum ad rem ipsam usumque vitae transferuntur, multiplices privatorum rationes attingere necesse est." Hinc sequitur 1. quod in programmatibus, disquisitionibus atque diariis democratico-christianis eae quaestiones tractari queunt quae ad iustitiae triumphum caritatisque exercitium erga populum conducere possunt. Sequitur 2. quod diaria democratico-christiana notitias iudiciaque edere possunt qnoad facta opinionesque politicas, quin tamen Ecclesiae nomine loqui affectent, neque proprias opiniones in rebus liberae discept tionis aliis perscribere velint, ac si catholici veri non essent qui aliter sentirent. — Cf. *Nunt. Rom.* Vol. XIV, p. 169. atque cit. Instr.

politica actione quae in praesentibus circumstantiis, ob *rationes altissimas*, omnibus catholicis prohibetur.)[1]

XIV. In suo munere explendo democratia christiana strictissime tenetur ab ecclesiastica dependere auctoritate, plenam exhibendo Episcopis eorumque personam gerentibus subiectionem seu obedientiam. Non est zelus remunerandus neque sincera pietas res utut pulchras bonasque aggredi, si a proprio Pastore minime fuerint probatae.[2])

(XV. Ut eiusmodi actio democratico-christiana communi conspiratione procedat, in Italia ab Instituto illo quod a Congressibus Coetibusque catholicis audit, est moderanda; quod in tot annis laudabilium laborum tam bene de Ecclesia meruit; cuique Pius IX ac Leo XIII. s. m. curam demandarunt communis catholicorum actionis, auspicio et ductu sacrorum Antistitum, temperandae.)[3]

XVI. Catholici scriptores in iis omnibus quae religionis bonum Ecclesiaeque in civilem Societatem actionem attingunt, penitus subiacere debent intellectu ac voluntate, quemadmodum omnes alii fideles, propriis Episcopis Romanoque Pontifici. Cavere praecipue debent, ne Sedis Apostolicae de quocumque gravi argumento iudicium praeveniant.[4])

XVII. Scriptores democratico christiani, uti omnes catholici scriptores, subiicere debent praeviae Ordinarii censurae scripta omnia quae respiciunt religionem atque ethicen christianam et naturalem, vi Constitutionis *Officiorum ac munerum* (art. 41) Viri autem ecclesiastici juxta eamdem Constitutionem (art. 42.) ne libros quidem de artibus scientiisque mere naturalibus tractantes edere queunt nisi praevium obtinuerint Ordinarii consensum.[5])

[1]) Cit. Instruct. Quod tamen ad solam spectat Italiam.

[2]) Encycl. *Graves de communi.* — Cf. encycl. *Nobilissima Gallorum gens* diei 8. febr. 1884 epistolam *Est sane molestum* ad Archiepiscopum Turonensem diei 17. dec. 1888.

[3]) Cit. Encycl. *Graves de Communi.*

[4]) Cit. Instruct.

[5]) Cit. instruct. Quae sub. num. IV. haec habet: In circulis, sodalitiis etc. instituendis maxime curandum est: 1. ut particulares constitutiones, programmata, libelli aliaque id genus documenta dictionem spiritumque vere christianam praeseferant; 2, ut vexilla aliaque insignia nihil commune habeant cum symbolis socialistarum; 3. ut statuta atque regulae prius recognita probataque ab Ordinario fuerint; sine hac approbatione nulla dictarum institutionum sese tamquam catholicam exhibere poterit vel uti talis haberi, neque proinde commendationem ullam apud viros ecclesiasticos vel saeculares sibi polliceri; 4. ut omnia acta omnesque sermones spiritu Christi Jesu sint referta, promovendoque praesertim Dei regnum, efficaciter temporale bonum proletarii et indigentis curent christinaeque civilitatis incrementum. In iis vero quae praeviam approbationem seu consensum ecclesiasticae auctoritatis exposcunt, haec mature conscia fieri debet, ut consilia cautionesque expendere queat. — Num. V. prosequitur: Subscriptiones collectaeque pro operibus actionis socialis ac democratico-christianae auctoritati vigiliantiaeque Ordinariorum subiiciuntur. Ac sicut in quibusdam circumstantiis casibusque particularibus perturbationi ac dissipationi esse possent in Seminariis aliisque Institutis litterariis Ordinario subiectis, necnon in ipsis domibus collegiisque religiosis; ita moderatores prohibeant inter subditos suos quamcumque collectam seu subscriptionem fieri, sine praevio et expresso consensu Episcopi aut respectivi Superioris regularis. — Num. VI. addit: Nulla ephemeris, utut catholica deque actione populari christiana tractans in Seminaria, Collegia scholasque ab ecclesiastica auctoritate dependentia introduci possunt, sine expressa permissione immediatorum Superiorum, qui debebunt omnino prius facultatem obtinere a proprio Episcopo pro singulis diariis et ephemeridibus. Atque generatim non

XVIII. Omni ope eniti debent omniaque perpeti, ut caritas et concordia inter eos regnet, quamcumque iniuriam conviciumque devitando. Ubi contentionis causae exurgunt potiusquam publicare quicquam in diariis, ad ecclesiasticam recurrere debent auctoritatem, quae secundum aequitatem providebit. Ab eadem vero reprehensi promte pareant, quin tergiversationem ullam aut publicam querelam edant; praeter quam debitis modis, atque nisi forte a casu requiratur ad superiorem auctoritatem recursus [1])

XIX. Postremo catholici scriptores, in defendenda proletariorum pauperumque caussa, caveant ne verba adhibeant quae in populo aversionem erga superiores societatis ordines inspirare possint. Ne loquantur de vindicationibus et de iustitia, ubi de mera caritate agitur, ut supra fuit explicatum. Meminerint Jesum Christum universos voluisse homines vinculo mutui amoris devincire, qui est iustitiae perfectio unicuique officium imponens sese alterius bono impertire [2])

Has fundamentales normas Nos motu proprio ac certa scientia deque apostolica auctoritate Nostra in qualibet earum parte innovamus, ac praecipimus ut omnibus Coetibus, Circulis et Unionibus catholicis cuiuscumque naturae et formae transmittantur. Huiusmodi sodalitates dictas normas spectabiles in suis aedibus habere debent easque saepe in suis comitiis perlegere. Decernimus praeterea ut diaria ca-

expedit, tempus ecclesiasticae institutioni studiisque destinatum in diariis perlegendis impendi, iisque praecipue, quae speciale experientiae praesidium verumque christianae pietatis spiritum in lectoribus requirunt. Has normas ob oculos habeant earumque observantiam Superiores Ordinum et Congregationum religiosarum in suis familiis promoveant — Num. VII. docet: Disquisitiones de christiana democratia cum saepe apologiae catholicae contra socialistarum errores formam atque substantiam induere debeant, cumque ideo acuta studia specialemque prudentiam expostulent, a nullo sacerdote vel clerico haberi possunt sine localis Ordinarii permissu nullusque item sacerdos vel clericus ullum participet coetum qui circumspectioni actionique Ordinarii se substrahat. — Num. VIII. addit: Cum socialistarum doctrinae in suo complexu veras contineant haereses eorum *contradictores* iis S. Sedis decretis tenentur quae publicas cum haereticis controversias respiciunt. — Denique num. IX. a) notat Jure merito Ecclesia gloriatur quod omni tempore socialia studia foverit, quae velut nova a nonnulis nunc reputantur. „Summa praeterea laus Ecclesiae, inquit immortalis Leo XIII. in Motu proprio Ut *misticam sponsam Christi* diei 14. mart. 1901. quod iuris prudentiam perfecerit atque expolierit, nec ulla delebit oblivio quantum ipsa contulit doctrinis, exemplis et institutis suis ad implexas quaestiones expediendas, in quibus scriptores haerent scientiarum, quae *oeconomicae* et *sociales* audiunt".

[1]) Cit Instruct. Quae num. IX. sub b) c) d) e) f) haec annotat: Maxime iniuriosum foret Sodalitates atque catholicas societates hactenus institutas minus de actione populari christiana benemeritas traducere; cum Episcopis, Clero, dictisque Institutis amplissimae fuerint a S. Sede laudes tributae, quae simul persecutiones contra ea excitatas damnavit. — Commendari in ephemeridibus catholicis nequaquam posset is loquendi modus, qui malas sectando novitates, Christifidelium derideret pietatem alluderetque novis vitae christianae regulis novae ecclesiasticae disciplinae, novis spiritus aspirationibus in praesentibus civilis societatis conditionibus, novae sociali vocationi cleri, novaeque christianae civilitate etc. Plus quam Christifideles alii, debent sacerdotes, praesertimque iuvenes, huiusmodi rerum novarum spiritum detestari; et quamvis maxime desideretur ut ad populum accedant, debent nihilominus in hoc negotio cum debita Superioribus ecclesiasticis subiectione procedere. — Similiter, cum de actione populari christiana tractant, curent sacerdotes cum gravitate id agere, ne scilicet in discrimen adducant illum spiritum ecclesiasticum, ex quo auctoritatem vimque suam omnem hauriunt. Documenta atque decreta Tridentinae Synodi de vita et honestate clericorum hodie quam maxime necessaria sunt. — Cf. encycl. *Graves de communi* encycl. *Depuis le jour* diei 8. sept. 1899. epistolam *Testem benevolentiae* ad Archiep. Baltimorensem diei 22. ian. 1899.

[2]) Cit. Instruct.

tholica eas integre publicent seque easdem observatura declarent; atque facto ipso observent: si secus fecerint severe moneantur, ac si post monitionem se non emendaverint, ab ecclesiastica auctoritate prohibeantur. Quoniam vero nihil prosunt verba omnisque actio, si exemplo ipso iugiter non praeveniantur, comitentur ac subsequantur; necessarius character, qui refulgere debet in omnibus membris cuiuscumque catholicae societatis, est fidem aperte declarare per vitae sanctimoniam, morum puritatem legumque divinarum et ecclesiasticarum religiosam observantiam. Idque tum quia est officium christiani hominis, tum etiam *ut is, qui ex adverso est, vereatur nihil habens malum dicere de nobis*[1]).

Harum sollicitudinum Nostarum pro communi bono catholicae actionis, praesertim in Italia, Deo fortunante, uberes felicesque fructus speramus.

Datum Romae apud S. Petrum die 18. decembris 1903, Pontificatus Nostri anno primo.

PIUS PP. X.

1591
1904

In deferendo Viatico, mulieres nequeunt adhiberi pro umbella, campanula et luminibus.

Reverendissimus Dominus *Emmanuel Merra* Episcopus Cotronens. in relatione status suae Ecclesiae sive Dioeceseos exhibita Congregationi Concilii die 23. Novembris 1903. sequens postulatum ad Sacrorum Rituum Congregationem pro opportuna declaratione transmissum, reverenter proposuit, nimirum:

In tota dioesesi Cotronensi invenitur consuetudo deferendi a Parocho Sacrum Viaticum infirmis comitante magno numero non confratrum, sed mulierum, quae umbellam et intorticia ferunt, tintinnabula pulsant, et rosarium recitant: quaeritur, utrum hic mos tolerari possit?

Et Sacra Rituum Congregatio ad relationem subscripti Secretarii, exquisita sententia Commissionis Liturgicae reque mature perpensa, rescribendum censuit:

„Negative et ad mentem.“ Mens est, ut aliquos saltem adolescentes adhibeat Parochus pro umbella, campanula et luminibus. Mulieres autem, si velint deferre lumina, sequentur secerdotem.

Die 2. Decembris 1903 S. Card. Cretoni, Praef. L. †. S. † Diomedes Panici, Archiep. Laodicen., Secret.

1592
1904

Dubia circa absolutionem et missas de Requie pro S. Pontifice Eppo Ordinario et Imperatore.

Hodiernus Rmus Ordinarius dioeceseos Pharen. a Sacra Rituum Congregatione reventer expostulavit:

I. An absolutiones quae fiunt in exequiis Summi Pontificis, Episcopi Ordinarii vel Imperatoris, etc., iuxta Caeremoniale Episcoporum et Pontificale Romanum

[1]) Tit. II. 8.

peragendae sint a Dignitatibus et in Ecclesia Cathedrali vel etiam a simplici Sacerdote ex clero sive saeculari sive regulari et in aliis Ecclesiis?

II. An Rubricae et Decreta circa Missas de Requie privilegiatas respiciant etiam missas de Requie, quae celebrantur pro Summo Pontifice, Episcopo Ordinario vel Imperatore etc., ita ut hae postremae missae nullo gaudeant speciali privilegio diebus per Rubricas vel Decreta impeditis?

Et Sacra Rituum Congregatio, referente subscripto Secretario, audito voto Commissionis Liturgicae, omnibusque accurate perpensis, rescribendum censuit:

Ad I. Dictae absolutiones fieri debent a Dignitatibus et in Ecclesia Cathedrali vel in alia Ecclesia, arbitrio Ordinarii, eligenda, si ipsa Ecclesia Cathedralis impedita fuerit.

In caeteris autem Ecclesiis et a simplicibus Sacerdotibus non sunt faciendae, nisi interveniente Apostolico Indulto. Ad II. Affirmative.

Atque ita rescripsit, die 20. Novembris 1903 — S. Card. Cretoni, Praefectus. L. † S † D. Panici, Archiep. Laodicen., Secret.

1593/1904

Felhivom a tisztelendő lelkészkedő papságot, hogy *különösen a gimn. IV. osztályát végzett és érettségit tett,* valamint a főgimn V. VI. VII. osztályát végző tanulóknak alkalmas módon adják tudomására, hogy a növendékpapok felvétele a pécsi papnevelő intézetbe f. évi junius 30-ikán és julius 1-én fog megejtetni. Akik pályázni szándékoznak, előző évi iskolai bizonyitványukkal és keresztelő levelükkel f. évi junius 30-ikán a délelőtti órákban jelentkezzenek a pécsi papnevelő intézet aligazgatójánál, ki őket a szükséges utasitásokkal el fogja látni. A pályázati vizsgálat és felvétel julius 1-én d. e. 1/2 10 órakor a papnevelő intézet disztermében fog megtartatni. Megfelelő bizonyitvány és orvosi vélemény mellett azok, akik a német és horvát nyelvet is beszélik, előnyben részesülnek. Növendékpapok felvétele.

A felvételi vizsgálat ideje alatt olyan pályázók, akik ebbeli szándékukat a papnevelő intézet aligazgatójának *eleve* bejelentik, a papnevelő intézetben ingyenes ellátásban részesülnek.

1594/1904

A m. kir. közigazgatási Biróságnak I. b. Dr. Dulánszky Nándor volt pécsi püspök által létesitett 150000 koronás alapitvány illetékmentességét megállapitó, de egyuttal az *aggpapi pénztár* és *a betegkáplánokat segélyző* alap illetékmentességét illetőleg elvi döntést tartalmazó itéletét hiteles másolatban alább örvendetes tudomásvétel czéljából közlöm az ehm. tisztelendő papsággal, I. b. Dulánszky Nándor pécsi püspök alapitványának illetéke ügyében a kir. közig. biróság itélete.

Másolat. 70|1902. P. szám. Ő *Felsége a király nevében a magyar királyi közigazgatási biróság* Dulánszky Nándor alapitvány illetékügyét, melyben a pécsi m.

k. adó hivatal 1900. évi A. sk. 1451. t. cz. alatt 15.000 korona örökösödési illetéket szabott ki s ezt a pécsi m. kir. pénzügyigazgatóság 1900. évi május hó 10. napján 22556. sz. a. kelt végzésével 10.000 koronára leszállitotta Troll Ferencz nagyprépost által beadott panasz folytán 1904. évi január hó 8. napján tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vevén, *következőleg itélt.* A m. k. közigazgatási biróság ennek a panasznak helyet ád s a panaszolt 10.000 korona illetéket ez idő szerint törlésbe hozatni rendeli. *Indokok*: Az alapitólevél világos tartalma szerint a Dulánszky Nándor volt pécsi róm. kath. püspök által a pécsi egyházmegye javára s saját nevére tett 150.000 koronás alapitvány kamatainak $^1/_3$ része tanügyi czélokra szolgál, $^1/_3$-ad része a papi nyugdijintézetet illeti s $^1/_3$-ad része az Astheneum, vagyis az egyházmegyei beteg káplánokat segélyző alap pénztárába szolgáltatandó be. A pénzügyigazgatóság az 1868. évi XXIII. t. czikk 21. §-a alapján az alapitványnak tanügyi czélokra szolgáló $^1/_3$ részét illeték mentesnek nyilvánitotta s az illeték $^1/_3$ -ad részét töröltette, egyebekben pedig elutasitólag határozott. Ez a biróság az alapitványt egészen illeték mentesnek itéli, mert az egyházi főhatóság alatt álló papi nyugdijintézet, mely a keresetképtelenné vált, vagy elaggott papok szerény ellátására szolgál, jótékonysági intézménynek tekintendő, amint ezt már az adóztatási kérdés elbirálása alkalmából a volt pénzügyi közigazgatási biróság is 48. számu döntvényében kimondotta s a beteg káplánok segélyezése szintén közjótékonysági jelleggel bir. Az itélet ama rendelkező része, melylyel az illetéket *ez idő szerint* rendelte törlésbe hozatni abban leli magyarázatát, hogy az alapitólevél szerint, az alapitvány kamatainak $^2/_3$-ad része csak addig szolgál a nyugdijintézet és a beteg káplánokat segitő alap javára, amig ezek az alapok önmagukban elegendő fedezetet nem nyujtanak; ha azonban ez az időpont bekövetkezik, akkor ezek a kamatok a megyés-püspök és a székes-káptalan intézkedésével más egyházmegyei czélra lesznek fordithatók. Ez eset bekövetkezésével természetesen a most megállapitott illetékmentesseg is megszünik s a kir. kincstár illetékkövetelési joga feléled. Mely indokokból az itélet rendelkező részéhez képest kellett határozatot hozni. A biróság e határozat két példányát a pécsi m. kir. pénzügyigazgatóságnak 1901. évi deczember hó 26. napján 49977 sz. alatt kelt jelentése mellékleteivel együtt, foganatositás végett azzal a meghagyással adja ki, hogy az egyik példányt panaszlónak kézbesitesse. Kelt Budapesten a m. kir. közigazgatási biróságnak 1904 évi január hó 8. napján tartott üléséből. Wekerle s. k. elnök, Benedek s. k. (P. H.)

Jelen másolat hiteléül: *Hinka László* pécsegyházmegyei alapitványi ügyész.

Az orsz. kath. tanitói segélyalapból nyerendő ösztöndijak- és segélypénzekért benyujtandó kérvények határideje.

1595
1904.

Az országos kath. Tanitói Segélyalap Elnökségének kérelme kapcsán az alábbi *Felhivást* oly utasitás mellett közlöm a t. iskolaigazgató plébánosokkal, hogy azt az „Orsz. Kath. Tanitó Segélyalap“ plébániájuk területén működő tagjainak az-

zal hozzák tudomására, hogy a mennyiben még nem lennének *új* tagsági könyvecskékkel ellátva, annyival inkább igyekezzenek ezeket az egyhm. tanfelügyelőség utján beszerezni (a füzetek ára 10 fillér), mivel azokat a középponti bizottsághoz intézendő folyamodványokhoz is csatolni kell.

257./1904. számhoz. *Felhivás.* Az „*Országos Kath. Tanitói Segély-alap*" mindazon t. Tagjait, akik az alapszabályok 8. és 15. §§-ai értelmében jogositva vannak ösztöndijak, vagy segélypénzek adományozása iránt folyamodni, van szerencsém ezennel felkérni, hogy kellően felszerelt folyamodványaikat az alapszabályok 18. §-a szerint az alapgyüjtő-bizottság, vagy a kerületi tanfelügyelői hivatal útján f. évi *julius 15-ig* az illető *főtisztelendő egyházmegyei hatósághoz* beterjeszteni sziveskedjenek.

Tájékozásul tisztelettel megjegyzem, hogy a középponti bizottság határozata értelmében a folyamodványt, a benne foglalt adatok és indokok hitelesitése végett alá kell iratni az illetékes plébánia hivatal által. Ezen hitelesités sem községi, sem működési bizonyitvánnyal nem helyettesithető. A mi a melléklendő iskolai *bizonyitványokat* illeti, tekintettel arra, hogy a középponti bizottság ülése csak *augusztus* utolsó napjaiban tartható és igy a folyamodványok elintézése az iskolai beiratások idejéig alig eszközölhető, legczélszerübb *hiteles másolatokban* becsatolni. Kérem egyuttal a t. Tagokat, hogy az új tagsági könyvecskéket, amelyek a folyamodványhoz csatolandók, megszerezni sziveskedjenek.

Tudatom továbbá, hogy segélyben csak azon t. Tagok részesülhetnek, a kik legalább *három év óta* nem élvezték az alap jótéteményét. A folyamodványban azértis világosan megemliteni kérem, *mikor* és *minő* segélyben részesült a folyamodó; esetleg gyermekei *élveznek-e* és *minő* ösztöndijat.

Végül a t. Tagok érdekében kiemelendőnek tartom, hogy azok a folyamodványok, a melyekhez *tagsági könyvecske nincs mellékelve*; továbbá a melyek *nem az egyházi hatóságok utján*, vagy a kitüzött *határidőn túl* érkeznek be, *nem* fognak figyelembe vétetni. Esztergom, 1904. évi május hó 5-én. *Dr. Walter Gyula* az Orsz. Kath. Tanitói Segélyalap középp. bizottságának elnöke.

1596
1904

A vallás- és közokt. m. kir. miniszteriumnak 1904. évi február hó 29-én 13109 szám alatt kelt s Barsvármegye közigazgatási bizottságához intézett rendelete:

Min. döntés városok kegyuri jogának lelkészválasztásnál való gyakorlása tárgyában.

„A jánosréti r. k. lelkészválasztás tárgyában 1902 évi december hó 9-én 1935. sz. alatt hozott határozatát Vizy Ferencz körmöczbányai városi képviselő közbevetett felebbezésének elutasitása s az összes közlemények visszacsatolása mellett, hivatkozással mult évi január hó 31-én 340 sz. a kelt fölterjesztésére, jóváhagyom a következő indokokból:

Felebbezőnek a választás módja ellen emelt kifogásai nem fogadhatók el, mivel az 1886 XXII. t.-c.-nek a szavazás mikénti megejtésére vonatkozó rendelke-

zései csakis az ezen törvényben elősorolt ügyekre nyerhetnek alkalmazást, a melyek sorában a lelkészválasztás nem foglaltatik; ez okból a város képviselőtestülete nem járt el szabályellenesen, midőn az első, eredménytelen szavazás után másodszori uj szavazás megejtését határozta el s azt nyomban eredményesen meg is ejtette.

Felebbező azon második kifogását illetőleg, mely szerint a választás nem a képviselőtestület összesége, hanem csakis a róm. kath. által lett volna megejtendő, megjegyzem, hogy tárgyalás során nem nyert igazolást azon állitás, mely szerint Körmöczbánya akár a jánosréti, akár egyéb kegyuri joggal ellátott községi birtokok megszerzése alkalmával az összes érdekelt tényezőkkel egyetértően oly megállapodásokat létesitett volna, a melyek a lelkészválasztás kérdésében magán jogi elvek érvényesitésének helyt engedtek volna, ennélfogva indokolt, hogy Körmöczbánya város képviselőtestülete ugyanazon eljárást kövesse a községbeli lelkészek választásánál is, a melyet saját, városi plébániájának betöltésénél követ.

Minthogy azonban a vitás kérdés a választás megejtése után terjesztetett elém, a választás módjának most jelzett szabályozása is csak a jövőben felmerülő választások eseteire terjed ki, ellenben a felebbezés alatt álló jánosréti lelkészválasztás jóváhagyandó volt."

1597/1904

Az országos tanitói nyugdij-intézet 30 filléres járulékainak kimutatása.

A m. királyi vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1903. évi 83.928. sz. körrendelete az 1903/4. tanévre az országos tanitói nyugdijintézet javára a népiskolákba beirt tanulók után fizetendő 30 filléres járulékok kimutatása ügyében.

Az 1903/1903. tanévre az országos tanitói nyugdijintézet javára a népiskolákban beirt tanulók után fizetendő 30 filléres járulékok kimutatása ügyében a közigazgatási bizottsághoz intézett körrendelet egy példányát a Czimnek oly felhivással küldöm meg, hogy a községi elöljáróságoktól, városi tanácstól beérkezendő kimutatásokat átvizsgálva, és adóhivatalok szerint csoportositva, ugy az illető kir. adóhivatalnak, valamint keb. számvevőségnek küldje meg.

Az 1891. évi XLIII. t.-cz. értelmében az iskolába beirt tanulók után az országos tanitói nyugdijalap javára az 1903/1904-ik tanévre beszedendő 30 filléres járulék kimutatása ügyében — ezen kimutatásokra nézve teendő végleges rendezésig, — átmenetileg intézkedni szükséges lévén, minthogy az 1902. évi 4120. eln számu rendelettel kiadott Utasitás az 1895. évi 45.254. sz. alatt kiadott rendeletet hatályon kivül helyezte és ekkép a kir. tanfelügyelők az idő szerint a 30 filléres járulékok kimutatásához szükséges adatoknak birtokában nincsenek, felhivom a bizottságot, utasitsa az összes községi elöljáróságokat, városi tanácsot, hogy az 1903/1904-ik tanévre az elemi iskolákba beiratkozott valamennyi mindennapi tanuló, valamint a polgári iskolákba beirt és 15-ik életévüket még be nem töltött tanulók létszámát feltüntető kimutatást tanitónként (vagyis, hogy minden egyes ta-

nitó osztályába a folyó tanévben összesen hány növendék iratkozott be) valamennyi jellegü népiskolától bekivánva, a kir. tanfelügyelőnek jelen rendeletem kézhez vételétől számitandó egy hónap alatt küldjék meg.

A kimutatásokon feltüntetendő, hogy az illető tanitó tagja-e az országos tanitói nyugdijintézetnek vagy nem.

Oly iskolák részéről, melyek fenntartói a 30 filléres országos tanitói nyugdijintézeti járulékot évi átalányösszeggel megváltják, ezen kimutatás helyett e körülményt és az évi átalányösszeget feltüntető jelentés csatolandó.

Magától értetődik, hogy azokban a megyékben, a hol a kir. tanfelügyelő a 30 filléres járulékok előirására szükséges kimutatásokat már elkészitette, és az illető kir. adóhivatalnak, valamint keb. számvevőségemnek már megküldte, a fentebb jelzett kimutatások bekivánása szükségtelen.

1598
1904

A tanitói járandóságok megállapitása iránt inditott ügy elbirálása a közigazgatási hatóság jogkörébe tartozik. A tanitói járandóság megállapitása.

A m. kir. minisztertanács 1903. évi április 3-án hozott határozata: A kir. miniszterium G. B. nek A. község elleni ügyéből a sz.-i kir. törvényszék, mint felebbezési biróság és a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr között felmerült hatásköri összeütközés esetét az 1903. évi április hó 3. napján tartott tanácsában az 1869. évi IV. t.-cz. 25. §-a alapján vizsgálat alá vevén, következő határozatot hozta: Ebben az ügyben az eljárás a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik. Indokok: G. B. a-i római kath. tanitó a z.-i kir. járásbirósághoz 1899. évi szeptember hó 24-én 1899. Sp. I. 881. sz. a. beadott keresetében előadta a következőket: Az a.-i közlegelő felosztása körül működő úrbéri bizottságnak 1895 évi julius hó 3-án tartott ülésében az a.-i tanitóknak arra a kérelmére, hogy az urbéri egyezségben az a.-i tanitók haszonélvezetére kihasittatni rendelt egy-egy láncz tanitói föld kiegészittessék annyira, amennyi egy fél telek után esik, T. A. a város meghatalmazottja kötelezően kijelentette, hogy a város a tanitói és egyéb ily természetü igények kielégitésére a netáni maradékföldeket fogja forditani, a hiányt pedig A. község fogja pótolni. Ezt a nyilatkozatot a bizottság elfogadta azzal, hogy az adandó legelőjutalékok a jegyzői és tanitói alapra lesznek kiadandók és ekként telekkönyvezendők. Ez a megállapodás a sz.-i kir. törvényszék 10442/96. számu végzésével jóváhagyatván, a kiegészitéshez szükséges járásjutalék kihasittatott és a városnak a jegyzők és a tanitók részére kiosztás végett átadatott. A városi képviselőtestület a kiosztás el is határozta, midőn azonban törvényhatóság a határozatot alaki hiba miatt feloldván, uj határozat hozatalát rendelte el, a város újabb határozatot nem hozott, hanem az ügyet az irattárba tette E szerint a tanitókat és a jegyzőket megilletö járásföldeket a város használja és jövedelmüket élvezi, holott azok a tanitói és jegyzői javadalom pótlásául lettek a városnak, mint felügyeleti és ellenörző hatóságnak

átadva. Minthogy az a.-i közlegelőből egy fél úrbéri telekre 4·7 láncz, vagyis 10340 négyszögöl jutott, ennyi járásjutalék lett volna a tanitói alapból a felperes részére kiadandó, s minthogy a város egy láncz földet (2200 négyszögölet) adott felperesnek ki, 8140 négyszögölnek 4 éven át a felperest illető hasznát elvonta ; ezen jövedelmekkel a felperes kárára jogtalanul gazdagodott, miért is a jogczim nélkül jogtalanul elvont hasznot a felperesnek kiadni köteles. Kérte ez alapon a városnak évi 111 forintban, négy évre 444 forintban és járulékaiban elmarasztaltatását A kir. járásbiróság a keresetet hivatalból visszautasitotta, mert a felperes kereseti igényét a tanitói alapra kiosztott járásföldekből öt mint tanitót haszonélvezetül megillető járásföldjutalék állitólagos elvonása miatt előállott vesztett haszon megtérítésére alapitja, már pedig ezen a tani ói javadalom megállapitását czélzó igény nem a birói, hanem a közigazgatási utra tartozik. A sz.-i kir. törvényszék, mint felebbezési biróság az 1899. évi október hó 31-én 1899 E. 149/1. sz. a. hozott végzésével a kir. járásbiróság végzését megváltoztatta, a felperes keresetét elfogadta s a kir. járásbiróságot a további eljárásra utasitotta. A kir. járásbiróság ennek következtében tárgyalást tartván, az 1899. évi deczember hó 9-én az alperes pergátló kifogást emelt a biróság hatáskörének hiánya miatt. A biróság ennek daczára a per érdemébe bocsátkozott. Az 1900. évi május hó 2-án tartott tárgyaláson a biróság végzésével az 1893. évi XVIII. t.-cz. 44. §-a alapján az eljárást a közigazgatási eljárás befejezéséig felfüggesztette, mert a kereset tárgyát képező járásjutalékföld kiadására vonatkozólag közigazgatási eljárás van folyamatban, s mert a per eldöntése olyan körülményektől függ, amelyek megállapitása a közigazgatási hatóság eldöntésének tárgya. Az 1902 évi junius hó 28-án beadott kérvényében a felperes arra kérte a biróságot, hogy miután a közigazgatási eljárás a törvényhatóságnak 644/901. sz. a. hozott és a közigazgatási birósághoz benyujtott panasznak elutasitása következtében jogerőre emelkedett határozatával már befejeztetett, a tárgyalást folytassa. A biróság erre hozott végzésével az ügynek a felmerült hatásköri összeütközés elintézése czéljából a minisztertanácshoz felterjesztését rendelte el, mert habár a felebbezési biróság a birói hatáskört megállapitotta, a felek ennek a végzésnek a meghozatala után a birói eljárást felfüggesztették és ügyüket közigazgatási utra terelték, a közigazgatási hatóság határozata után pedig ismét birói utra vitték és igy az ügyben ugy a biróság, mint a közigazgatási hatóság eljár. A közigazgatási iratokból a következő tényállás derült ki : G. B. kérelmére a községi képviselőtestület 1897. évi aug. hó 10-én 205/97. sz. a. kimondotta, hogy a maradványföldek a két községi jegyző és a nyolcz tanitó élvezetére kiadandók, azonban a határozatot, mert a szavazásban a községi jegyző mint érdekelt fél is részt vett, 1898. évben a vármegye törvényhatósága feloldotta. Ifj. Á. J. társai megbizásából is, 1900. évben beadott kérvényében arra kérte a községet, hogy a jogerőre emelkedett urbéri egyezség alapján a jegyzői és a tanitói alap javára ki-

osztott és ezen alap javára átvett parczellák a város tulajdonát képező ingatlanoktól elkülönittessenek, mint külön alapitványi vagyon kezeltessenek, ezek az ingatlanok a város legelőjutalékából kihasitandó mennyiséggel olykép egészittessenek ki, hogy mindegyik jegyző és tanitó illetménye egy fél sessió legelőilletmény mennyiségét elérje, mindegyiküknek az öt megillető legelőjutalék használatára természetben átadassék és az ezen földek után 1896., 1897., 1898. és 1899. évekre beszedett haszonbér mindegyiküknek kiadassék. A községi képviselőtestület 1900. évben hozott határozatával a kérelemnek nem adott helyet, mert T. A. a városnak az urbéri bizottságban jelen volt képviselője városi ingatlan osztogatására nem volt feljogositva és mert a maradványjárási jutalék népiskolai és jegyzői alapra lett kiosztva, arra tehát az egyes tanitók és jegyzők haszonélvezeti jogot nem formálhatnak. A vármegye törvényhatósági bizottsága 1901. évi határozatával a községi határozat feloldásával utasitotta a községet, hogy a jegyzők és tanitók jutalékát, időközi hasznait adja ki, mert az 1836 évi VI. t.-cz. 3. §-a értelmében a felosztandó közlegelőből a tanitót és a községi jegyzőt féltelki állománynak megfelelő legelőjutalék illeti meg, a legelőjutalék kiegészitésére tehát a községet annál inkább kellett kötelezni, mert az urbéri biróság végzése szerint a maradványföldeket a község épen e kötelesség teljesitése végett kapta. A törvényhatósági bizottság e határozata ellen a község részéről beadott felebbezést a királyi belügyminiszter 1901. évi 90,258|901. szám alatt kelt rendeletével a kir. közigazgatási birósághoz tette át, amely biróság az 1902. évi 496. számu itéletével a panasznak a községi jegyzőket illető részben érdemi határozatot hozott, a panasznak a tanitókra vonatkozó részét azonban érdemi elbirálás nélkül visszautasitotta, mert tanitói illetmények tárgyában a kir közigazgatási biróság előtt az 1896. évi XXVI. t.-cz 53. §-a értelmében csak a vallás- és közoktatásügyi miniszternek és ennek is csupán állami és községi népiskolai tanitókat érdeklőleg hozott határozatai ellen van helye eljárásnak, holott a panaszszal megtámadott határozatot törvényhatósági bizottság hozta és az ezen határozat által érdeklettek valamennyien hitfelekezeti jellegü népiskolák tanitói, miért is a panasznak ezt a részét hatáskör hiányában vissza kellett utasitani. Az alispán ennek következtében az 1902 évi 20929. szám alatt tett jelentésével a kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjesztette fel az ügyet, a ki az 1902. évi 03994. számu rendeletével a törvényhatósági bizottság határozatát feloldván, az ügyet illetékes határozathozatal végett a vármegye közigazgatási bizottsága elé utasitotta, mivel a vita lényege tanitói illetmény, tanitói járandóság és illetve ennek az igényelt legelői hányadékkal való pótlása, kiegészitése körül forog és ennek a vitának tárgyalására s elbirálására az 1876. évi VI. t.-cz. 30. §-a és az 1876. évi XXVIII. t.-cz. alapján kifejlett gyakorlat szerint a vármegyei közigazgatási bizottság, mint vármegyei népiskolai hatóság illetékes. Az iratok között levő, 1901. évi 5618. szám alatt kelt díjlevél szerint G. A. mint a római kath. tanitói állásra a római kath. iskolaszék által élethosszig megválasztott tanitó részére évi 1000 koronánál kezdődő készpénz-

fizetést, a legelőjutalékból egy láncz szántóföldnek évi 60 koronát érő haszonélvezetet és egyéb ott részletesen jelsorolt mellékjárandóságot kötelezett a köz ég, mint iskolafentartó. Minthogy az előadott tényállás szerint G. B. a kir. járásbiróság előtt az ő tanitói járandóságának állitása szerint kiegészitő részét képező, de haszonélvezetébe nem bocsátott ingatlannak A. község által visszatartott hasznát, a közigazgatási hatóság előtt pedig — tanitótársaival együtt — tanitói járandóságának ugyanazon ingatlan haszonélvezetével kiegészitését, az ingatlannak haszonélvezetébe bocsátását és a visszatartott haszonnak kiadását követeli A. községtől, mint iskolafentartótól, minthogy az elvont haszon iránti követelésre nézve a sz.-i kir. törvényszék a birói, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter pedig a közigazgatási hatáskört állapitotta meg. Ennélfogva G. B.-nek az elvont haszon iránti követelésére nézve a sz.-i kir. törvényszék és a vallás- és közokatásügyi kir. miniszter között hatásköri összeütközés esete merült fel, amelynek eldöntéseül az eljárást a közigazgatási hatóság hatáskörébe kellett utasitani, mert G. B. tanitói járandóságának megállapitását és kiadását követeli A. községtől, mint iskolafentartótól, az ilyen követelés megállapitása, érvényesitése és behajtása pedig az 1894. évi márczius hó 2-án 10,000. szám alatt kiadott vallás- és közoktatásügyi utasitás 11. és 15. § a, az 1886. évi XXVIII. t.-cz. 6. §-ának 2. pontja, 1876. évi VI. t.-cz. 30. és 32. §-a és 1893. évi XXVI. t. cz 7. és 9. §§-ai értelmében a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik. 11,712—903. I. M.

1599
1904

Pályázat volt tanitók részére a Báró Sina Simon-féle alapitványra.

A magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 15870/ 904. sz. alatt a következő pályázatot hirdeti ki: A báró „Sina Simon"-féle, volt népiskolai tanitók segélyezésére rendelt alapitványnál két 200--200 koronás hely lévén üresedésben: van szerencsém a főtiszt. egyházi főhatóságot tisztelettel felkérni, hogy ezen hely betöltése céljából a csatolt alapitó levél értelmében az ugyancsak idemellékelt minősitési táblázat felhasználásával teendő hármas kijelölését f. évi julius hó végéig hozzám juttatni méltóztassék. Budapesten, 1904. évi márczius hó 25-én A miniszter meghagyásából: *Halász Ferencz* osztálytanácsos. — Valamennyi főtiszt egyházi főhatóságnak.

Ezen pályázat föltételei a mult évi III. számu pásztor levélben 827/1903. sz. alatt közzé tétettek, miért is felhivom az esperes-tanfelügyelő urakat, hogy az ott elmondott feltételeknek megfelelő és kerületeikben lakó tanitókat eme pályázatról értesiteni sziveskedjenek,

A fentebbiek alapján felhivom a Pécsegyházmegye iskoláiban müködött, tanitással már nem foglalkozó azon r. kath. néptanitókat, kik az alapitó levél 1—7 pontjai értelmében a báró Sina Simon féle alapitványnál megürült, s fent idézett két 200 - 200 koronás helyre igényt tartanak, hogy az alapitólevél feltételeinek mindenben megfelelő és hiteles okmányokkal, köztük szegénységi és erkölcsi bizonyit-

ványnyal, továbbá keresztlevéllel felszerelt folyamodványaikat legkésőbb f. évi junius hó 30-ikáig, az illetékes plebánia hivatalok utján az egyházmegyei tanfelügyelőséghez annál inkább nyujtsák be, mert elkésve érkezett, vagy hiányosan felszerelt folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

1600
1904

A Boldogságos Szüz Szeplőtelen fogantatásáról szóló hitczikkely ünnepélyes kihirdetésének félszázados évfordulója alkalmából országos nemzeti zarándoklat terveztetik Lourdesba. Nemzeti zarándoklat Lourdesba.

A zarándoklat rendező bizottságának ez érdemben hozzám intézett kérelmét az ország katholikusainak szánt felhivással együtt oly czélból teszem közzé, hogy a tiszt. lelkészkedő papság a zarándoklat czélját és tervét a hivekkel alkalmas módon megismertesse, őket az abban való részvétre buzditsa, a jelentkezőknek pedig segitségükre legyen.

Méltóságos és Főtisztelendő Helynök Ur!

A szeplőtlenül Fogantatott Szent Szüz tiszteletének terjesztésére alakult budai középiskolai Mária Congregatio, hogy czéljának minél jobban megfeleljen és a Szeplőtlen Szüz tiszteletét minél hathatósabban terjeszsze, elhatározta, hogy a folyó évben, mely az Immaculata Conceptio tana kihirdetésének jubiláris esztendeje, nemzeti zarándoklatot szervez a Szent Szüz kiváltságos kegyelemhelyére, Lourdesba.

A Biboros Herczegprimás Úr Ő Eminencziája 729. számu másolatban mellékelt leiratában nagy örömének kifejezése mellett kegyeskedett az országos nemzeti zarándoklat fővédnökségét elfogadni és áldását adja annak sikerültéhez. Hogy a zarándoklat valóban országos és nemzeti jellegü legyen, alulirottak a nevezett Congregatio ez idő szerinti praesesei alázatosan folyamodunk a Nagyméltóságu püspöki kar minden tagjához, jelen alázatos kérvényünkben Méltóságodhoz, kegyeskedjék Méltóságos Helynök Ur a zarándok utat a legközelebbi főpapi körlevelében az egyházmegye főtisztelendő papságának ajánlani a vezetőség azon kérelmével együtt, hogy a főtisztelendő plébános urak a zarándok utat és annak jelentőségét a hiveknek a szószékről kihirdetni és a zarándoklat hirdető plakátját a templom ajtóra kifüggeszteni ne terheltessenek.

Ügyünket, mint a szeplőtlen fogantott Szent Szüz tiszteletének ügyét Méltóságodnak kegyes jóindulatába ajánlva, vagyunk kezeit csókolva *Thym Adolf, Dr. Sebők Imre.*

Országos Nemzeti Zarándoklat Lourdesba. 1904. deczember 8-án jubileumot ér meg a katholikus világ. Ekkor lesz félszázados évfordulója annak, hogy a katholikus egyház akkori feje, dicső emlékü IX. Pius pápa a római Szentegyház bibornokaitól és püspökeitől körülvéve, az egész katholikus világ örvendezése közben ünnepélyesen hihirdette a Boldogságos Szüz Szeplőtelen Fogantatásáról szóló

hittételt — azt a tant, mely az áteredő és miden egyéb büntől mentes Szent Szüzet örök emberi eszménykép gyanánt állitja oda az emberiség szeme elé.

Nem volt a tan uj, — mindig is meg volt ez a keresztények között, — hiszen nem tanithat az Egyház mást, mint a mit Krisztustól kapott; a Boldogságos Szüz Szeplőtelen Fogantatásában való hit addig is már sokszor és sokféleképen nyilvánult az Egyházban: egyházatyák és egyetemek tanitották azt, templomok, épületek és társulatok alakultak a Szent Szüz tiszteletére ezen a czimen, — igy fohászkodott Hozzá már réges-régen a katholikus kereszténység, — csak az ünnepélyes kihirdetés hiányzott még. Most ez is megtörtént és őszinte örömmel örvendezett minden Mária tisztelő katholikus lélek az Ur Jézus anyjának uj dicsőségén.

De a pokol is megmozdult ujra. Följajdult uj, nagy dicsőségén az Asszonynak, a kinek ivadéka az Ő fejét eltapossa és kétségbeesett, dühös támadást kezdett ellene és az Egyház ellen, a mely Őt az emberek elé, erre az eszményi magaslatra emelte. Ezrei támadtak fel a hitetleneknek, hogy egy rettenetes váddal illessék az Egyházat: A katholikus Egyház megromlott, sülyedésének utolsó fokára jutott, bálványimádóvá lett, hiszen egy nőt, tehát embert, teremtményt emelt az istenséget megillető trónra.

És megindult a harcz Tekintélyes hittudósok emelték föl szavukat a Szeplőtlen fogantatás tanának védelmére, megdönthetetlen tekintélyével állt mögötte az egész Anyaszentegyház; — az Egyház ellenségei pedig fokozott dühvel támadták azt szószékről, könyvekben és ujságokban egyaránt

A mindenek intézője, a végtelenül hatalmas Isten pedig, a ki teremtette ezt a világot és átadta azt az emberek vitatkozásainak, hallgatott és várt. Mikor azután végtelen bölcseségében elérkezettnek látta az időt, hogy beleszóljon az emberek vitáiba, megszólalt Ő is. Megszólalt, de nem úgy, mint az emberek, szavakkal, hanem mint olyan, a ki hatalommal szól az emberekhez: fölséges kinyilatkoztatások erejében.

Egy jelentéktelen kis helyet, egy kis franczia városkát, *Lourdest* választotta az Ő nagy tetteinek szinhelyévé. Ötven évvel ezelőtt alig ismerte valaki ezt a nevet, ma pedig ismeri azt az egész világ; a Lourdes melletti massabiellei szikla volt az a hely, a hol a végtelen Isten hatalma megnyilatkozott és hol egy kiválasztott kedves lélek magának a Szent Szüznek ajkairól hallotta a katholikus Egyház tanitását olyan fenségesen igazoló szavakat: „*Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás!*“ — És hogy valóban Ő volt az a Szent Szüz, a kitől ezek a szavak eredtek azt a hatalmas Isten bizonyitotta a rákövetkező csodákkal: rövid idő telt el és a halálos, orvosilag gyógyithatatlanoknak itélt bajokból csodálatosan meggyógyultaknak százai voltak az élő, eleven tanuk, hogy valóban az Isten keze müködött itten. Az egy, szent, apostoli és katholikus Egyháznak tévedéstől mentessége és isteni volta új fényben ragyogott föl a Szeplőtelen Fogantatásról szóló tanban. Az óta félszázad telt el és ez az idő nem haladt el nyomtalanul a magyar katholikus hitélet fölött

sem. Pezsgő, viruló hitélet lendült fel, főleg az utolsó évtizedekben éppen a Szeplőteben Szüz tiszteletének nyomában; hogy csak egyet emlitsünk annak sok megnyilatkozásai közül: azt a sok Mária-Congregátiót, melyek oda nevelik a lelkeket, hogy Magyarország egykor megint Szüz Mária országa, őseink Regnum Máriánuma legyen.

A Szent Szüz dicsőségének ezt a nevezetes évfordulóját főleg két helyen fogják az idén megünnepelni: a katholikus világ szivverésének középpontján, Rómában és a történt kinyilatkoztatások helyén, Lourdesban. Különösen ez utóbbi hely az, melyet egymással versenyezve fognak fölkeresni a katholikus nemzetek; a nagy franczia nemzeti zarándoklat mellett képviselve lesznek ott nemcsak Európának, hanem távol világrészeknek katholikus nemzetei is, több helyen már hónapok óta folyik a szervezkedés.

Hogy a magyar nemzet se maradjon ki ezen ünnepélyes alkalommal a Szent Szüz tiszteiöi közül, a Szeplőtelen Fogantatásról nevezett budai Mária Congregatió 1904 augusztus 21-én *Magyarország Biboros Herczegprimásának* fővédnöksége alatt és ajánlásával zarándokmenetet vezet Budapestről Lourdesba, a melyre Magyarország katholikus közönsége ezennel meghivatik. A zarándoklat utközben még két más kegyhelyet, Einsiedelnt és Paray le Monialt is érint, részvételi feltételei pedig kivonatosan következők:

Az indulás napja: 1904. Augusztus 21.

A zarándoklat menetiránya: Budapest-Bécs-Innsbruck-Buchs-Einsiedeln-Goldau-Luzern-Bern-Genf-Macon-Paray le Monial-Lyon-Tarascon-Cette-Toulouse-Lourdes Tarbes-Toulouse-Cette-Lyon-Genf Zürich Innsbruck-Bécs-Budapest.

Az utazás tartama: 14 nap, beleértve az útközben és Lourdesban való tartózkodást.

Részvételi árak:

I. osztály	**480**	kor.	8 napi lakás és ellátással.
II. „	**370**	„	
III.A „	**215**	„	
III.B „	**185**	„	lakással, ellátás nélkül.

Ezen összegekért a résztvevőknek jár:

1. Vasuti jegy Budapestről—Lourdesig és vissza.
2. Teljes szállodai ellátás a tartozkodási állomásokon és p. Einsiedelnben, Paray le Monialban, Lyonban, Zürichben, egyenként 1 napot s 1 éjjelt számitva, Lourdesben pedig 4 napot és 4 éjjelt.
3. Kocsi az állomástól a szállodáig és viszont, valamint a podgyász szállitása. A hol kocsik nincsenek (mint például Einsiedelnben, Paray le Monialban) a zarándokok a vasuti állomástól a szállodáig terjedő — különben nem hosszu utat — gyalog teszik meg, a podgyászt azonban minden körülmények között a rendezőség szállittatja el. A III. oszt. utazó zarán-

dokok számára Lyonban és Lourdesban villamos közuti kocsik állanak készen.

Lakás a szállodákban a tartózkodási állomásokon:

Az I. oszt. zarándokok kivánatra külön szobát } kapnak magasabb rangu
A II. „ „ kettesével egy szobát } szállodákban.
A III. „ „ 3—5 személyenként kapnak 1 szobát alsóbb rangu szállodákban.

Ellátás a szállodákban: Erre nézve a szállodai házirend a mértékadó, a mely szerint az I. és II. oszt. zarándokok étrendje:

reggel: kávé, vagy tea, vagy csokoládé vajjal és süteménynyel (tea mindig tejjel értendő, aki rumot kiván hozzá, azt külön kell megfizetnie).

délben: négy tál ételből álló villásreggeli } fél üveg borral és kenyérrel.
este: öt tál ételből álló ebéd }

A III. A osztálynak étrendje:

reggel: kávé süteménynyel

délben: három tál ételből álló ebéd } egy-egy fél üveg borral és kenyérrel.
este: két tál ételből álló vacsora }

Külön vonat. A zarándok társaság — ha 300 résztvevőből fog állani, külön vonattal — máskülönben a rendes személyvonatokkal teszi meg egész utját, melyet azonban még igy is 15—16 nap alatt okvetlenül befejez, a tartózkodásokat is beleértve.

Részvételi föltételek.

Jelentkezéseket elfogad 1904. **augusztus hó 5-éig** főtiszt. *Thym Adolf* a congregatio praesese és a *budai kath. kör főtitkára Budapest, II., Toldy Ferencz utcza 30. (kath. egyesületi ház).*

Jelentkezési lap. A jelentkezés, a programmhoz mellékelt postai levelezőlap alaku lappal történik, melyet a rovatoknak megfelelően ki kell tölteni és 5 fillérrel bérmentesitve a rendezőségnek beküldeni.

Befizetés. A jelentkezéssel egyidejüleg 50 korona előpénz küldendő be ugyanoda postautalványnyal, a még fönmaradó összeg augusztus 15-éig fizetendő be ugyanott és ugyanazon módon.

A jelentkezés visszavonása. Ha a jelentkező közbejött akadály miatt a zarándoklatban részt nem vehet s ezt a rendezőségnek legkésőbb 2 nappal az indulás előtt személyesen, vagy ajánlott levélben tudtul adja — a már befizetett összeget csekély levonással, mely 10 koronát meg nem haladhat, — visszakapja.

Betegek. Ápolás vagy felügyeletet igénylő betegek csak hozzátartozóik kiséretében vehetnek részt a zarándoklatban, sulyos betegek egyáltalában nem.

Utlevél nem szükséges.

A rendezőség: Fieber Henrik, a Szent Imre Collegium prefektusa. *Thym Adolf,* a budai kath. kör főtitkára. *Dr. Sebők Imre,* áll. főreáliskolai hittanár congregatioi praesesek.

1601
1904.

A Cathrein Győző által irt és dr. Gallovich Jenő által forditott „Női kérdés“ cz. munkát az egyhm. tiszt. papság figyelmébe ajánlom. Kapható Gallovich Jenő dr.-nál (Budapest, VIII József-körut 42. I.) és minden könyvkereskedésben. Ára 2 kor. Cathrein-Gallovich-féle „Női kérdés“ cz. munka ajánltatik.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 10-a Maji a 1904.

Antonius Walter, m. p.
vicarius capitularis

Quinque-Ecclesiis Typis Lycei Episcopalis (B. Madarász) 1904.

X.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

PII

DIVINA PROVIDENTIA

PAPAE X

BREVE

QUO INSTITUTUM *A FIDEI PROPAGATIONE*
FOVETUR ET COMMENDATUR
ET QUO
SANCTI FRANCISCI XAVERII
DIES FESTUS AD RITUM DUPLICEM MAIOREM
APUD UNIVERSAM ECCLESIAM
PROVEHITUR

1915
1904

PIUS PP. X

Ad perpetuam rei memoriam.

Breve Pii PP. X. in favorem instituti a Fidei Propagatione et in causa festi Sancti Francisci Xav. ad ritum duplicem maiorem provecti.

In Apostolicum sublecti munus atque in ipso christiani sacerdotii vertice, divinae clementiae dono, collocati, longe maiorem profecto sollicitudinem sustinendam suscepimus, quam quae romani vigilantia gregis contineatur. Excessurus enim e terris Christus Apostolos iussit, et in his Petrum praecipue, quem non modo dignitate sed etiam coelestis gloriae studio praelucere ceteris voluit, gentes edocere universas, salubremque doctrinae novae praedicationem ad remotissimas quasque aut immanissimas orbis partes afferre. Porro divinis praeceptis obsequentes, Decessorumque Nostrorum clarissima exempla sectantes, nihil esse magis officio nostro consentaneum arbitramur, quam ut, si quae ad patefaciendum Evangelii lumen atque ad proferendos Ecclesiae terminos videantur conducere, iis voluntatem omnem gratiamque impertiamus. Inter haec autem utilitate atque opera praestat opus illud summa laude dignum quod a „*Fidei propagatione*“ nobile nomen accepit. Huius origo operis divino plane instinctu in medios homines profecta videtur. Nam fidelis Ecclesiae populus quia non in praedicanda Christi doctrina haberet sibi demandatam provinciam consultum Dei providentia est ut stipe ac subsidiis Evangelii praecones

iuvaret. Suasit hac de caussa caritas qua in Christum Redemptorem optimorum hominum pectora urgebantur, fideles ex omni gente ac natione coalescere in unum, conferre ex opibus aliquid in expeditiones sacras submittendum, sociata etiam prece administris sacrorum succurrere, atque ita id assequi quod votorum summa esset, divini nempe regni in terris incrementum. Compertum autem apud omnes est id genus sodalitatem praeclare de propaganda christiana fide meruisse. Quod enim suppeteret unde catholicae doctrinae nuntii ad dissita ac barbara loca contenderent beneficia illuc religionis nostrae humanique cultus allaturi, tam nobilis coetus tribui largitati debet. Hinc initia salutis innumeris populis parta: hinc fructus animorum comparati tanti, quantos nemo aestimet rite, nisi qui effusi per Christum sanguinis virtutem pernorit: hinc contra quam expectari a disiunctis hominum viribus posset, Evangelii evulgandi legi mire obtemperatum. Haec Nobiscum Sodalitatis promerita reputantes nullo non tempore sensimus in insignem coetum Nos studio ferri, nec sane illi pro tenui adiumenti parte defuimus, maiora tamen animo spectantes, si facultas, Deo propitio, daretur. Jam quoniam id Nobis Omnipotentis Dei benignitas dedit ut ex hac Petri Cathedra spiritualia fidelibus commoda dispertire possemus, praetermittere nolumus ut quem supra laudavimus coetum peculiari quodam benevolentiae argumento honestemus. Quare omnes et singulos quibus hae literae Nostrae favent, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra Apostolica praesentium vi quo cum externis sodalitatis praesidiis tutela quoque et gratia de superis congruat, SANCTUM FRANCISCUM XAVERIUM coelestem eidem Patronum eligimus, damus, eique volumus omnes honorificentias tribui coelestibus Patronis competentes, huiusque diem festum, ut ad amplificandam ipsius celebritatem humanae quoque observantiae ampliorisque lithurgiae accessione desit *ad ritum duplicem maiorem*, servatis Rubricis, apud universam Ecclesiam provehimus. Est huic caeliti cum opere „*Fidei propagandae*“ ratio quaedam singularis et propria. Etenim quum vitam Franciscus ageret tanto animum studio talique cum eventu ad imbuendos christiana veritate popolos appulit ut instrumentum Numinis electum in eo reviviscere, non secus atque in ipsis Apostolis videretur. Quapropter spes Nos bona tenet coetum hunc nobilissimum maiora in dies incrementa, deprecante Francisco, fore suscepturum, atque etiam ubertate fructuum, numero Sodalium, omniumque qui stipem conferant liberalitate ac diligentia eo deventurum brevi ut hanc eminentem atque apparentem rem praestet, sicut a Christo est Ecclesia condita, in qua salus omni credenti paretur, ita Sodalitatem „*Fidei Propagandae*“ esse divino consilio excitatam ut nondum credenti Evangelii lumen affulgeat. Quam quidem ad rem multum procul dubio proficient catholicorum voluntates, etsi disiuncte ac privatim liberales se praebebunt ad munera: verum nihil erit ad utilitatem praestantius quam si decuriati catholici viri conferant, quem-

admodum est prudentia summa provisum. Scilicet, quae minus inter se vires cohaerent, minus valent ad caussam: valent vero quamplurimum coniuncta, et colligata ordine studia. Illas recte facere dicemus: ista etiam rite. Servator autem et instaurator humani generis Christus, cuius sanctissimo propagando nomini coetus incumbit, tegat, gratia praesidioque opus; qui enim non auro vel argento, sed pretioso Filii Dei sanguine redempti vivimus, divinam in primis opem contendere cum magna prece debemus. Haec mandamus, praecipimus, decernentes praesentes litteras firmas, validas efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, illisque ad quos spectat et in futurum spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos iudicari ac definiri debere et irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus et ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae praemunitis eadem prorsus adhibeatur fides quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die XXV Martii MCMIV Pontificatus Nostri Anno Primo.

Loc. Sig.

Alois. Card. MACCHI.

Concordat cum originali
Lugd., die 8 mensis Maii 1904.
† Petrus Card. COULLIÉ,
Arch. Lugd. et Vienn. Galliarum Primas.

Loc. Sig.

1916
1904

Josephus Molnár, parochus Kisvaszarensis, post infirmitatem diuturnam sacramentis moribundorum rite munitus in nosocomio Crucis Rubrae Budapestini die 19-a Maji a. c. obiit anno aetatis suae 35-o, sacerdotii 12-o Corpus exanime terrae conditum est in Kisvaszar. Lux perpetua luceat Ei! Obitus Josephi Molnár parochi Kisvaszarensis.

Pro refrigerio animae denati confratris iuxta statuta synodi dioec. tria Missae sacrificia velint VV. Fratres Deo Omnipotenti offerre.

1917
1904

Auerbach Josephus, adusque subsidiarius in Kisvaszar, constitutus est administrator ibidem. Personalia.

Missi sunt cooperatores:

Takács Mihaël e Czikó ad Somberek.
Gsvind Alexander e Gödre ad Czikó.
Körmendy Isidorus e Somberek ad Gödre.

1918
1904

A püspöki Tápintézetbe való felvétel

Mindazok a kik a Pécsi Püspöki Tápintézetben a jövő 1904/1905. iskolai évben akár a Hetyey Sámuel alap terhére, akár más jótevők adományából fentartott ingyenes, vagy pedig fizetéses helyet elnyerni óhajtanak, folyamodványaikat Hozzám czimezve a tápintézet igazgatójánál (Komócsy István, Papnövelde-utcza 2. sz) legkésőbb f. é. julius 2-ig nyujtsák be.

Különösen felhivom az érdekeltek figyelmét a föltételek *10. pontjára*, mely az egységes kezelés, a befizetések és ajánlások, valamint a nyilvános nyugtázás érdekében eltér az 1901-ik évi X. számu püspöki körlevél 3151/1901. sz. alatt kelt rendelkezésétől.

Pályázati föltételek a következők:

1. A folyamodványhoz csatolandó az 1903/1904. tanévről szoló iskolai bizonyitvány, esetleg szegénységi bizonyitvány.

2. A folyamodványban pontosan kiirandó a szülők (gyám) vallása, polgári állása, lakása (utolsó posta).

3. Amennyiben valaki olyan helyre kérelmezi felvételét, melyet az egyházmegyei esperesi kerületek, tanitótestületek vagy egyesek tartanak fenn: folyamodásaikat a fentartók közvetitésével avagy ajánlólevelével nyujtsák be. Ilyen irásbeli ajánlás nélkül a pártolásra való hivatkozás figyelembe nem vehető.

4. Személyes megjelenés nem szükséges, de a viszonválasz és az okmányok biztositására egy ajánlott levél dija (45 f.) posta-bélyegekben csatolandó. Ennek hiányában az okmányokat az intézet igazgatója nem küldi vissza.

5. Azoknál, kik az elmult iskolai évben nyertek már ellátást a tápintézetben, ezen körülmény jelzendő, valamint az is, kinek jótéteményét élvezték.

6. Elemi iskolások a tápintézetbe föl nem vétetnek. Tanitóképezdészek, középiskolások (gimnázium, reál) avagy polgári iskolások közül is csak olyanok vétetnek fel, kik legalább elsőrendü osztályzatot nyertek.

7. A pécsegyházmegyei tanitók gyermekei a Hetyey-alapitvány helyein elsőséget nyernek.

8. Egyesek fizetéses helyeket is nyerhetnek. Ez esetben a tápintézeti ellátás dija, melyért ebédet s vacsorát kapnak a növendékek, 10 hónapra 120 K., mely összeg felvétel esetén a fizetéses növendékek részéről előre fizetendő és pedig vagy szeptember elején egész évre, vagy pedig szeptember és január hónapok elején fél évre mindig az intézet igazgatójánál. Késedelmezés esetén az igazgató záros határidőt szab, melynek be nem tartása a növendék elbocsátását vonja maga után. Ugyanez történik olyan növendékkel, kinek pártfogója nem fizeti le a tartásdijat.

9. A felvett növendék tartozik mindenben az intézet szabályaihoz és az igazgató rendelkezéséhez alkalmazkodni. Meg nem felelő viselet vagy rossz tanulás

esetén az intézetből eltávolittatik. Az igy eltávolitott vagy önkényt távozó növendékek befizetett dijaikat a már megkezdett hónapra nem kapják vissza.

10. Azon egyesek és testületek, kik állandóan tartanak fenn tápintézeti helyet avagy annak czéljaira egyszer s mindenkorra adakoznak valamit, kizárólag a tápintézet igazgatójához küldjék be fizetéseiket (Komócsy István, Pécs kisebb szeminárium), ki is az egyházmegyei hatóságnak tartozik arról elszámolni. A befizetett összegeket az egyházmegyei hatóság a jövő tanévtől körlevélileg fogja nyugtázni. Az összegek utalványozásánál a következőket tartsák szem előtt: 1. Jelezzék mindenkor a beküldött összeg czélját. 2. Részletezzék, mennyi a járuléka, és mennyit fizet most meg abból. 3. Külön irják meg ha egyszer s mindenkorra megajánlott összeget is küldenek.

1919/1904

Az orsz. kath. tanitói segélyalap elnöksége 258/1904. sz. a. az alább következő meghivót teszi közzé:

Orsz. Kath. Tanitói segélyalap *közgyülésére* egyházmegyei képviselő választása rendeltetik el.

Az Országos Kath. Tanitói Segély-alap Elnöksége. 258/1904. szám. A főtisztelendő egyházmegyei hatóságnak Pécs. A magyarországi latin és görög szertartásu római katholikus tanitók segélyalapjának középponti bizottsága folyó évi rendes közgyülését Budapesten, augusztus hó 27-én az angolkisasszonyok templomában 9 órakor végzendő csendes szent mise meghallgatása után a „Katholikuskör" disztermében (IV. Molnár-utcza, I. emelet) fogja megtartani.

Mély tisztelettel kérem a főtisztelendő egyházmegyei hatóságot, hogy az uj alapszabályok IX. 30. §. c) pontja értelmében a nagyméltóságu püspöki karnak képviseletére meghatalmazottakat küldeni; d) pontja értelmében pedig az alap tagjainak képviseletére az egyházmegye tanitósága körében a választást elrendelni és a megbizottak neveit alulirott tudomására adni méltóztassék. Kiváló tisztelettel Esztergom, 1904. évi május hó 5-én. Főtisztelendő egyházmegyei hatóságnak alázatos szolgája *Dr. Walter Gyula*, az orsz. kath. tanitói segélyalap középp. bizottságának elnöke.

Ebből kifolyólag a plébános urakat felhivom, hogy a plébániájokban müködő azon tanitókat, akik az orsz. kath. tanitói segélyalap tagjai, figyelmeztessék, hogy a kerületi nt. esperes urnak lehetőleg f. évi julius 1-éig terjesszék be zárt boritékban a kath tanitói segélyalap *tagját* képező azon egyházmegyei tanitó nevét, kit az orsz. kath. segélyalap közgyülésére egyházmegyei képviselő gyanánt megválasztani és kiküldeni óhajtanak.

A kerületek tagjai nem kötelesek saját kerületükben levő tanitóra szavazni, mert az egyházmegye tanitóságát csupán egy tanitó képviseli, s igy a közóhaj jobban kifejeződik, ha az összes kerületek bármelyik, egyházmegyénk kötelékébe tartozó tanitóra szavaznak.

A szavazatok eredménye összegezve, s a szavazólapok a kerületi esperes s a plébániában müködö tanitókból alakitott szavazatszedő bizottság által lezárva f. évi julius 15-ig az egyhm. tanfelügyelői hivatalba küldendők, hogy az egyhm. tanhatóság a legtöbb szavazatot nyertek közül a képviselőt kinevezhesse. Ezen eljárás a jövőben is, minden évben, követendő.

1920
1904

Mezőgazdasági tanfolyam néptanitók részére.

42427. szám. Magyar kir. vallás és közoktatásügyi miniszter. A földmivelésügyi miniszter ur által a néptanitók részére f. év nyarán rendezendő mezőgazdasági tanfolyamra való felvétel tárgyában a kir. tanfelügyelőkhöz intézett körrendeletem mását hivatkozással Méltóságodnak f. évi április hó 30-án 936. sz. a. kelt megkeresésére szives tudomásvétel végett van szerencsém megküldeni. Budapest, 1904. május hó 14-én. *Berzeviczy*. Méltóságos és főtisztelendő *Walter Antal* pápai praelatus, kanonok, pécsi káptalani helynök urnak.

A vallás és közokt. m. kir. Minisztertől. 42437. szám. *Körrendelet.*

A földmivelésügyi miniszter ur a gazdasági ismétlő iskolák vezetésére hivatott s tényleg müködő néptanitók részére a mezőgazdasági irányu kiképzés czéljából folyó évi julius hó 15-től augusztus hó 10-ig bezárólag Algyógyon, Hódmezővásárhelyen, Nagyszentmiklóson, Rimaszombaton, Pápán, Jászberényben és a csákvári Eszterházy-féle földmives-iskoláknál 20—20, összesen 140 néptanitó részére négy hétre terjedő mezőgazdasági tanfolyamot rendez.

Ezen gazdasági tanfolyam tartamára minden felvett néptanitó egyszáz (100) korona segélyben részesül, mely összegből az utiköltség, ellátás, szóval minden kiadás fedezendő lesz.

A szóban levő tanfolyamokra nyilvános elemi népiskolákban tényleg alkalmazásban levő és még mezőgazdasági tanfolyamon részt nem vett tanitók vétetnek fel és pedig első sorban s lehetőleg azon községekből, a melyekben a gazdasági irányu ism. iskola már megnyilt s a vezetéssel megbizott tanitók a tanitási jogositványt oly kikötéssel nyerték el, hogy a gazdasági tanfolyamok valamelyikén jelentkezni tartoznak; továbbá azon községekből, a hol a gazdasági ism. iskola felállitása már jövő tanévben remélhető.

Felhivom a tanfelügyelőséget tehát, hogy a tanfolyamok megtartását tankerületében haladéktalanul tegye közhirré, utalva a földmivelésügyi miniszter urnak a „Néptanitók Lapja“ legutóbbi számában közzétett hirdetésére is.

A tanfelügyelőség a jelentkező összes néptanitók (esetleg tanitónők) kérvényeit táblázatos kimutatás és javaslata kiséretében sürgetés bevárása nélkül legkésőbb *junius hó 10-ig okvetlenül terjeszsze fel.*

A kimutatásban a tanfelügyelőség jelezze a tanitó nevét, életkorát, az iskola helyét és jellegét, az ismétlő tankötelesek létszámát s végre azt, hogy az illető isko-

lánál van-e mezőgazdasági tanfolyamot végzett tanitó és hogy a tanitó élvez-e a gazdasági ismétlő-iskola vezetéséért államsegélyt.

Egyszersmind felhivom a tanfelügyelőséget, hogy a felekezeti iskolák tanitóit figyelmeztesse, hogy illetékes és közvetlen hatóságuknál kellő időben jelentsék be a a tanfolyamra való pályázatukat, oly végből, hogy esetleg szükséges helyettesitésük felől gondoskodás történhessék.

Budapest, 1904. május hó 24-én. *Berzeviczy*, s. k.

Valamennyi kir. tanfelügyelőségnek és tanfelügyelői kirendeltségnek.

1921/1904

A. m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől. — 11158. szám. Ministeri átirat a siketnémák oktatása ügyében.

A siketnémák érdekében, az 1901. évi 40144. sz. a. kibocsátott felhivás, az intézetek számának örvendetes fellendülését eredményezte ; s ezen fellendülés előmozditásában a főtiszt. egyházmegyei főhatóságnak is kétségtelenül kiváló része van.

Minthogy azonban a siketnémák oktatásának legnagyobb nehézségét az képezi, hogy a számukra csak bizonyos központokban — felállitható intézetek székhelyein ellátásukról kell gondoskodni, és a legszegényebb néposztályhoz tartozó szerencsétlen szülők az ellátási költségek viselésére képtelenek : az iskoláztatási költségek előteremtéséhez az állam, a törvényhatóságok és egyházi hatóságok, valamint a társadalmi tényezők együttes közremüködése szükséges.

Az állam a meglévő intézetek tanerőinek fizetését tárczám költségvetésében biztositván : a fentemlitett ellátási költségek az intézetek felügyelő bizottságai utján, részben a törvényhatóságok, illetőségi községek, részben a társadalmi jótékonyság igénybevételével szereztetnek meg.

Minthogy azonban a mintegy 4000 hazai tanköteles koru siketnéma ellátásához szükséges költségek teljes biztositása, csak az összes tényezők lelkes hozzájárulásával lesz elérhető : felkérem a főtiszt. egyházmegyei főhatóságot, hogy az érdekeltségi köréhez a ·/. alatt csatolt kimutatás szerint legközelebbi államilag segélyezett iskola részére alapitványok és adományok szerzése, vagy létesitése — esetleg ily fogyatékosok természetbeni ellátásáról való gondoskodás által ott ahol erre mód és alkalom van, sziveskedjék ezen emberbaráti-, közmüvelődési-, hazafias ügy előmozditásához ujabban is hozzájárulni : és odahatni, hogy a fogyatékosoknak a szakiskolák székhelyeire való elküldésének szüksége, igy nyilvánvalóvá legyen, s az erre szolgáló erkölcsi és anyagi támogatás a tényleges szükségletnek megfelelhessen.

Azon reményemnek adok kifejezést, hogy válvetett közös lelkes munkával, ugy mint egyebütt, hazánkban is megoldható lesz ezen fogyatékosok oktatásügye.

Budapesten, 1904, április 22-én.

Berzeviczy, s. k.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől. — 11158. számhoz.

Utmutatás a siketnémák tanitására és a szakiskolák székhelyein való ellátására.

Valamennyi vármegye, városi törvényhatóság, község és az egyesek tájékoztatása végett, a siketnémák felvételének illetve iskoláztatásának módozatait, a következőkben ismertetjük.

A tanköteles korban lévő siketnémákat az illetőségi község tartja nyilván, és a tankötelesek névsorát minden évben közli a szakbeli intézetek felügyelő bizottságával illetve igazgatóságával.

A siketnémák intézeteibe (iskoláiba) vallás, nemzetiség és nemre való tekintet nélkül fölvehetők: oly 7 éven felül és 10 éven aluli korban lévő siketnémák, a kik a siketségen és az ennek következményeül tekinthető némaságon kivül más testi, vagy lelki fogyatkozásban nem szenvednek. Ha valamely növendéknek csak felvétele után tünnék ki, hogy az hülyeségben, gyengeelméjüségben, nehézkórságban, vagy más az oktatást akadályozó betegségben szenved, eltávolittatik.

A növendékek fizetők, vagy ingyenesek. A tápdij egy tanévre további intézkedésig 200—240 kor., mely előleges havi, negyed vagy félévi részletekben fizetendő. Ez összeg fejében a növendékek tisztességes és fedhetetlen hirü családoknál helyeztetnek el. Ennek ellenőrzése végett, a szülők a növendékek elhelyezése iránt, az igazgatóságot a felvétel előtt, tájékoztatni tartoznak.

Az elhelyezésről az igazgatóság kivánatra a saját hatáskörében intézkedik.

A felvétel iránti kérvények, legczélszerübben az intézeti igazgatóságnál nyujtandók be.

Siketnémák számára ez időszerint a következő intézetek állanak fenn:

Budapest, Vácz, Kecskemét, Arad, Kaposvár, Temesvár, Kolozsvár, Szeged, Jolsva, Eger, Debreczen, Sopron és Körmöczbánya.

A folyamodók kérvényei, hivatalból, a lakhelyükhöz legközelebb fekvő siketnémák intézete igazgatóságához utasittatnak és első sorban ott kiséreljék meg felvételüket.

A felvétel iránti kérvényekhez a következő mellékletek csatolandók:

a) keresztlevél vagy születési bizonyitvány,

b) a gyermek siketnémaságát igazoló tiszti orvosi bizonyitvány,

c) himlőoltási bizonyitvány,

d) hatósági kimutatás a családi és birtokállapotról.

A b) és d) alatti csatolvány számára csakis az intézeti igazgatóság által dijtalanul megküldött nyomtatvány ürlapok használhatók.

A felvételért folyamodók felszerelt kérvényei minden évben *június* hóban, — Váczott május elején tárgyaltatnak, hogy a felvételt nyerő növendék hozzátartozói, még a tanév megkezdése előtt idejekorán értesihetők legyenek.

Az egyszer benyujtott felvételi kérvények a benyujtás napjától, mindaddig nyilvántartatnak az intézeti igazgatóság által, mig a folyamodó vagy felvétetik, avagy mig a 10. életévét be nem tölti.

A 10. életévet betöltött siketnéma gyermekek kérvényei a kérvények anyakönyvéből az igazgatóság által hivatalból töröltetnek és a folyamodóknak visszaküldetnek, ugyszintén tárgyalás nélkül hivatalból visszautasittatnak a 10. évüket már betöltött siketnéma gyermekek felvétele iránt benyujtott kérvények ; mert az ilyenek az iskolába már felvételt nem nyernek.

A teljesen vagyontalan gyermekek ellátási költségeinek megszerzése iránt amennyiben a szülők természetszerü kötelezettségeiknek bármely okból nem tehetnének eleget, az illető iskolák felügyelő-bizottsága (igazgató tanács) gondoskodik.

Tekintettel azonban a siketnémák nagy számára és az adományok elégtelen voltára, első sorban azok kérvényei vehetők figyelembe, akik gyermekeik ellátási költségeiről, legalább részben gondoskodnak.

A felügyelő-bizottság (igazgató tanácsok) amennyiben önként nem jelentkeznek, a községek kimutatása alapján fölhivja a szülőket vagy hozzátartozóikat, hogy gyermekeiket az érdekeltségi körükben lévő szakiskolákba adják be.

Ha a szülők vagy a hozzátartozók nem képesek, a felügyelő-bizottság (igazgató tanács) feladata a gyermek ellátási költségeiről töle telhetőleg gondoskodni.

E czélra igénybe veszi a társadalmat, pénzintézeteket, jótékony egyesületeket; az árvákat a siketnémák intézeteinek székhelyein lévő árvaházakba igyekszik bejuttatni. Ezen többé-kevésbbé bizonytalan források mellett főkép a törvényhatóságok segitségére támaszkodik. A megyei és városi törvényhatóságok, a melyek székhelyein ily szakiskola létezik, vagy létesül mint eddig is, társulva gondoskodhatnak az iskola-helyiségekről és a dologi szükségleteiről ; alapitványokat tesznek vagy bizonyos siketnéma ellátására szükséges évi segélyösszeget szavaznak meg.

Hasonló módon segély, vagy alapitvány megszavazásánál járulhatnak a költségekhez a többi érdekelt törvényhatóságok.

Egyuttal az illetőségi községeket az 1898. évi XXI. t.-cz. 8. §-a, illetve az 51000—1899. sz B. M. szabályrendelet 1. §-ának d) pontja és annak 15-ik §-a értelmében, az őket terhelő ellátás és elhelyezés megváltása fejében, a lélekszám és tehetség arányában 5—100 kor. évi önkéntes járulék megajánlására hivják fel és a járulékokat a felügyelő-bizottságokhoz utalják át.

A megajánlott járulék fejében, az illetőségi község egy siketnéma gyermek ellátására tarthat igényt.

A törvényhatóságok egyébként, az 1886. XXII. t.-cz. 145. §-a értelmében, a területükön fekvő összes községek által alkotandó egységes szegény-alap révén is, részesithetik a siketnémákat gondoskodásban.

Az 1901. VIII. és XXI. t.-cz. alapján, az elhagyott gyermekek védelméről kiadott B. M. szabályrendelet 31. és 33. §§-ai, az elhagyottaknak nyilvánitott fogya-

tékosokról intézkedvén, ennek alkalom adtán való érvényesitése is módjában áll az iskolák és intézetek felügyelő bizottságainak és igazgató tanácsainak.

A felsorolt tényezők összhangzatos müködésével ezen szerencsétlenekről való megfelelőbb gondoskodás remélhető.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől. — 11158. számhoz.

Beosztás.

A siketnémák, a számukra ez időszerint fennálló intézetek és iskolákba az ezennel megállapitott érdekeltségi körök szerint a következőleg osztattak be:

1. A siketnémák budapesti áll. iskolája első sorban a budapesti és a székesfőváros tőszomszédságában fekvő községek u. m. Ujpest, Erzsébetfalva, Soroksár, Palota, Albertfalva, Budafok, Rákos-Szent-Mihály stb., bejáró növendékeit van hivatva befogadni. A Budapestre hozott, s itt valamely családnál elhelyezett siketnéma gyermek azonban az ország bármely részéből felvehető.

2. Az izraelita siketnémák orsz. intézete bennlakó növendékeket az egész ország területéről felvesz.

3. A siketnémák váczi orsz. kir. intézete bennlakó növendékeket az alapitványi helyek száma által megengedett keretben; az alapitók vagy jogutódaik javaslata alapján az egész ország területéről vesz fel.

Az intézeten kivül családoknál való segélydijas elhelyezésre is az egész ország területéről lehet pályázni.

Legszorosabb érdekköre azonban: Pestmegye északi része, Esztergom, Komárom, Hont és Nógrád megyék.

Ezen intézetekben azonban mindössze 350 gyermek lévén elhelyezhető, a siketnémáknak a lakóhelyükhöz legközelebb fekvő iskolákba való utalása vált szükségessé.

A vidéki intézetek és iskolák egyébként ugyanazon előnyöket biztositják és igénybevételük annál inkább indokolt, mivel a betöltött 10-ik életéven felül — siketnémák — a szabályzatok értelmében, már sehol sem nyerhetnek fölvételt.

Az államilag segélyezett intézetek érdekeltségi köre a következőkben állapittatik meg:

a) A siketnémák kaposvári intézete körzetébe vonatnak: Somogy, Zala, Baranya és Tolna vármegyék.

b) A siketnémák Soproni intézetéhez tartoznak: Sopron, Moson, Vas, Pozsony, Veszprém, Győr és Fejér vármegyék.

c) A siketnémák Körmöczbányai intézetének körzetébe vonatnak: Nyitra, Trencsén, Turócz, Árva, Bars, Zólyom és Liptó vármegyék.

d) A siketnémák jolsvai intézetéhez tartoznak: Gömör, Szepes, Sáros és Abauj-Torda megyék.

e) A siketnémák egri intézetéhez utaltatnak: Heves, Borsod és Zemplén vármegyék.

f) A siketnémák kecskeméti intézetének körébe: Pestmegye közép- és alsó része és Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye tartozik.

g) A siketnémák aradi iskolája, legczélszerübben Arad, Bihar, Békés és Csanád vármegyék által vehető igénybe.

h) A siketnémák szegedi iskolájának érdekkörét pedig Bács-Bodrog, Csongrád és Torontál északi része, Nagy-Kikindáig képezik.

i) A siketnémák debreczeni intézete által Hajdu, Szabolcs, Ung, Bereg, Ugocsa, Mármaros, Szatmár és Szilágymegye siketnémái vannak érdekelve.

j) A siketnémák temesvári intézetéhez Temes, Krassó-Szörény, Alsó-Torontál Nagykikindától tartoznak.

(Amennyiben a siketnémák ungvári iskolája az 1904-ik tanévben megnyittatnék, Zemplén, Bereg, Ugócsa és Mármaros megyék ezen iskola érdekkörébe esnek.

A siketnémák kolozsvári intézete érdekkörébe utaltatnak az összes Királyhágón tuli megyék.

A fenti beosztás ideiglenes és indokolt esetekben módosittatni fog. — Budapesten, 1904. április 22.

1922
1904

A vallás- és közokt. m. kir. Minisztertől. — 12886. szám.

Ministeri körrendelet a trachoma elleni óvó és gyógyintézkedések tárgyában.

A trachoma elleni óvó- és gyógyintézkedések ügyében a m. kir. belügyminiszternek mult évi 110,000 sz. körrendelete alapján a kir. tanfelügyelőkhöz, tanker. főigazgatókhoz stb. kibocsátott körrendeletemet tisztelettel oly felkéréssel küldöm meg a főtiszt. főhatóságnak, hogy ezen ügyben a főhatósága alatt álló összes kisdedóvódák, elemi-, felső nép- és polgári iskolák, óvónő-, tanitó- és tanitónőképzőintézetek felsőbb leányiskolák és középiskolák hatóságait megfelelő utasitásal ellátni méltóztassék. — Budapesten, 1904. április hó 20-án.

Berzeviczy, s. k.

A vallás- és közokt. m. kir. Minisztertől. — 12886. számhoz.

A m. kir. belügyminiszter úr f. évi január hó 20-án 110,000—1904. sz. a. valamennyi törvényhatóságnak körrendeletet bocsátott ki a szemcsés köthártyalob (trachoma) elleni óvó- és gyógyintézkedések tárgyában.

Ezen rendeletnek intézkedései a trachoma elleni védekezés során szerzett közel két évtizedes tapasztalatokon nyugosznak, s az eddigi intézkedések hatályon kivül helyezésével a felügyeletet, ellenörzést, gyógykezelést és a trachomás betegek nyilvántartását szabályozzák.

Az 1888. évi november hóban 35,680. sz. a. kelt körrendeletet ezennel

hatályon kivül helyezvén, az érintett belügyminiszteri körrendeletből kiemelem azon intézkedéseket, a melyek a Cim felügyelete alatt álló közoktatási intézetekben pontosan megtartandók.

Nevezetesen: minden nép-, közép- és szakiskolában, ott, hol a vidék teljesen trachomamentes, a községi vagy körorvos, illetöleg városi orvos a növendékek szemeit az iskolai év elején és végén megvizsgálja, ahol pedig a községben több trachomás beteg van, a szemvizsgálatot az iskolai év elején közepén és végén kell teljesiteni.

Ha egyes tanulók a vizsgálat alkalmával nem volnának jelen vagy a tanév megkezdése után vétetnének fel; a tanitó köteles a későbben belépett, felvett tanulókat az orvosnak megvizsgálása végett bemutatni. Időközben észrevett szembeteget az orvosnak szintén be kell mutatni.

Az iskolában, intézetekben stb. megejtett szemvizsgálatról a belügyminiszteri rendeletben közölt minta szerint szemvizsgálati jegyzökönyvet kell felvenni, melyet ellenőrzés okáért az illető igazgató illetve tanitó megőrizni köteles.

A vizsgálat alkalmával talált trachomásokat az óvó- és gyógyintézkedések megtétele végett a községi elöljáróságnak és az I. foku közegészségügyi hatóságnak a vizsgáló orvos u. m. a városi, községi, illetöleg körorvos, ennek hiányában a járásorvos, oly községekben, hol kirendelt külön trachoma orvos van, ez köteles bejelenteni.

Iskolákban, más tan- és nevelöintézetekben a szemvizsgálatot a hatóság beleegyezésével az illető intézetek saját orvosai is végezhetik; az ellenőrzés behatóbbá tétele végett ezt tenni kötelesek is, ha gyanus eset fordul elő, a tanitó, illetve igazgató kivánságára köteles szemvizsgálatot tartani.

Az iskolaorvos által végzett vizsgálatot a hatósági orvos köteles a vidék fertözött volta szerint félévenkint vagy évenkint egyszer ellenőrizni és az ellenőrző vizsgálat eredményét szemvizsgálati jegyzökönyvben feltüntetni.

Az intézeti orvos által talált trachomásnak a fent érintett hatóságnak való bejelentése az intézeti orvos kötelessége, aki szintén köteles szemvizsgálati jegyzökönyvet felvenni.

Ha zárt intézetekben, iskolák, nevelő-intézetek internatusában, nagyobb számu szemmegbetegedés fordulna elő, melyről nem egészen bizonyos. hogy trachoma-e vagy sem, arról a közegészségügyi hatóság utján haladéktalanul a belügyminiszteriumhoz kell jelentést tenni, amely szakértő szemorvost fog kiküldeni a baj mivoltának megállapitása céljából.

Az iskola azon hely, a hol a trachoma ellen sikerrel lehet és kell is küzdeni. Az iskola, illetve a tanitók feladata tehát nemcsak a már talált trachoma betegekkel szemben az alább megállapitandók szerint eljárni, hanem ugy a szemvizsgálatok alkalmával, valamint az egészségtani órák alatt a baj természetét, keletkezé-

sét, veszedelmességét, az ellene való védekezés módját, valamint azon körülményeket, a melyek terjedését előmozditják, megismertetni.

Hivja fel a Cim a tanitókat, tanárokat, hogy időnkint az ifjusági egyesületekben, olvasó-körökben stb. a trachomáról oly irányu ismertetést tartsanak, amit a felnőttek is haszonnal hallgathassanak.

A trachomabeteg tnnulókkal az eljárás a következő a szembaj fokához képest:

1. Az iskolából csak azon trachomás betegek tiltandók ki, kiknek baja bőgenyes váladékképzéssel jár és ezek is csak addig, mig ez az állapot tart.

2. Azok, kiknek szeme már nem váladékos, iskolába járhatnak, de a tanitó ültesse őket külön, lehetőleg az első padokba, hogy könnyebben szemmel tarthassa őket, s legyen rá gondja, hogy az egészséges gyermekekkel közös iskolaszereket s különösen tornaszereket ne használjanak.

3.) A trachomás gyermekek rendszeres gyógyitásban részesüljenek, ami náluk könnyeben kivihető s épen azért eredményesebb is mint a felnőtteknél.

4.) Ha zárt intézetben, internátusban a növendékek közt több trachomást talált az orvos, *ezek elkülönitéséről és gyógyitásáról* kell gondoskodni, nem pedig hazaküldeni, mert a hazaküldés által esetleg a baj továbbterjedése segittetnék elő.

A belügyminister urnak körrendeletét részletes tájékoztatás végett a keb. hiv közlöny legközelebbi számában közzététetem. — Budapest, 1904. április hó 20-án.

Berzeviczy, s. k.

1923
1904

A pécsegyházmegyei alapitványi hivatal 1903. évi zárszámadásából a t. egyházmegyei papságot érdeklő pénztárakról kiadott kivonatot jelen körlevél melléklete gyanánt küldöm minden plébánia-hivatal részére.

Kivonat a pécsehm. alapitv hivatal 1903. évi zárszámadásaiból.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 10-a Junii a. 1904.

Antonius Walter, m. p.
vicarius capitularis.

Quinque-Ecclesiis Typis Lycei Episcopalis (B. Madarász) 1904.

XI.

DECRETUM

S. CONGREGATIONIS CONCILII

DE OBSERVANDIS ET EVITANDIS IN MISSARUM MANUALIUM SATISFACTIONE.

2454
1904.

Decretum S. C. Concilii de observandis et evitandis in Missarum manualium satisfactione.

Ut debita sollicitudine missarum manualium celebratio impleatur, eleemosynarum dispersiones et assumptarum obligationum obliviones vitentur, plura etiam novissimo tempore S. Concilii Congregatio constituit. Sed in tanta nostrae aetatis rerum ac fortunarum mobilitate et crescente hominum malitia, experientia docuit cautelas vel maiores esse adhibendas, ut piae fidelium voluntates non fraudentur, resque inter omnes gravissima studiose ac sancte custodiatur. Qua de causa Emi S. C. Patres semel et iterum collatis consiliis, nonnulla statuenda censuerunt, quae SSmus D. N. Pius PP. X. accurate perpendit, probavit, vulgarique iussit, prout sequitur.

Declarat in primis Sacra Congregatio manuales missas praesenti decreto intelligi et haberi eas omnes quas fideles oblata manuali stipe celebrari postulant, cuilibet vel quomodocumque, sive brevi manu, sive in testamentis, hanc stipem tradant, dummodo perpetuam fundationem non constituant, vel talem ac tam diuturnam ut tamquam perpetua haberi debeat.

Pariter inter manuales missas accenseri illas, quae privatae alicuius familiae patrimonium gravant quidem in perpetuum, sed in nulla Ecclesia sunt constitutae, quibus ubivis a quibuslibet sacerdotibus, patrisfamilias arbitrio, satisfieri potest.

Ad instar manualium vero esse, quae in aliqua ecclesia constitutae, vel beneficiis adnexae, a proprio beneficiario vel in propria ecclesia hac illava de causa applicari non possunt; et ideo aut de iure, aut cum S. Sedis indulto, aliis sacerdotibus tradi debent ut iisdem satisfiat.

Iamvero de his omnibus S C. decernit: 1.º neminem posse plus missarum quaerere et accipere quam celebrare probabiliter valeat intra temporis terminos inferius statutos, et vel se ipsum, vel per sacerdotes sibi subditos, si agatur de Ordinario dioecesano, aut Praelato regulari.

2. Utile tempus ad manualium missarum obligationes implendas esse mensem pro missa una, semestre pro centum missis, et aliud longius vel brevius temporis spatium plus minusve, iuxta maiorem vel minorem numerum missarum.

3. Nemini licere tot missas assumere quibus intra annum a die susceptae obligationis satisfacere probabiliter ipse nequeat; salva tamen semper contraria offerentium voluntate, qui aut brevius tempus pro missarum celebratione sive explicite sive implicite ob urgentem aliquam causam deposcant, aut longius tempus concedant, aut maiorem missarum numerum sponte sua tribuant.

4. Cum in decreto *Vigilanti* diei 25 mensis Maii 1893 statutum fuerit „ut in posterum omnes et singuli ubique locorum beneficiati et administratores piarum causarum, aut utcumque ad missarum onera implenda obligati sive ecclesiastici sive laici, in fine cuiuslibet anni missarum onera, quae reliqua sunt, et quibus nondum satisfecerint propriis Ordinariis tradant iuxta modum ab iis definiendum"; ad tollendas ambiguitates Emi Patres declarant ac statuunt, tempus his verbis praefinitum ita esse accipiendum, ut pro missis fundatis aut alicui beneficio adnexis obligatio eas deponendi decurrat a fine illius anni intra quem onera impleri debuissent: pro missis vero manualibus obligatio eas deponendi incipiat post annum a die suscepti oneris, si agatur de magno missarum numero; salvis praescriptionibus praecedentis articuli pro minori missarum numero, aut diversa voluntate offerentium.

Super integra autem et perfecta observantia praescriptionum quae tum in hoc articulo, tum in praecedentibus statutae sunt, omnium ad quos spectat conscientia graviter oneratur.

5. Qui exuberantem missarum numerum habent, de quibus sibi liceat libere disponere (quin fundatorum vel oblatorum voluntati quoad tempus et locum celebrationis missarum detrahatur), posse eas tribuere praeterquam proprio Ordinario aut S. Sedi, sacerdotibus quoque sibi benevisis, dummodo certe ac personaliter sibi notis et omni exceptione maioribus

6. Qui missas cum sua eleemosyna proprio Ordinario aut S. Sedi tradiderint, ab omni obligatione coram Deo et Ecclesia relevari.

Qui vero missas a fidelibus susceptas, aut utcumque suae fidei commissas, aliis celebrandas tradiderint, obligatione teneri usque dum peractae celebrationis fidem non sint assequuti; adeo ut si ex eleemosynae dispersione, ex morte sacerdotis aut ex alia qualibet etiam fortuita causa in irritum res cesserit, committens de suo supplere debeat et missis satisfacere teneatur.

7. Ordinarii dioecesani missas, quas ex praecedentium articulorum dispositione coacervabunt, statim ex ordine in librum cum respectiva eleemosyna referent, et curabunt pro viribus ut quamprimum celebrentur, ita tamen ut prius manualibus satisfiat, deinde iis quae ad instar manualium sunt. In distributione autem servabunt regulam decreti *Vigilanti*, scilicet „missarum intentiones primum distribuent inter sacerdotes sibi subiectos, qui eis indigere noverint; alias deinde aut

S. Sedi, aut aliis Ordinariis committent, aut etiam, si velint, sacerdotibus extradioecesanis dummodo sibi noti sint omnique exceptione maiores", firma semper regula art. 6. de obligatione donec a sacerdotibus actae celebrationis fidem exegerint.

8. Vetitum cuique omnino esse missarum obligationes et ipsarum eleemosynas a fidelibus vel locis piis acceptas tradere bibliopolis et mercatoribus, diariorum et ephemeridum administratoribus, etiamsi religiosi viri sint, nec non venditoribus sacrorum utensilium et indumentorum, quamvis pia et religiosa instituta, et generatim quibuslibet, etiam ecclesiasticis viris qui missas requirant, non taxative ut eas celebrent sive per se sive per sacerdotes sibi subditos, sed ob alium quemlibet, quamvis optimum, finem. Constitit enim id effici non posse nisi aliquod commercii genus cum elemosynis missarum agendo, aut eleemosynas ipsas imminuendo: quod utrumque omnino praecaveri debere S. Congregatio censuit. Quapropter in posterum quilibet hanc legem violare praesumpserit aut scienter tradendo missas ut supra, aut eas accepiando, praeter grave peccatum quod patrabit, in poenas infra statutas incurret.

9. Iuxta ea quae in superiore articulo constituta sunt, decernitur, pro missis manualibus stipem a fidelibus assignatam, et pro missis fundatis aut alicui beneficio adnexis (quae ad instar manualium celebrantur) eleemosynam iuxta sequentes articulos propriam, nunquam separari posse a missae celebratione, *neque in alias res commutari aut imminui*, sed celebranti ex integro et in specie sua esse tradendam, sublatis declarationibus, indultis, privilegiis, rescriptis sive perpetuis sive ad tempus, ubivis, quovis titulo, forma vel a qualibet auctoritate concessis et huic legi contrariis.

10. Ideoque libros, sacra utensilia vel quaslibet alias res vendere aut emere, et associationes (uti vocant) cum diariis et ephemeridibus inire ope missarum, nefas esse atque omnino prohiberi. Hoc autem valere non modo si agatur de missis celebrandis, sed etiam si de celebratis, quoties id in usum et habitudinem cedat et in subsidium alicuius commercii vergat.

11. Item sine nova et speciali S. Sedis venia, (quae non dabitur nisi ante constiterit de vera necessitate, et cum debitis et opportunis cautelis), ex eleemosynis missarum, quas fideles celebrioribus Sanctuariis tradere solent, non licere quidquam detrahere ut ipsorum decori et ornamento consulatur.

12. Qui autem statuta in praecedentibus articulis 8, 9, 10 et 11, quomodolibet aut quovis praetextu perfringere ausus fuerit, si ex ordine sacerdotali sit, suspensioni *a divinis* S. Sedi reservatae et ipso facto incurrendae obnoxius erit; si clericus sacerdotio nondum initiatus, suspensioni a susceptis ordinibus pariter subiacebit, et insuper inhabilis fiet ad superiores ordines assequendos; si vero laicus, excommunicatione latae sententiae Episcopo reservata obstringetur.

13. Et cum in const. *Apostolicae Sedis* statutum sit excommunicationem latae sententiae Summi Pontifici reservatae subiacere „colligentes eleemosynas

maioris pretii, et ex iis lucrum captantes, faciendo eas celebrare in locis ubi missarum stipendia minoris pretii esse solent" S. C declarat, huic legi et sanctioni per praesens decretum nihil esse detractum.

14. Attamen ne subita innovatio piis aliquibus causis et religiosis publicationibus noxia sit, indulgetur ut associationes ope missarum iam initae usque ad exitum anni a quo institutae sunt protrahantur. Itemque conceditur ut indulta reductionis eleemosynae missarum, quae in beneficium Sanctuariorum aliarumve piarum causarum aliquibus concessa reperiuntur, usque ad currentis anni exitum vigeant.

15. Denique quod spectat missas beneficiis adnexas, quoties aliis sacerdotibus celebrandae traduntur, Eminentissimi Patres declarant ac statuunt, eleemosynam non aliam esse debere quam synodalem loci in quo beneficia erecta sunt.

Pro missis vero in paroeciis aliisque ecclesiis fundatis eleemosynam, quae tribuitur, non aliam esse debere quam quae in fundatione vel in successivo reductionis indulto reperitur in perpetuum taxata, salvis tamen semper iuribus, si quae sint, legitime recognitis sive pro fabricis ecclesiarum, sive pro earum rectoribus, iuxta declarationes a S. C exhibitas in *Monacen* 25. Iuli 1874 et *Hildesien.* 21. Ianuarii 1898.

In *Monacen* enim „attento quod eleemosynae missarum quorundam legatorum pro parte locum tenerent congruae parochialis, Emi Patres censuerunt licitum esse parocho, si per se satisfacere non possit, eas, missas alteri sacerdoti committere, attributa eleemosyna ordinaria loci sive pro missis lectis sive cantatis." Et in *Hildesien.* declaratum est, „in legatis missarum aliqua in ecclesia fundatis retineri posse favore ministrorum et ecclesiarum inservientium eam redituum portionem quae in limine fundationis, vel alio legitimo modo, ipsis assignata fuit independenter ab opere speciali praestando pro legati adimplemento."

Denique officii singulorum Ordinariorum erit curare ut in singulis ecclesiis, praeter tabellam onerum perpetuorum et librum in quo manules missae quae a fidelibus traduntur ex ordine cum sua eleemoyna recenseantur, insuper habeantur libri in quibus dictorum onerum et missarum satisfactio signetur.

Ipsorum pariter erit vigilare super plena et omnimoda executione praesentis decreti: quod Sanctitas Sua ab omnibus inviolabiliter servari iubet contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae ex Sacra Congregatione Concilii die 11 Maii 1904.

† Vincentius Card Ep. Praenestinus, *Praefectus.*

C. De Lai, *Secretarius.*

Attentionem V. Cleri dioecesani imprimis provoco ad puncta 8. et 10. decreti huius, quibus prohibetur *emtio* et *venditio* librorum, diariorum, ephemeridum et quaevis negotiatio cum stipendiis. Quapropter irrita atque nulla declaro omnia privilegia vel indulta eatenus ab Ordinariatu forsan concessa.

2455
1904.

E SACRA CONGREGATIONE EPISCOPORUM ET REGULARIUM.

Receptiones, tyrocinia et professiones Sodalium Tertii Ordinis saec. S. Fr. in radice sanantur et convalidantur, quatenus opus sit.

Beatissime Pater,

Frater Bonaventura Marrani, Ordinis Fratrum Minorum Procurator Generalis, annuente supremo ipsius Ordinis Moderatore, ad Sanctitatis Tuae pedes humillime se provolvit, sequentia exponens:

Experientia compertum Oratori est, plures ex vestitionibus et professionibus Fratrum ac Sororum Tertii Ordinis poenitentium Sancti Francisci irritas esse, sive ex legitimarum defectu facultatum in Sacerdotibus Congregationum directoribus, sive ex vitiis essentialibus in receptione Tertiariorum ad habitum et professionem, sive ex materia deficienti in scapularibus admissa.

Itaque, cum perdifficile sit tot probationes Tertiariorum professionesque innovari, humillimus idem Orator enixe Sanctitatem Tuam rogat, ut omnia in hanc usque diem vitia, quae sic admissionem ad habitum ac tyrocinium professionemque Sodalium Tertii Ordinis saecularis substantialiter inficiunt, suprema Auctoritate tollere digneris, atque omnes hujusmodi receptiones ac tyrocinia professionesque Tertiariorum sanes in radice ac ratihabeas, ne alioquin Christifideles Tertio Ordini Seraphico nomen dantes, spiritualibus bonis hinc resultantibus immerito priventur.

Et Deus etc.

Vigore specialium facultatum a Sanctissimo Domino Nostro concessarum, Sacra Congregatio Eminentissimorum ac Reverendissimorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita, attentis expositis, receptiones omnes, tyrocinia ac professiones Sodalium Tertii Ordinis saecularis in radice sanat atque convalidat in omnibus juxta preces. Contrariis quibuscumque non obstantibus. — Romae, die 3. Februarii 1904.

D. Card. FERRATA, *Praef.*

2456
1904.

PIUS PP. X.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

De neorationalismo. Breve ad Pontificiam Academiam Romanam s. Thomae Aquinatis de cultu philosophiae thomisticae provehendo.

In praecipuis laudibus Leonis XIII. fel. rec. decessoris Nostri quisque aequus rerum aestimator hoc ponit, quod is adolescentis Cleri studia ordinare convenienter temporibus agressus, sancti Thomae Aquinatis disciplinam in primis instauranda summa contentione curaverit. Etenim novo ingeniorum cursu commotus, quum videret genera quaedam philosophandi ac de gravioribus doctrinis disputandi invalescere, quae catholicae veritati nequaquam congruerent, mature occurendum periculo censuit, quod inde alumnis sacrorum impenderet; eo magis quod statam ratio-

nem studiorum Ecclesiae judicio ac saeculorum usu probatam, animadverterat plurifariam ex cupidine recentiora consectandi defecisse. Itaque institutis praeceptisque philosophiae christianae ac theologiae ducem magistrumque suum restituit Doctorem Angelicum, cujus divinum ingenium arma elaborasset ad tuendam veritatem multiplicesque errores hac etiam aetate profligandos perquam idonea: siquidem quae, nati ad utilitatem omnium temporum, sancti Patres Doctoresque Ecclesiae tradiderunt principia sapientiae, ea nemo Thoma aptius, colligendo ex eorum scriptis, composuit, nemo luculentius illustravit. — Haudquaquam tamen Pontifex bonas scientiae accessiones, quas hodierna pareret studiorum agitatio, neglexit; quin imo, ratus clericos non posse digne suum tenere locum, nisi apparatiore quodam doctrinae commeatu instruerentur, idcirco eorum de gravioribus rebus institutionem opportunis eruditionis incrementis ornatam voluit.

Jamvero ad fovendam, quam Encyclicis litteris „*Aeterni Patris*“ indixerat, instaurationem disciplinae Thomisticae, subinde in Urbe Roma, utpote quae catholico orbi hoc etiam in genere exemplo deberet esse, propriam Academiam instituit, a S. Thoma Aquinate eam nuncupans, cui propositum esset explicare, tueri, propagare doctrinam, praesertim de philosophia Angelici Doctoris. Academiam ipsam annuis reditibus, qui satis essent ad stabilitatem ejus confirmandam, munificus auxit. Fidem parem, quae ceteris vel Athenaeis vel Lyceis magnis attributa esset, attribuit facultatem promovendi ad doctoris in philosophia gradum suos alumnos, qui emenso studiorum curriculo laudabile scientiae specimen solemni periculo dedissent. Denique a. MDCCCXCV., statuta, quae Academiae ad tempus praescripserat, temperando, certas ei leges, quas diutinum experimentum commodas fore suasisset, in perpetuum dixit.

Ad nos quod attinet quando Pontificatus Noster incidit in tempora, traditae a patribus sapientiae inimica fortasse magis, quam unquam antea, omnino oportere ducimus, ut quae decessor illustris de cultu philosophiae doctrinaeque Thomisticae constituisset, ea religiosissime servanda, atque etiam in spem uberiorum fructuum provehenda curemus. Hujus rei gratia, romanam a Sancto Thoma Academiam, quae in ceteris id genus institutis principem sibi locum jure vindicat, uti peculiaria quadam Leonis floruit, similiter Nostra posthac florere providentia volumus.

Equidem novimus, ex eo coetu sodales quam diligenter utiliterque in mandata sibi provincia versari consueverint, vel Aquinatis sententiam doctis commentariis illustrando, vel ejus cogitata evolvendo atque ex principiis ipsius nova investigando, vel ejusdem trutina pensando recentiorum placita philosophorum, proptereaque gratulamur eis libenter, quod germanas philosophiae progressiones non mediocriter adjuvent. Verum ne nobilissimae contentioni diuturnitas remissionem afferat, magnopere cupimus, ut voce et auctoritate Nostra spiritus sumat etiam alacriores, ac tamquam renovatis auspiciis in propositum incumbant. Quae tamen cohortatio non ad hos tantummodo spectet, sed pertineat, uti debet, ad omnes

quicumque in catholicis orbis terrarum scholis philosophiam tradunt; nimirum curam habeant, a via et ratione Aquinatis numquam discedere, in eamdemque quotidie studiosius insistant. Vehementer autem universis auctores sumus, ut sollertiam laboresque suos conferant maxime ad coërcendam pro virili parte communem illam rationis fideique pestem, quae longe lateque serpit: *neorationalismum* dicimus, cujus ne perniciosos afflatus sacra praesertim juventus vel minimum sentiat, omni ope atque opera providendum est.

Ceterum, statuta, bona, privilegia, jura quae decessor Noster Academiae Romanae a sancto Thoma dedit et attribuit, ea Nos omnia et singula rata et firma esse volumus et jubemus: contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo Piscatoris die XXIII. mensis Januarii, festo S. Raimundi de Pennafort, anni MDCCCCIV., Pontificatus Nostri anno primo.

ALOYSIUS Card. MACCHI.

2457
1904

Utasitás a ker. esperesek napi- és fuvardijának elszámolása tárgyában.

Az előző évi alapitványi és templomszámadások mindig a következő évben vizsgáltatnak felül az egyházmegyei vagyonkezelési szabályzat- és utasitás értelmében a kerületi esperesek által, kiknek a fenthivatolt szabályzat és utasitás 118. §-ában napi- és fuvardij czimén 6 korona állapittatik meg.

Kétség merült fel az iránt, hogy ezen 6 korona esperesi napidij és fuvarköltség azon év kiadásai közt számoltassék-e el, amelynek számadásait a ker. esperes felülvizsgálja, vagy pedig azon év kiadásai közt, amikor a felülvizsgálat tényleg megejtetik, — vagyis az a kérdés, vajjon az 1903. évi alapitványi és templomszámadások felülvizsgálásáért járó esperesi napi és fuvardij az 1903. évi vagy pedig az 1904. évi kiadások közt foglaljon helyet?

Hogy az 1903. évi számadások felülvizsgálatáért fizetendő esperesi napi- és fuvardij az 1903. évi számadásokban benfoglaltassék, jóllehet e kiadás tényleg 1904. évben eszközöltetik, többen **előre** bevezették az 1903 évi kiadások közé. Az ehm. számvevőség pedig mint nem lényeges dolgot. ezen eljárást nem nehézményezte.

De miután az egyházmegyei hatóság döntése alá bocsáttatott a kérdés, azért egyöntetü eljárás czéljából elrendelem, hogy az alapitványi és templomszámadások felülvizsgálatáért fizetendő esperesi napi- és fuvardij mindig a következő év kiadásai közé vezettessék, amikor tényleg a kiadás eszközöltetik, megjegyezvén, hogy *melyik* év alapitványi és templomszámadásainak felülvizsgálatáért járó esperesi napi és fuvardij.

Tehát az 1904. évi számadások felülvizsgálatáért járó esperesi napi- és

fuvardij az 1905. évi számadások kiadási tételei közé vezetendő a következőképen: Az *1904.* évi alapitványi és templomszámadások felülvizsgálatáért járó esperesi napi- és fuvardij ..... 6 korona.

2458
1904.

Utasitás az orsz. kath. tanitói segélyalap tagsági könyveinek kicserélése tárgyában.

Az orsz. kath. tanitói segélyalap tagsági könyvei kicserélése körül követendő eljárás tekintetében többféle kétely merülvén fel, nehogy ez által az ügykezelés szenvedjen, a nagyon kivánatos egyöntetüség czéljából ezennel elrendelem, hogy a kicserélés alkalmával a második oldalon „A felvevő aláirása“: alatt mindig az illető ker. esperesnek kell a könyvecskét aláirni. Uj tag felvétele alkalmával hasonlóképen. „A fizetések kimutatása“ czimü lapon a kicserélés alkalmával első tételt képez a régi könyv összegezése. (Pl. 1894—1904. fizetett összesen . . . koronát.) A többi tételek a befizetés és rovat értelme szerint következnek. Ezt is „az átvevő aláirása“ rovatban a ker. esperes irja alá.

2459
1904.

Ordinatio.

Praesentibus ad notitiam perfero Ven. Cleri Dioecesani:

Aloysium *Hetényi*, Josephum *Hortobágyi*, Vilhelmum *Mindszenti*, Josephum *Szeitz* theologos cursum SS. Theologiae quartum absolutos die 25-a Junii ad s. subdiaconatum, die 26-a Junii ad s. diaconatum, die 27-a Junii ad s. presbyteratum Wesprimii in Ecclesia Cathedrali per impositionem manuum Excellentissimi ac Rssmi D. Caroli e Liberis Baronibus **Hornig** ordinarii dioecesis Wesprimiensis —, item Desiderium *Perczel* absolutum theologum die 24-a Junii a. c. ad s. subdiaconatum, 26-a Junii ad s. diaconatum, 27-a Junii ad s. presbyteratum Budapestini per Illmum ac Rssmum D. Drem Medardum **Kohl** episcopum consecratum tit. Samosatenum, auxiliarem Strigoniensem —, porro Eugenium *Fájth* theologum absolutum et alumnum instituti subl. presbyt. eductionis ad S. Augustinum Vindobonae, necnon Alexandrum *Pálfy* absolutum theologum in collegio Pazmaniano die 12-a Julii ad s. subdiaconatum, die 13-a Julii ad s. diaconatum et 14-a Julii a. c. ad s. presbyteratum per manuum imposition.m Illmi ac Rssmi D. Dris Nicolai e Comitibus **Széchényi** de Sárvár-Felsövidék, ordinarii dioecesis Jaurinensis, in capella collegii Pazmaniani Vindobonae ad titulum dioecesis Quinque-Ecclesiensis promotos esse.

2460
1904.

Obitus Francisci Kutor parochi in statu quietis.

Die 30-a Junii a. c. Quinque-Ecclesiis sacramentis moribundorum rite provisus post infirmitatem diuturnam animam Creatori Suo reddidit Franciscus *Kutor*, parochus in statu quietis cum pensione annua anno aetatis suae 76-o, sacerdotii

49-o. Ab a. 1862 fuit parochus in Dombóvár, ab a. 1866 egit parochum in Tótkeszi, ab a. 1899. emeritus parochus cum pensione annua.

Animam denati piis ad aram precibus et suffragiis trium Missae sacrificiorum Ven. Cleri iuxta statuta Synodi dioecesani commendo.

Requiescat in pace!

2461
1904.

Illmus ac Rssmus D. Gabriel *Hanny* praelatus SS. dom., abbas tit. et canonicus erga preces proprias a munere Commissarii Epplis Supremi pro scholis mediis dioeceseos relevatus est. Personalia.

Rssmus D. Josephus *Pozsgay* canonicus Eccl. Cathedr. nominatus est commissarius epplis pro Gymn. Maiori Ord. Cist. Quinque-Ecclesiis

Rss. D. Dr. Josephus *Wurster* canonicus Eccl. Cathedr. erga preces proprias a munere commissarii epplis penes Gymn Maius o. Cist. Quinque-Ecclesiis relevatus est et constitutus est commissarius epplis in Academia Juridica.

Rss. D. Atala *Uray* Abbas tit., vad. distr. Baranyavár et parochus erga preces proprias a munere vadiaconi relevatus est.

Desiderio *Ujlaki* parocho Darázsensi et notario districtus Baranyavár commissa sunt agenda vicearchidiaconi usque dum ab eligendo Praesule vadiaconus constituitur.

Stephanus Blazsekovics praesentatus et institutus est parochus Veliskovcensis.

Josephus Palkó vicarius in spiritualibus constitutus est vicarius etiam in temporalibus parochiae Vásárosdombó.

Missi sunt cooperatores:

Dionysius *Horváth* e Mágocs ad Herczegszöllös.
Alexander *Gsvind* e Czikó ad Hosszúhetény.
Adalbertus *Csokonay* e Berkesd ad Kövágó-Szöllös.
Ludovicus *Tóth* e Kajdacs ad Berkesd
Ladislaus *Dubniczky* e Herczegszöllös ad Czikó.
Wilhelmus *Heindl* ad usque valetudinarius ad Koppányszántó.
Ignatius *Szánthó* e Vaiszló ad Abaliget.
Vincentius *Budanovich* e Hosszúhetény ad Harkanovci.
Aloysius *Hetényi* neomysta ad Kajdacs.
Josephus *Hortobágyi* neomysta ad Mozsgó.
Wilhelmus *Mindszenti* neomysta ad Vaiszló.
Desiderius *Perczel* neomysta ad Mágocs.
Josephus *Szeitz* neomysta ad Ráczmecske.

Arthur *Stefán* adusque administator parochiae Veliskovcensis ad Máriakéménd.

Carolus *Wajdits* magister cantus choralis in instituto Regni Mariani Budapestinensi reversus est in dioecesim.

2462
1904.

Mutatio cognominum Melhard, Mayer, Neumayer, Szákovics, Valdinger,

Excell Ministerium negotiorum internorum rescripto suo facultatem dedit:
Dri Dionysio *Melhard* cognomen mutandi in *Mosonyi*,
Carolo *Mayer* cognomen mutandi in *Major*,
Desiderio *Neumayer* cognomen mutandi in *Ujlaki*,
Dri Ottoni *Szákovics* cognomen mutandi in *Szőnyi*,
Stephano *Valdinger* cognomen suum mutandi in *Szentkirályi*.

2463
1904.

Alumni in Seminarium suscepti.

Occasione concursus publici in aedibus Seminarii die 1-a Julii a. c. asservati in Semminarium suscepti sunt:

Pro studio theol.: Geiszt Colomannus, Marovics Franciscus, Mayer Petrus, Weyer Mathias.

In class VIII. gymn.: Péter Robertus

In class VII. gymn.: Bok Josephus, Hermann Ioannes, Kiss Julius.

In class VI. gymn.: Bálint Franciscus, Fien Antonius, Martinovics Ioannes, Szantner Carolus, Záborszky Desiderius.

In class V. gymn.: Balog Árpádus, Homola Ioannes, Lamnek Adalbertus, Leicht Aemilius, Mihalovics Emericus.

2464
1904.

Az iskolai költségeknek a községi költségvetésbe leendő felvétele tárgyában utasitás.

Azon ténynyel szemben, hogy a törvényhatóságok a községi költségvetésekből a kath. Iskoláknak megszavazott összegeket igen sokszor törlik, teljesen tájékoztatni kivánom az iskolaszéki elnököket jogaink iránt, melyek között első helyen áll a kétoldalu szerződés természetével biró Canonica Visitatióban foglalt kötelezettsége a községnek, azután következik az 1868. XXXVIII. t cz. 25 §-ának második kikezdésében biztositott jogosultsága a községnek a felekezeti iskolák segélyezésére.

Jogaink védelmével szemben pedig viszás helyzetnek látszik első tekintetre, hogy a községi számadások és költségvetések fölülbirálatát a törvényhatóság vagyis a megyei közgyülés eszközli, az iskolák fentartási vagy hozzájárulási kérdései fölött a közigazgatási bizottság határoz, de a mint az alább közlött és a váczi egyházmegyéhez tartozó sárii iskolára vonatkozó miniszteri iratokból kitünik, van kibontakozási ut felebbezés által, a midőn a belügyi és vallás- és közoktatásügyi miniszteriumok egyetértöen döntenek és kedvezőbben ránk nézve, mint a törvényhatóságok.

Magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 26094. Méltóságos és Főtisztelendő Gróf Püspök Ur! Hivatkozással mult évi julius hó 23-án 2516/903. sz. a. kelt nagybecsű előterjesztésére van szerencsém Méltóságodat a közlemény visszazárása mellett tisztelettel értesiteni, hogy a sárii rkath. felek iskolai költségeknek a községi költségvetésbe való felvétele ügyében a Belügyminiszter ur a vezetésem alatt álló miniszterium véleményének elfogadásával már a 27893/903. számu rendeletével döntött, megváltoztatván a vármegye törvényhatósági bizottságának Begyáts Lénárd sárii római kath. iskolaszéki elnök által megfelebbezett 27893/093. sz. határozatát s elrendelvén a 2096 korona 72 fillérnek, mint a sárii rkath felekezeti iskola javára előirányzott összegnek, a községi költségvetésben való beállitását felekezeti segély czimén.

A belügyminiszter ur egyuttal megsemmisitette s érvénytelennek nyilvánitotta a fenti rendeletében a törvényhatósági közgyülés határozatának azt a részét, mely a polgári községnek a felek. iskola fentartási kötelezettségét érinti, mert ezen kérdés elbirálására a közigazgatási bizottság illetékes.

Ezen rendeletet a törvényhatóság sérelmesnek s az ottani helyi viszonyok miatt czélszerütlennek tartván, ellene végrehajtás előtt felirt. Azonban a belügyminiszter ur hivatali utóda 124403/903. számu rendeletével az előbbi rendeletet fenntartotta.

Tehát a sárii rkath. felek. népiskolára felvett eddigi költségeknek a községi költségvetésben való meghagyása ez idő szerint el van döntve. *Molnár* miniszteri tanácsos.

Szám 27863/1903. II. c. Magyar kir. belügyminiszter. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye községének Budapest. — (Tárgy: Sári község 1901. évi költségvetése.) Az 1900. évi november hó 10-én tartott bizottsági közgyülésben 1471. sz. a. hozott határozatának azon részét, melylyel Sári község 1901. évi költségvetéséből az ottani római kath. felekezeti iskola javára a kiadás és bevétel alatt előirányzott 2096 K 72 fillért törölte, Begyáts Lénárd iskolaszéki elnök részéről közbetett felebbezés folytán a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur meghallgatása után felülvizsgálván, azt megváltoztatom és a szóban levő tételnek a költségvetésbe leendő visszaállitását elrendelem; megjegyzem azonban, hogy a szóban levő összeg kifejezetten községi segély czimén állitandó be a költségvetésbe. Mert az 1868 évi 27. t. cz. 28. §-a és az 1868. évi 53. t. cz. 23 §-a feljogositja községeket, hogy ugy a kebelükben létező felekezeti iskolákat, mint az egyházi czélokat az ott megjelölt korlátok között megfelelően segélyezzék, más felől, mert Sári község a beszerzett költségvetések tanusága szerint a római kath. hitközséget már az 1888. évet megelőző időből, a rkath iskolát pedig 1891. évtől kezdődőleg rendesen segélyezte. Egyszersmind megjegyzem, hogy a felebbezett határozatnak a pol község felek. iskola fenntartási kötelezettségét érintő része, miután a törvényhatósági bizottság ezen természetü kérdések tárgyalására és elbirálására nem illetékes, hatáskör hiányából semmis és

érvénytelen és ezen kérdés elbirálása a közigazgatási bizottság illetékességi körébe tartozván, az iratok oda lesznek átteendők. Miről a vármegye közönségét a kérdéses a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz felterjesztett, onnan hozzám áttett iratok visszaküldése mellett további eljárás végett értesitem. Budapest, 1903. évi márczius 26-án. A miniszter helyett: *Széll* s. k. államtitkár. Az eredeti másolatával egyez (Sári község pecsétje) *Székely* s. k. jegyző.

2465
1904

A tanitónak nincs fegyelmi joga az iskolán kivül elkövetett rendetlenkedés miatt. Bünösség a testi sértésben.

A beregszászi kir. törvényszék mint felebbviteli büntető biróság: A járásbiróság itéletét a B. P. 385. § ának 1. *a*) pontjában megjelölt azon semmiségi ok miatt, hogy az itélő biróság annak megállapitásánál, hogy a vád alapjául szolgáló tett a B. T. K. 1. §-a szerint büncselekményt képez-e, a büntető törvény megfelelő rendelkezését tévesen alkalmazta, a B. P. 423. §-ának második bekezdése alapján megsemmisiti és Biró István vádlott tanitót bünösnek mondja ki a B. T. K. 301. §-ába ütköző, az által elkövetett könnyü testi sértés vétségében, hogy 1903. évi márczius 28-án Sch. Aladár munkácsi elemi iskolai tanuló testét szándékosan bár, de ölési szándék nélkül akként bántalmazta, hogy az ez által okozott testi sértés 8 napon belül gyógyult, és ezért vádlottat a B. T. K. 302. §-a alapján a B. T. K. 92. §-ának alkalmazása mellett az 1892. XXVII. t. cz. 3. §-ában megjelölt czélokra az itélet jogeröre emelkedésétől számitott 15 nap és végrehajtás terhe alatt fizetendő, behajthatatlanság esetén a B. T. K. 53. §-ához képest egy napi fogházra átváltoztatandó 10 korona pénz, mint fő- és egy napi fogházra átváltoztatandó öt korona pénz mint mellékbüntetésre itéli.

Indokok: Biró István munkácsi elemi iskolai tanitó vádlott beismerte és a tárgyalás adatai is bizonyitották, hogy 1903 évi márczius 23-án a Hovács István tanitó vezetése alatti osztályból Sch. Aladár tanulót kikérte és egy nádpálczával alfelére ötször ráhuzott. Tette pedig ezt azért, mert a nevezett tanuló 3 nap előtt az utczán követ hajigált Bognár Gyula után és mert azzal akkor sem hagyott fel, amikor erre figyelmeztette, sőt egyszer sétapálczájával meg is ütötte s tette azért is, mert ez előzőleg a kertbe is bemászott és kárt okozott.

A járásbiróság vádlott ezen szándékos cselekményénél azt állapitotta meg tévesen, hogy a tanitó nem követ el büntetendő cselekményt, jelesül, hogy vádlott, aki polgári állásánál fogva tanitó, nem követte el a vádbeli cselekményt azzal, hogy sértett tanulót testileg bántalmazta, azon 8 nap alatt gyógyuló testi sértést okozott, mert ehhez fegyelmi joga volt.

A törvényszék mint büntető fellebbviteli biróság nem ismerte el a tanitó ezen jogát, jelen esetben, mert vádlott nem is az ő, hanem egy más tanitó osztályába járó tanuló ellen és nem is ő vele, mint oktató tanitóval szemben és nem a

tanitás helyén és idejében elkövetett fegyelemsértésnek, hanem egy kizárólag szülői fegyelmi jog keretébe eső, utczán és illetve kertben elkövetett gyermeki pajkosságnak megtorlására nem is mint sértett tanitója, tehát mint magánember jogtalanul bántalmazta a sértett tanulót, ez a cselekménye tehát büntetendő cselekménynek, még pedig arra való tekintettel, hogy a tettlegesség és az ennek folytán elszenvedett, 8 napon belül gyógyult, hatósági orvos látleletével és véleményével igazolt testi sértés között az okozati összefüggés helyre van állitva, a B. T. K. 301. §-ába ütköző könnyü testi sértés vétségének tényálladékát kimeriti, vádlottat az albiróság itéletének megsemmisitésével ebben bünösnek kimondani és e miatt büntetni kellett.

A büntetés kiszabásánál egyrészt vádlottnak az a gyöngédtelensége, hogy védelemre képtelen gyermeket bottal s több izben bántalmazott, másrészt vádlott beismerése, büntelen előélete s az a körülmény, hogy szabadságvesztés-büntetés esetén ezen első botlásáért állásának is elvesztésével ártatlan családja felette érzékenyen szenvedne, mérlegeltettek s a B. T. K. 92. §-ának alkalmazását indokolttá tették. (1903. évi julius hó 8-án, 6946. sz.)

A kir. Curia : A vádlottnak a B. P. 385. §-ának 1. *a*) és *c*) pontja alapján bejelentett és irásban indokolt semmiségi panasz folytán : A semmiségi panasz a B. P. 557. §-ának utolsó bekezdése alapján megfelelően alkalmazandó 437. §-ának 4. bekezdése értelmében elutasittatik.

Indokok : Minthogy a törvényszék által valónak elfogadott az a tény, hogy vádlott a Sch. Aladár munkácsi elemi iskolai tanuló testét szándékosan de ölési szándék nélkül akként bántalmazta, hogy az ez által okozott testi sértés 8 napon belül gyógyult, büntetendő cselekményt állapit meg, minthogy továbbá vádlottnak mint tanitónak Sch. Aladár testi bántalmazására a fennforgó esetben fegyelmi joga nem volt azért, mert vádlott nem is az ő, hanem egy más tanitó osztályába járó tanulót nem is ő vele, mint oktató tanitóval szemben és nem a tanitás helyén és idejében elkövetett fegyelmi sértés, hanem egy az utczán és illetve kertben elkövetett gyermekipajkosság miatt bántalmazta, ennélfogva vádlottnak a B. P. 385. §-ának 1. *a*) és *c*) pontjára fektetett semmiségi panaszát mint alaptalant a rendelkező részben idézett törvényszakaszok értelmében el kellett utasitani. (1904. évi február hó 24-én 1718. sz.)

2466
1904.

A magy. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől. 48174/1904. szám. A Lackenbacher-féle alapitványból bibliai forditási és magyarázati munkálatokra hirdetett jutalomdijról szóló hirdetményt azzal a felkéréssel van szerencsém a főtisztelendő egyházmegyei főhatóságnak megküldeni, hogy azt egyházmegyéjében a lehető legszélesebb körben közölni méltóztassék. Budapesten, 1904. évi junius 29-én A miniszter meghagyásából: *Papp — Szi.ágyi* s. k. osztálytanácsos. Valamennyi római katholikus egyházmegyei Főhatóságnak.

Pályázat a Lackenbacher-féle biblia forditási jutalomra.

48174/1904. szám. Hirdetmény! A biliai tanulmányok és az azokkal kapcsolatban álló nyelvekben való jártasság előmozditására szánt Lackenbacher-féle alapitványból 2835 koronányi jutalomdij iratik ki, a héber Pentateuch sors utján kiválasztandó 15—20 versének latin forditására, valamint olyan nyelvészeti és tartalmi magyarázatára is, amely a legjobbnak és az alapitványi levél határozmányaival legmegfelelőbbnek fog találtatni.

Részletes határozmányok :

1. A pályázóknak Mózes mint az öt könyvéből egy-egy sors utján kiválasztott és 3 4 versiculust kitévő részletet kell héberből latinra forditaniok és nyelvészeti, valamint rövidre fogott tartalmi magyarázatokkal kisérniök. A pályázóknak a héber biblián kivül (Onkelos-féle Targum, berlini kiadás, 1884.) a szyr Peschittó nak szövegkiadása és a Saadia haggaonnak arabs forditása) héber betükkel kiadta J. Derenbourg, Oevres camplétes de Saadia, I. Paris 1893.) adandók rendelkezésükre.

Ugyancsak használhatják a pályázók a héber, szyr, aramäi, valamint arabs szótáraakt is.

A jutalomdijra méltónak azon pályázati munkálat itélendő, amely a héber szöveget a leghivebben ülteti át és a melynek nyelvészeti valamint tartalmi magyarázatai a kijelölt versekben, nemkülönben a legfontosabb verziokban is semmi nehézséget figyelmen kivül nem hagynak,

2. A kijelölendő helyen egybegyült pályázóknak munkálataikat az arra rendelt bizottság felügyelete alatt 12 óra alatt in continuó (clausurai munka) kell befejezniök.

3. A pályázatban részt vehetnek mindazon magyar vagy osztrák alattvalók, akik ezen tanévben, vagy a legutóbbi 1—2, legfeljebb 3 év alatt a theologiai tanfolyamot a wien i, prágai vagy budapesti tudományegyetemeken bevégezték és a római katholikus presbyteratust elnyerték, b) azok, akik ily értelemben az első két pályázatban résztvettek anélkül, hogy jutalomdijat nyertek volna.

4. A pályázat wien-i egyetemen, 1904. évi november 23-án, szerdán, a prágai egyetemen november 26-án, szombaton, tartatik meg.

Ugyancsak 1904. évi november 26-án, szombaton, tartatik meg a pályázat a budapesti egyetemen.

A pályázóknak legalább 3 nappal előbb az illető egyetem hittudományi kara dékánjánál okmányokkal kell igazolniok azt, hogy a pályázatban való részvételhez szükséges személyi minősültséggel birnak.

Wien, 1904. évi junius hó 28-án.

Az alsó-ausztriai cs. kir. helytartóságtól.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 22-a Julii a. 1904.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis

Quinque-Ecclesiis Typis Lycei Episcopalis (B. Madarász) 1904.

XII.

2597.
1904.

Aggravata est manus Domini super nos. Deficit pluvia et ob ariditatem terrae diuturnam penuria magna imminet Regno Mariano. Quapropter verbis Samuelis prophetae: „Invocabo Dominum et dabit voces et pluvias“ I. Reg. 12, 18. animatus, provoco Ven. Clerum, ut corde contrito et humilitato adeamus ad thronum Misericordiae orantes et deprecantes, ut misereatur nostri et avertat indignationem suam a nobis. Quem in finem sequentia praescribo: 1. In quavis Missa, in quantum Rubricae hoc permittant, sumatur: „oratio ad petendam pluviam“; 2. in ecclesiis parochialibus post sacrum principale recitetur oratio in libro Evangeliorum lingua vernacula contenta: „Pro petenda pluvia“ cum Pater et Ave usque dum Dominus nostri misertus — et pluviam salubrem missurus sit; 3. velint insuper SS. Curiones populum fidelem edocere, ut in spiritu poenitentiae perferant damna et aerumnas, nihil haesitantes in fide, nam Deus omnipotens omnia damna resarcire valet.

Collecta praescribitur pro petenda pluvia.

2598.
1904.

Indulg. plen. in articulo mortis lucranda conceditur iis qui sequentem actum adhuc in vita emittunt. Urbis et Orbis.

E. S. Congr. Indulg. de indulgentia plen. in articulo mortis lucranda.

Christifideles iam prope morituros pia Mater Ecclesia nunquam praetermisit opportunis pro rei necessitate solari subsidiis. Saluberrimis autem hisce adiumentis recens aliud iam nunc accenseri potest. Nam plerique e clero iique potissimum, qui curae animarum incumbunt, ut in dies spirituali hominum bono in supremo vitae discrimine provideatur, Sanctissimo Domino Nostro Pio Pp. X. preces admoverunt, quo Christifidelibus sequentem actum adhuc in vita emittentibus: „Domine Deus „meus, iam nunc quodcumque mortis genus prout Tibi placuerit, cum omnibus „suis angoribus poenis ac doloribus de manu tua aequo ac libenti animo suscipio“, plenariam indulgentiam in articulo mortis consequendam elargiri dignaretur. Has vero preces, relatas in Audientia habita die 9. Martii 1904. ab infrascripto Cardinali Praefecto S. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae, Eadem Sanctitas Sua peramanter excipiens, benigne concessit, ut omnes Christifideles, qui, die ab eisdem eligendo, sacramentali confessione rite expiati sacraque Synaxi refecti, cum vero Charitatis in Deum affectu, praedictum actum ediderint, plenariam indul-

gentiam in ipso mortis articulo lucrari valeant. Praesenti in perpetuum valituro. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae ex Secretaria eiusdem S. C., die 9. Martii 1904,

ALOISIUS Card. TRIPEPI, *Praef.*

Pro Secretario, IOS. M. Can.cus COSELLI, *Sub.tus.*

2599.
1904

Indulgent. Christifidelibus conceduntur intuitu Novendialium a gratia in honorem S. Francisci Xaverii.

URBIS ET ORBIS.

Indulgentiae Christifidelibus conceduntur intuitu Novendialium a gratia in honorem S. Francisci Xaverii.

Abhinc tribus fere saeculis Christifideles ad S. Franciscum Xaverium Indiarum Apostolum praedicatione et miraculis insignem confidenter confugere consueverunt devoto praesertim exercitio, quod propter magnam in praesentibus vitae necessitatibus compertam efficaciam „Novendiales a gratia“ appellare non dubitarunt. Ad quod pium exercitium magis fovendum Summi Pontifices Indulgentias sive partiales sive plenarias iam pridem elargiti sunt, quae tamen ad quasdam regiones et praecipue ad ecclesias Societatis Iesu coarctabantur. Nunc vero, quo uberiores ex his novendialibus precibus pietatis fructus colligantur, SS. D. no N. ro Pio PP. X. preces sunt exhibitae, ut easdem, ubivis peractas sacris indulgentiis ditare dignaretur. Has vero preces idem SS.mus, in audientia habita die 23. Martii 1904. ab infrascripto Cardinali Praefecto Sacrae Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae, peramanter excipiens, universis Christifidelibus memoratum exercitium quovis anni tempore sive publice sive privatim peragentibus, sequentes indulgentias, defunctis quoque applicabiles bis tantum in anno acquirendas, concedere dignatus est; nempe: 1-o tercentum dierum quovis earumdem novendialium die lucrandam ab iis, qui vel subsequentem orationem vel, si illam ad manum non habeant, quinquies *Pater Ave et Gloria Patri* etc., corde saltem contrito ac devote recitaverint; 2-o plenariam autem iis, qui post huiusmodi pium expletum exercitium infra octo dies confessi ac S. Synaxi refecti ad mentem Sanctitatis Suae pie oraverint:

Oratio quolibet novendialium die recitanda:

„O valde amabilis et charitate plenus, Sancte Francisce Xaveri, tecum Maiestatem divinam reverenter adoro; et quoniam summopere gaudeo de singularibus gratiae donis, quae Ipsa tibi contulit in hac vita, et gloriae post mortem, Ei maximas ago gratias teque toto cordis affectu deprecor, ut efficaci tua intercessione praecipuam mihi gratiam velis obtinere sanctam vitam agendi sancteque moriendi. Insuper te rogo, ut mihi impetres . . . *(hic exprimatur gratia sive spiritualis sive temporalis imploranda.)*. Si vero id, quod a te suppliciter peto, ad Dei gloriam et ad maius bonum animae meae minime confert, tu, qaaeso, mihi impetres, quod utrique est utilius. Amen. *Pater, Ave* et *Gloria Patri* etc.“

Praesenti in perpetuum valituro. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae ex Secretaria eiusdem S. Gongreg., die 23. Martii 1904.

L. † S. ALOISIUS Card. TRIPEPI, *Praef.*

Pro Secretario, IOS. M. Can.cus COSELLI, *Sub.tus.*

Datum Quinque-Ecclesiis, die 5-a Augusti a. 1904.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis.

XIII.

2722.
1904.

PIUS PP. X. *Motu proprio.* Quae in Ecclesiae bonum integre provehendum spectant et ad animarum salutem valde conferre noscuntur. ea cuncta, pro Apostolici muneris sollicitudine, Pontificum decessorum vestigiis, ut par est, religiose inhaerentes, Nos etiam omni opera providere et ad exitum perducere contendimus. Hinc fit, ut ad sacrum quoque Consilium, cuius est de Indulgentiis Sanctorumque Reliquiis cognoscere, nos speciatim cogitationem convertamus, eique, ad diuturnam stabilemque formam fructuosius perficiendam, sedulum curarum Nostrarum officium optemus impertiri Hoc sane permulta suadent, sed ipsa, imprimis, sacri eiusdem Consilii dignitas, iure veluti suo, maxime requirit. Vix enim attinet dicere, quanti semper momenti res sit habita, indulgentiarum thesaurum naviter inviolateque custodire, de Sanctorum Reliquiis earumque veneratione recte peragere, gravissima alia in id genus munia pie adimplere, deque normis iam statutis, ad temporum rerumque usum et necessitatem iura declarare. Has profecto ob causas Romani Pontifices facere non potuerunt, quin, reputando experiendoque, quanto maiore valerent accuratione, huius rei prosperitati indesinenter consulerent. Nam ut praetereamus quae Innocentius III[1]) et Pius IV[2]) caeterique plures praesertim post Synodi Tridentinae decreta,[3]) sapienter caverunt, neminem plane latet quas tulerint leges Clemens VIII et Clemens IX, qui de peculiari delectorum quorumdam S R. E. Cardinalium Congregatione instituenda peropportunum oppido consilium inierunt; quasque deinceps regulas Clemens XIII, Benedictus XIV, Leo XII, Pius IX et Leo XIII, datis in id haud semel Litteris, conficiendas curaverint. Scilicet, rei gravitate permoti, ut maior in hoc Apostolica evigilaret diligentia, conspiciebant apprime Antecessores Nostri de facto quidem agi, quod in Christiani nominis decus, permagni interesset, et ad uberem Christifidelium utilitatem pertineret potissimum. Quapropter eadem Nos impellit causa, ut partem providentiae Nostrae non postremam idem sibi opus vindicet. — Quo autem plurimum auxilii, pro sanctis Ecclesiae institutis, possit, accedere, illud Nobis, praecipue desiderandum animo obversatur, ut, nempe, quae arctissima quadam obiecti, spiritus officiorum, methodique gerendae, vel identitate,

S. Congregatio Indulgentiis et SS. Reliquiis praeposita, cum S. Rituum Congregatione perpetuo conjungitur.

1) Cap *Cum ex eo;* De Reliq. et vener. Sanctorum. — 2) Bull *Decet Roman. Pontif.* die 7. Nov. 1562. — 3) Conc. Trid. Sess. 21; Decr. *De Indulg.*

vel saltem affinitate et similitudine inter se adiunguntur, ea simul in unum etiam corpus coalescere et coagmentari spectentur; prouti ratio et naturalis ordo expostulat, eventa quotidie comprobant, atque experientia perspicuae esse opportunitatis omnino confirmat, *Virtus*, enim, ut S. Thomas[1]) docet *quanto est magis unita, tanto est fortior, et per separationem minuitur*. Ac propterea, nihil finis obtinendi efficacitatem alacrius promovere dignoscitur, quam conspirantium virium cumulata possessio; nihil optima incolumitatis adiumenta in bonum melius devincit, quam reflorens voluntatum communio; nihil copiam ad fructus efferendos salutares potiorem haurit, quam facultatum in societatem adiunctio — Porro non est cur pluribus ostendamus huiusmodi similitudinem et affinitatem vel maxime vigere inter S. Congregationem, cuius id proprium est, ut de Dei et Sanctorum cultu, praecipuo sibi munere expediendo, pertractet, atque iis, quae in hanc rem obveniunt, assiduo sollerterque prospiciat. Quae cum sic se habeant, ut quod e re penitus esse censemus, id tandem a Nobis absolvatur, et spes utilitatum exploratarum, quas Romana instituta gignere nemo non videt, plenius in dies augeatur, omniaque ex votis salubrius cedant, Nos, motu proprio, certa scientia, causaque mature perpensa, decernimus et statuimus, ut Congregatio Indulgentiis et Reliquiis praeposita cum S. Rituum Congregatione in posterum tempus perpetuo coniungatur; salvis ex integro manentibus sui muneris, officialium et facultatum ratione et forma hucusque servatis. Hunc praeterea in finem, dilecto Filio Nostro S. R. E Cardinali Aloisio Tripepi, ipsius Congregationis Indulgent. et SS. Reliq. Praefecto, munus etiam Pro-Praefecti S. Rituum Congregationis conferimus et demandamus. — Consiliis hisce curisque Nostris exitum, hoc praesertim temporum cursu, perutilem non defore summopere confidimus, benignitate annuente Dei providentissimi. — Praesens autem decretum, ratum et firmum deinceps consistere, et auctoritatis Nostrae Apostolicae robore muniri volumus, edicimus et declaramus contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XXVIII. Ianuarii MCMIV, Pontificatus Nostri anno primo PIUS PP. X.

2723.
1904.

Facultates ordinariae atque extraordinariae Sacror. Rituum Congregationis.

I. Facultates extraordinariae quae per Sacram Rituum Congregationem ex audientia SS.mi obtineri possunt.

I. FACULTATES EXTRAORDINARIAE IN CAUSIS BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS SERVORUM DEI.

1. Deputandi Episcopos in numero a Generalibus Decretis designato ad construendos Processus Apostolicos. 2. Prorogandi terminum ad explendos Processus

[1]) 2a 2ae Quaest. XXXVII, a. 2, ad 3um.

Apostolicos. 3. Indulgendi aperitionem Processuum Ordinaria non minus, quam Apostolica Auctoritate constructorum, attamen adiecta clausula: *servatis servandis.* 4 Proponendi in Congregatione Ordinaria absque interventu et voto Consultorum Dubia: I. Validitatis Processuum, II. Signaturae Commissionis Introductionis Causae; III. Reassumptionis Causae ad Canonizationem; IV. Singula, quae communiter nuncupantur *minora;* V. Causas adprobationis seu confirmationis Cultus immemorabilis. 5. Proponendi Dubium in Congregatione Ordinaria Signaturae Commissionis Introductionis Causae, quamvis non defluxerit terminus requisitus decem annorum a praesentatione Processuum Ordinaria Auctoritate constructorum. 6. Proponendi Dubium supra Virtutibus, quamvis requisitus terminus quinquaginta annorum non defluxerit a morte Servorum Dei, de quibus agitur. 7. Concedendi Litteras particulares Sacrorum Rituum Congregationis cum Instructionibus R. P. D. Sanctae Fidei Promotoris: I. Ad perquirenda scripta Servorum Dei; II. Ad recognoscenda, vel transferenda eorum corpora, seu reliquias; III. Ad extrahendas reliquias pro Beatificatione. Quocumque alio in casu a R. P. D. Sanctae Fidei Promotore Instructiones conficiuntur in Causis Servorum Dei particularibus hisce litteris semper accludendae. 8. Concedendi easdem litteras particulares quoties eae spectent ad executionem alicuius Decreti Sacrorum Rituum Congregationis, vel pertinent ad aliquam notitiam, quae a R. P. D. Sanctae Fidei Promotore desideretur in Animadversionibus etiam in Monasteriis clausurae inquirendam. 9. Indulgendi compulsationem Processuum Informativorum in Apostolicos. 10. Concedendi Litteras Remissoriales pro constructione Processuum, *ne pereant probationes,* ante examen Dubiorum de Cultu non exhibito, et de Fama sanctitatis. 11. Concedendi Litteras Remissoriales pro constructione Processuum, auctoritate Apostolica, dirigendas non modo Episcopis iuxta Generalia Decreta, verum aliis iuxta exempla allata a sa. me. Benedicto Papa XIV. in opere de *Canonizatione Sanctorum lib. 2, cap. 5,* et aliis etiam de quibus aliquod exemplum inveniatur, iuxta circumstantiarum varietatem. 12. Deputandi E.mos Cardinales Sacrorum Rituum Congregationis a Postulatoribus requisitos in Ponentes seu Relatores Causarum Beatificationis et Canonizatonis. N. B. *Supradictae facultates,* quamvis ex Audientia SS.mi obtineri debeant, a sacra tamen Congregatione, *vigore facultatum sibi specialiter tributarum,* immediate concedi possunt, *quoties necessitas urgeat, et ad Summum Pontificem non habeatur accessus.*

II. ALIAE FACULTATES EXTRAORDINARIAE

1. Altaria fixa consecrandi per Sacerdotem. 2. Altaria portatilia consecrandi per Sacerdotem. 3. Altarium (Ad) consecrationem subdelegandi, *pro Episcopo.* 4. Altare portatile erigendi sub dio. 5. Altarium consecratorum titulum mutandi. 6. Altarium consecratorum imagines mutandi. 7. Ablutiones in Missa cum sola aqua peragendi. 8. Absolutionis impertiendi in exequiis post Missam lectam. 9. Benedictionum formulas proprias adprobandi. 10. Benedicendi novum Abbatem die feriali.

11. Benedictionem solemnem impertiendi nomine Summi Pontificis. 12. Benedictionem solemnem impertiendi post Missam Pontificalem. 13. Benedictionem solemnem impertiendi extra Missam. 14. Benedictionem eamdem cum dispensatione a lectura Brevis. 15. Barbam deferendi. 16. Basilicae minoris titulum concedendi. 17. Beatorum imagines exponendi. 18. Beatorum reliquias deferendi in solemni processione, servata Instructione R. P. D. Sanctae Fidei Promotoris. 19. Beatis dedicandi altaria. 20. Consecrationem (Ad) altarium fixorum et portatilium subdelegandi *pro Episcopo.* 21. Consecrandi Episcopum die feriali. 22. Consecrandi Ecclesiam cum nonnuliis dispensationibus. 23. Chori parvi aperiendi in Ecclesiis et Oratoriis. 24. Candelarum numerum reducendi in expositione SS.mi Sacramenti 25. Dedicationis Anniversarium una eademque die ab omnibus Ecclesiis alicuius Dioeceseos, Ordinis, Congregationis, etc. celebrandi. 26. Dispensandi a Missa feriae, vigiliae, etc *pro Capitulo.* 27 Dispensandi a ieiunio ante consecrationem altarium. 28. Festa Beatorum extendendi ad Dioeceses et Ecclesias. 29. Festorum ritus elevandi ad Duplex maius, 2ae et 1ae classis. 30. Festorum ritus reducendi a dupl. mai, 2ae et 1ae classis ad inferiorem ritum. 31. Habitandi super Ecclesiam. 32. Insignia specialia Episcopis, Canonicis, Parochis, Dignitatibus, etc. indulgendi, et troni usum Episcopo coadiutori. 33. Kalendaria particularia concedendi, reformandi, etc. 34. Missae Conventualis legendae, vel non. 35. Missas proprias concedendi et adprobandi, iuxta praxim. 36. Missam celebrandi cum nonnulis dispensationibus. 37. Missam celebrandi propriam in quatriduo. 38. Missam celebrandi propriam in octavario. 39. Missam celebrandi in interiori clausurae sacello. 40. Missam votivam B. M. V. in Sanctuariis. 41. Missam votivam alicuius Sancti in Sanctuariis. 42. Missam Rorate celebrandi durante Sacro Adventu 43. Missam celebrandi duabus horis ante auroram et post meridiem. 44. Missam celebrandi Feria V. in Coena Dni pro communitate cum Communione Paschali. 45. Officii feriae in aliud commutandi. 46. Officii recitationem anticipandi in choro. 47. Officii recitationem anticipandi ante secundam horam pomeridianam pro aliquo ecclesiastico. 48. Officia concedendi, extendendi, vel supprimendi. 49. Patroni eligendi et approbandi. 50. Patroni eligendi et approbandi pro universa classe, vel universitate. 51. Purificationis B. M. V. festum transferendi cum benedictione candelarum. 52. Pileolum gestandi et vittas ad vulnus in capite tegendum. 53. Portam Ecclesiae contiguam aperiendi. 54. Processionem in festo Corporis Christi transferendi ad horas pomeridianas 55. Pontificalium usum concedendi Canonicis, etc. 56. Rocheto utendi *pro Episcopo Regulari.* 57. Ritus et Caeremonias itemque Libros Liturgicos iuxta praxim adprobandi. 58 SS.mum Eucharistiae Sacramentum asservandi ad tempus in Oratorio privato Communitatum et Sanctimonialium. 59. SS.mum Eucharistiae Sacramentum asservandi in Oratorio Episcopi. 60. SS.mum Eucharistiae Sacramentum deferendi in Civitate capite tecto, *galero* vel *pileo* vel *pileolo.* 61. Vesperas, sine vel cum Completorio, anticipandi ante meridiem in Choro. 62. Erigendi alia Oratoria, praeter principale, in domibus religiosis, iuxta decretum 4007. *Nivernen.*

II. Facultates ordinariae quae per Sacram Rituum Congregationem obtineri possunt.

1. Altaris portatilis erigendi ante Imagines Beatorum. 2. Abluendi linteamina sacra *pro Sanctimonialibus*. 3. Benedictionem solemnem Aquae peragendi in Vigilia Epiphaniae. 4. Benedictionum formulas approbatas adhibendi, quae indigent facultate Apostolica. 5. Benedicendi, speciatim, candelas in honorem S. Iosephi. 6. Benedicendi cingula, candelas in honorem S. Iosephi. 7. Benedicendi annulos, candelas in honorem S. Iosephi. 8. Benedicendi coronas angelicas S. Michaëlis. 9. Benedicendi aquam in honorem S. Ignatii Conf. 10. Benedicendi numismata S. Benedicti Abb. 11. Benedicendi omnia scapularia. 12. Benedicendi quatuor scapularia sub unica formula. 13. Benedicendi parvam imaginem, ad instar scapularis, S. Cordis Iesu. 14. Benedicendi nolas. 15. Benedicendi nolas non exclusa aqua. 16. Benedicendi sacras supellectiles, in quibus sacra unctio non adhibetur. 17. Benedicendi, seu reconciliandi Ecclesias et Coemeteria per Sacerdotem. 18. Benedicendi, seu reconciliandi Ecclesias et Coemeteria per sacerdotem cum aqua a Sacerdote benedicta. 19. Benedictiones (Ad) Episcopo reservatas, in quibus sacra unctio non adhibetur, subdelegandi *pro Episcopo*. 20. Benedictionem impertiendi infirmis in honorem Sanctae Annae. 21. Consecrationem (Ad) calicum, patenarum subdelegandi *pro Episcopo*. 22. Consecrationem Altarium per formulam brevem privatim perficiendi. 23. Consecrandi Olea sancta minori Ministrorum numero. 24. Comam adscititiam gerendi. 25. Confessionem sacramentalem in privato oratorio peragendi. 26. Dispensandi a recitanda IX. Lectione Officii simplificati *pro Monialibus*. 27. Dispensandi quamcumque Ecclesiasticam Communitatem instantem ab adiunctis Officio feriali, nempe a Psalmis Poenitentialibus et Gradualibus, nec non ab Officio parvo Beatae Mariae Virginis, et Defunctorum. 28. Festa extendendi ad dioeceses et Ecclesias. 29. Festorum ritus elevandi ad Dupl. min. 30. Festorum ritus reducendi a duplici minor ad inferiorem ritum. 31. Functiones hebdomadae maioris peragendi in Oratoriis Sanctimonialium, Religiosorum etc. 32. Functiones supradictas et similes celebrandi adhibito Memoriali Benedicti XIII, in Ecclesiis et Oratoriis praesertim Sanctimonialium, Religiosorum etc. 33. Imagines detegendi tempore Passionis. 34. Indumentorum usum ex lana vel gossypio confectorum permittendi, donec consummentur. 35. Matutini privatam recitationem anticipandi. 36. Missam celebrandi nocte Nativitatis Domini *pro Oratoriis privatis et pro Oratoriis Sanctimonialium, vel Communitatum*. 37. Missas votivas omnes celebrandi *pro caecutiente*. 38. Missas votivas omnes celebrandi pro *pro caeco*. 39. Missas proprias celebrandi in Triduo. 40. Missas proprias celebrandi aliqua die, praesertim pro Sacerdote novensili. 41. Missam propriam celebrandi in Oratorio etiam privato. 42 Missas plures celebrandi in Oratorio privato (ter in anno). 43. Missas plures celebrandi in Oratorio privato, die Titularis. 44. Missas plures in Oratorio privato occasione infirmitatis Indultariorum. 45. Missam celebrandi in mari. 46. Missam celebrandi in carcere. 47. Missam Votivam B. M. V. vel alicuius Sancti

etc. in Sanctuariis *pro Sacerdotibus peregrinis, aut ducibus peregrinorum.* 48. Missam Votivam Passionis in Hebdomada Maiori 49. Missam de Requie pluries in hebdomada pro Ecclesiis cum cantu. 50. Missam de Requie lectam ad nuncium mortis. 51. Missam una hora ante auroram et post meridiem. 52. Missam Feria V. in Coena Domini *pro Sacerdote.* 53. Missam cantatam absque Ministris cum thurificatione. 54. Missam solemnem nec non Missas lectas proprias occasione festivitatis extrinsecae alicuius Sancti, vel Beati vel Mysterii iuxta praxim. 55. Missam solemnem de Communi, ubi asservatur Corpus alicuius Sancti Martyris nominis proprii. 56 Missas lectas celebrandi de Communi, ut supra. 57. Officii divini recitandi et Missae peragendae iuxta Kalendarium propriae Religionis, *pro Regularibus, qui eiusdem Religionis habitu iusta de causa dimisso, in statu saeculari versantur;* usque dum residentiali aliquo Beneficio non provideantur. 58. Officii Divini commutandi et dispensandi. 59. Officii recitationem anticipandi. 60. Officia transferendi. 61. Oleum sanctum adhibendi ab anno benedictum. 62. Oratorium privatum erigendi tum domi tum ruri, *pro Sacerdotibus infirmis.* 63. Oratorium, ut supra, cum adimplemento praecepti, exceptis diebus solemnioribus, pro cohabitantibus 64. Oratorium, ut supra, *pro altero Sacerdote,* impedito Sacerdote indultario. 65. Oratoria privata erigendi in Coemeteriis tum ad familias tum ad Communitates spectantia. 66. Paramenta caerulei coloris permittendi in Missa de Festo, aut votiva Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis *pro Regno Hispanico* et regionibus nunc vel olim eidem subiectis. 67. Ss.mum Eucharistiae Sacramentum asservandi sub consuetis clausulis in Ecclesiis non Parochialibus, Oratoriis publicis et semipublicis. 68. Ss.mum Eucharistae Sacramentum asservandi cum dispensatione a quotidiana Missae celebratione, iuxta praxim. 69. Ss.mum Sacramentum distribuendi in Oratorio privato, excepto Paschate. 70. Ss.mum Sacramentum deferendi, capite tecto galero, vel pileo, vel pileolo, *extra civitatem.* 71. Ss.mum Sacramentum exponendi in forma XL Horarum, cum dispensatione ab horis nocturnis. 72. Extensiones Officiorum et Missarum propriarum et adprobatarum 73 Evehendi festa ad ritum duplicem maiorem. 74. Satisfaciendi praecepto audiendi Sacrum in Oratoriis privatis: *a)* Pro personis cohabitantibus. *b)* Pro hospitibus. *c)* Pro consanguineis et affinibus. 75. Altera Missa in Oratoriis privatis: *a)* Pro unico Sacerdote hospite *b)* Sexies per annum. 76. Privatam Matutini cum Laudibus recitationem anticipandi pridie ab hora prima post mer. cum aliqua rationabili causa. 77. Altera Missa in Oratorio privato, quoties Indultarii ad S. Synaxim accedunt. 78. Missa in Oratorio privato solemnioribus diebus. 79. Missa in Oratorio privato diebus festis Assumptionis et S. Patroni. 80. Ut commensales et coloni satisfacere valeant praecepto Sacri audiendi, Missae adstando in Oratorio privato. *Ex Audientia SS.mi, die 7 Septembris 1903.* Praedictae facultates a Ss.mo D.no Nostro Pio Papa X. ea lege munitae sunt, qua nec immutari nec augeri, absque Summi Pontificis venia, unquam possint; deque legis ipsius custodia, S. R. C. Secretarii et Substituti conscientia amnino oneretur. L † S. SERAPHINUS Card. CRETONI, *S. R. C. Praef.* † D. PANICI, Archiep. Laodicen., *S. cret.*

2724.
1904.

Indulgentiae conceduntur recitantibus infrascriptas invocationes in honorem Immaculatae Virg. Mariae. E. S. Congr. Indulg.

URBIS ET ORBIS.

Ex quo Immaculati Beatae Mariae Virginis Conceptus a f. r. Pio IX. dogmatica definitio selemniter proclamata fuit, ardens efferbuit in Christifidelibus studium prosequendi singularibus pietatis argumentis Beatissimam Virginem absque orginali labe conceptam. Ad id vero studium hoc anno vertente, qui quinquagesimus advenit ab illa solemni definitione, impensius augendum, utque tam auspicatissimi Jubilaei perennis aliqua extet memoria, enixae plurium Sacrorum Antistitum, Religiosorum Ordinum Moderatorum, necnon Christifidelium postulationes SSmo Dno Nro Pio Pp. X. delatae sunt, ut sacro indulgentiarum thesauro ditare dignaretur infrascriptas invocationes, quae apud christianum populum in honorem eiusdem Immaculatae Virginis iam frequentissimae evaserunt, videlicet:

℣. Tota pulchra es, Maria.
℟. Tota pulchra es, Maria.
℣. Et macula originalis non est in Te.
℟. Et macula originalis non est in Te.
℣. Tu gloria Jerusalem.
℟. Tu laetitia Israël.
℣. Tu honorificentia populi nostri.
℟. Tu advocata peccatorum.
℣. O Maria.
℟. O Maria.
℣. Virgo prudentissima.
℟. Mater clementissima.
℣. Ora pro nobis
℟. Intercede pro nobis ad Dominum Jesum Christum.
℣. In conceptione tua, Virgo, Immaculata fuisti.
℟. Ora pro nobis Patrem, cuius Filium peperisti.

ORATIO.

Deus, qui per Immaculatam Virginis Conceptionem dignum Filio tuo habitaculum praeparasti, quaesumus, ut qui ex morte eiusdem Filii tui praevisa Eam aa omni labe praeservasti: nos quoque mundos, Eius intercessione, ad Te pervenire concedas. Per eundem etc.

Porro Sanctitas Sua, quae maxime in votis habet, ut erga Deiparam honor et pietas apud omnes succrescant, huiusmodi postulationibus libentissime annuens,

in Audentia habita die 23. Martii 1904. ab infrascripto Cardinali Praefecto Sacrae Congcegationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae, benigne concessit universis Christifidelibus: I. Indulgentiam tercentum dierum, semel in die acquirendam, supra relatas invocationes corde saltem contrito ac devote recitantibus: II. Plenariam, ab iisdem lucrandam diebus festis Immaculatae Conceptionis, Nativitatis, Purificationis, Annunciationis et Assumptionis Beatae Mariae Virginis, si memoratis diebus easdem preces devote recitaverint, simulque sacramentali confessione rite expiati sacraque Synaxi refecti, aliquam ecclesiam vel publicum sacellum adiverint, ibique ad eiusdem Sanctitatis Suae mentem pias ad Deum preces effuderint. Quas indulgentias idem Sanctissimus defunctis quoque applicabiles declaravit. Praesenti in perpetuum valituro. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae ex Secretaria eiusdem Sacrae Congregationis, die 23. Martii 1904.

L. † S. ALOIS. Card. TRIPEPI, *Praefectus.*

Pro Secretario, IOS. M. Can.cus COSELLI, Sub.tus.

2725.
1904.

Personalia. *Pálfy Alexander* neomysta mittitur munere cooperatoris functurus ad Apar.

2726.
1904.

Utasitás a ker. alesperesek fuvartéritménye tárgyában.

F. évi XI. sz. körlevelemben adtam utasitást a t. lelkészkedő papságnak arra nézve, hogy a templomszámadások felülvizsgálata alkalmából a ker alesperesnek járó napidij és fuvartéritmény mely évben számoltassék el.

Ezen „Utasitás" kapcsán több oldalról kétely merült fel az iránt, hogy a templomszámadások felülvizsgálata alkalmával az ehm. vagyonkezelési szabályzat 118. §-ának következő rendelkezése: „A kerületi alesperesnek . . . 6 korona napidij és fuvarköltség téritmény jár", miként értelmezendő? Akként-e, hogy a kerületi alesperes 6 korona napidijat és külön 6 korona fuvartéritményt kap, vagy pedig: napidij- és fuvartéritmény fejében összesen 6 korona jár neki?

Tekintettel azon körülményre, hogy 1. az ehm. vagyonkezelési szabályzat és utasitás 118. §-ának idézett helye ekként szól: „A ker. alesperesnek . . . 6 kor. napidij és fuvarköltség téritmény jár", tehát iunctim értendő *és nem ugy, hogy a két czimen 6—6 kor. jár;* 2. a ker. alesperesek részére tett Troll-féle alapitvány kamatainak következő rendeltetése van: „percipiant ordanarii districtuum in Dioecesi Vice-Archidiaconi non tam pro praemio laborum, quam *pro itineralibus expensis*" (v. Circ. 1893. pag 51.); 3. az egyházmegyei vagyonkezelési szabályzat- és utasitás élén álló 3660/1893. sz. főpásztori rendelkezés utolsóelőtti bekezdésének értelme szerint a ker. alesperesek részére tett Troll-féle alapitvány kamatai immár részben fedezik azon kiadásokat, melyeket eddig sajátjokból fizettek, de még az egyes es-

pereseknek a Troll-féle alapitvány kamataiból járó hányad az egyházm pénztárából 200 koronára ki is egészittetett: minden kétség eloszlatása czéljából a *jövőre* nézve miheztartás végett czennel értesitem a nt. ker. alespereseket és a t. lelkészkedő papságot, hogy a templomszámadások felülvizsgálata alkalmából a ker. alesperesnek az ehm. vagyonkezelési szabályzat és utasitás 118. §-a értelmében csak: „6 korona napidij és fuvardijtéritmény jár", nem pedig *külön* 6 korona napidij és *külön* fuvardijtéritmény. Jelen rendelkezésemnek visszaható ereje nincs, tehát a mennyiben egyesek külön napidijat és külön fuvartéritményt vettek volna, visszatérités kötelezettsége nem forog fenn

2727.
1904.

A. m. kir. igazságügyminiszternek és a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszternek T. 107/15. I. M. szám a. kelt rendelete a végrendelet nélkül elhalt alsóbb rendű katholikus papok hagyatéka tárgyában.

Miniszteri rendelet a végrendelet nélkül elhalt alsóbb rendü katholikus papok hagyatéka tárgyában.

Az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi XVI. t.-cz. 127. §-ában nyert felhatalmazás alapján rendeljük, amint következik:

1. §. A végrendelet nélkül elhalt alsóbb rendü, vagyis a Kollonich-féle egyezmény (1715: XVI. t.-cz.) alá nem tartozó latin, görög és örmény szertartásu katholikus papok hagyatékában való részesedés tárgyában érvényben levő anyagi jogszabályok az 1894: XVI t.-cz. 127. §-ához képest érintetlenül fentartatnak.

E papi hagyatékokban való részesedésre vonatkoznak nevezetesen a következő különös jogszabályok:

1. A hagyatéki vagyonból levonandó első sorban a temetés költsége és a hagyaték rendezésének költsége, ezután a cselédség bére, az orvosok tiszteletdija, a gyógyszertár számlája, s végül az elhalt után fenmaradt egyéb tartozás.

2. Azokban az egyházmegyékben, ahol az elhalt papok könyveire és ruháira nézve az egyházmegyei határozmányok (statutumok) intézkedéseket tartalmaznak, ezek az intézkedések érvényben maradnak azzal a megszoritással együtt, hogy amennyiben az elhunyt hagyatéka nem fedezné az 1. pontban emlitett terheket és tartozásokat, e vagyontárgyak értéke is ezeknek a terheknek és tartozásoknak törlesztésére forditandó

3. A tiszta hagyatékból levonandó az 1839. évi márczius 12-én 9554. sz a. kelt helytartótanácsi rendelettel ujólag érvénybe helyezett 1802 évi július 13 án 18253. sz. a kelt rendelet értelmében a papneveldéket, az elaggott papok intézetét és egyéb jótékony intézeteket megilletö és az egyházmegyei határozmányokban részint a hagyaték bizonyos százalékában, részint határozott összegben megállapitott rész.

A polgárositott határörvidéken az 1792. évi ápril 12-én kelt rendelet szerint, melynek ide vonatkozó rendelkezését a határörvidékre nézve az 1839. évi már-

czius 12-én 9554. sz. a kelt helytartótanácsi rendelet érvényben hagyta, a tiszta hagyatékból 5 százalék vonandó le a papnövelde és az elaggott papok pénzalapja javára.

4. A megmaradt hagyatékot az 1774. évi május 27-én 2474. sz. a kelt legfelső királyi, valamint az annak alapján 1774. évi augusztus 8-án 3524. sz. a. kibocsátott helytartótanácsi rendelet értelmében három egyenlő részre kell osztani, u. m.: *a)* az egyház, *b)* a rokonok és *c)* a szegények harmadára.

Olyan egyháziak hagyatéka, kik sem plébánosi, sem egyéb egyházi javadalmat nem élveztek, hanem mindig vagy saját vagyonukból éltek, vagy magánosoknál mint tanitók vagy nevelők működtek, az 1812. évi október 6-án 4030/24269. sz. a. kelt helytartótanácsi rendelet értelmében érvényes végrendelet hiányában egészen a rokonokra, s ha ilyenek nem maradtak, egészen az államkincstárra száll.

5. Az egyházat illető harmadrész hovaforditása az erre vonatkozó szabályok szerint történik. Az 1822. évi ápril 16-án 9044. sz. a. kelt helytartótanácsi rendelet értelmében az egyházat illető harmadrész három egyenlő részre osztandó, melyekből egy rész azé az egyházé, melynél az elhalt legutóbb működött, két rész pedig az egyházmegyei pénztáré.

6. A rokonok harmada, ha nincsenek rokonok, vagy ha a rokonok az örökhagyótól a tizedik iznél távolabb állanak, az államkincstárt illeti (1776. évi márczius 18-án 1240. sz. a. kelt helytartótanácsi rendelet).

7. A szegények harmada, ha ezer koronát nem halad meg, az 1819. évi julius 23-án 8372. sz. a. kelt legfelsőbb királyi rendelet értelmében azon egyház szegényeit illeti, ahol az örökhagyó legutóbb működött. E szabály alól ki van véve a kanonokok után maradt hagyatéknak a szegényekre eső harmada, mely ha ezer koronát nem halad meg, az 1807. évi julius 21-én 14670. sz. a. kelt helytartótanácsi rendelethez képest a káptalani birtokok szegényeit illeti.

Ha a rokonok szegények, a kanonokok és egyéb alsó rendü papok hagyatékának a szegényekre eső és ezer koronát felül nem haladó harmadát az 1774. évi augusztus 8-án 3542. helytartótanácsi szám alatt kibocsátott rendelet alapján a rokonoknak kell — amennyiben kérik — kiadni.

Ha a szegényekre eső egyharmad meghaladja az ezer koronát: az 1807. évi julius 21-én 14670. sz. a. kelt helytartótanácsi rendelet értelmében az illetékes egyházmegyei hatóság által készitett és kormányhatósági megerősitést nyert felosztási tervezet állapitja meg, hogy a szegények harmadából milyen jótékony alapok és milyen arányban részesüljenek.

A felosztási tervezet megalkotásánál az örökhagyó szegény rokonai, ha kérik, tekintetbe veendők.

8. Az 1812. évi október 6-án 4030/24269. sz. a. kelt helytartótanácsi rendelet értelmében a javadalmukat királyi adományozásból biró azon apátok, vagy prépostok hagyatéka, kik egyszersmind kanonokok vagy plébánosok voltak, amennyi-

ben apáti vagy préposti javadalmuk birtoklásának első évében érvényes végrendelet hátrahagyása nélkül halnának el, azon szabályok szerint osztandó fel, melyek a kanonokok és plébánosok hagyatékára nézve az előző pontok szerint meg vannak állapitva. Kivételt képez a hagyaték azon része, mely az apátság vagy prépostság javaiban a fundus instructuson felül — beszámitva a függő termést is — találtatott, mert ezen rész, valamint az első birtoklási év elmultával az egész hagyaték a Kollonich-féle egyezmény szerint birálandó el.

9. A fentebbi szabályokat kell megfelelően alkalmazni a leszármazók és özvegy hátrahagyása nélkül elhalt görög-katholikus papok hagyatékára is azzal az eltéréssel, hogy az 1808. évi deczember 20-án 26838. sz. a. kelt helytartótanácsi rendelet 2. §-a és a helytartótanácsnak 1836. évi január 4-én 113. szám alatt kelt rendelete értelmében a hagyatéknak a szegényekre eső harmada minden körülmények között az illető egyházmegyei özvegy- és árva-alap javára forditandó.

10. A végrendelet nélkül elhalt volt, de saecularisált szerzetesek után egy harmadrészt a rokonok vagy azok hiányában az államkincstár kap. A másik kétharmad azon pénzalapot illeti, amelyből fizetésüket huzták (1836 évi január 4-én 113 sz. a kelt helytartótanácsi rendelet).

11. Érvényes végrendelet nélkül elhalt szerzetesek hagyatéka a szerzeté, amelyhez tartoztak, még akkor is, ha a lelki pásztorkodásban vagy különben a kolostoron kivül haltak el (1836. évi január 4-én 113. sz. a. kelt helytartótanácsi rendelet).

12. Az erdélyi püspöki egyházmegyében a 3—11 pontokban idézett rendeletek és az azokban foglalt jogszabályok helyett az 1822 évi egyházmegyei zsinat határozmányai (Statuta Almae Dioecesis Transylvanicae anno 1822. die 17-ma aprilis in Synodo Dioecesana publicata et concordibus votis approbata) vannak érvényben. E határozmányok értelmében a tiszta hagyatékot négy egyenlő részre kell osztani; ebből egy negyedrész az egyházmegyei papnevelő intézetet és az elaggott papok alapját egyenlő felerészben, a többi pedig az egyházat, a rokonokat és a szegényeket illeti, ha azonban a rokonok szegények, a szegényekre eső negyedrészt is a rokonoknak kell kiadni.

2. §. Az örökösödési eljárásra, az 1894. XVI. t.-czikket az e törvény végrehajtása tárgyában 1895. évi 43194. sz. a. kibocsátott bel- és igazságügyminiszteri rendeletet és az ezzel kapcsolatos későbbi rendeleteket kell alkalmazni az alább következő §-okban foglalt módositásokkal, pótlásokkal és kiegészitésekkel.

3. §. Az örökösödési eljárást hivatalból kell meginditani

Az eljárás folyamán az egyházat az egyházmegyei hatóság által kiküldött biztos képviseli.

Amennyiben az egyházmegyei hatóság másként nem intézkedett: az egyházmegyei hatóság által kiküldött biztos képviseli az I. §. 2. és 3. pontjában emlitett jogosultakat is.

4. §. A halálesetet felvevő közeg köteles a halálesetről az egyházmegyei hatóságot és a közalapitványi kir. ügyigazgatóságot is közvetlenül levél utján haladéktalanul értesiteni és ennek megtörténtét a haláleset felvételi ivben megjegyezni.

Az 1894: XVI. t.-cz. 14—16. §-ában emlitett biztositási intézkedéseket az idézett §-okban meghatározott módon meg kell tenni akkor is, ha van is az örökhagyó elhalálozása helyén olyan személy, akinek kezeinél vagy felügyelete alatt az 1894. évi XVI. t.-cz. 14. §-a szerint meghagyni lehetne.

5. §. A hagyatékot hivatalból kell leltározni. A leltározás az 1894: XVI t.-cz. 37. §-ában meghatározott esteken kivül is kir. közjegyzőre bizható.

A leltározás megkezdésének idejéről értesiteni kell az egyházmegyei hatóságot és a közalapitványi kir. ügyigazgatóságot is.

Az elhunyt plébános birtokában talált azoknak a könyveknek leltározása tekintetében, melyek az elöd hagyatékából származnak és mint ilyenek képezték az elhunyt plébános tulajdonát, az 1894. évi XVI t.-cz. 40. §-ának második bekezdését kell alkalmazni.

A leltározás alkalmával különösen ki kell puhatolni és a leltárba felvenni az örökhagyónak a cselédség bére, az orvosi tiszteletdij czimén, ugyszintén a gyógyszertár számlája alapján fennálló tartozását.

6. §. A hagyatéki biróság a hagyatéki tárgyalás elrendelése alkalmával (1894. évi XVI. t.-cz 50. §) hirdetményt bocsát ki, amelyben felhivja az örökhagyó hitelezőit, hogy követeléseiket a hirdetményben kitüzött záros határidő alatt a hagyaték tárgyalásának vezetésével az 1894: XVI. t.-cz 51. §-a értelmében megbizott kir. közjegyzőnél jelentsék be.

A hirdetményi határidőt legalább egy hónaptól legfeljebb három hónapig terjedő időtartamra kell kitüzni.

A hirdetmény közzétételére és a határidő számitására az 1894: XXI. t.-cz. 54. §-ának intézkedései megfelelően alkalmazandók.

7. §. A követelések bejelentése a kir. közjegyzőnél szóban vagy irásban történhetik. A szóval történt bejelentést a kir. közjegyző röviden jegyzőkönyvbe foglalja. A bejelentésben ki kell tenni a követelés alapját, összegét, járulékait és csatolni kell a bizonyitó okirat egyszerü másolatát.

A kir. közjegyző a bejelentésekről naplót vezet, amelybe azokat a beérkezés sorrendje szerint bevezeti.

A bejelentés megtételéről, tartalmáról és idejéről a kir. közjegyző a bejelentőnek, ha kéri, hivatalos bizonyitványt ad.

8. §. Az a hitelező, aki a hagyaték átadása előtt ugyan, de a 6. §-hoz képest kitüzött hirdetményi határidő letelte után jelenti be követelését, ha ennek folytán az érdekeltek meghallgatása válnék szükségessé, az ebből eredő költséget viselni köteles.

9. §. A 6. §-hoz képest kitüzött hirdetmény határidő lejártával a kir. köz-

jegyző a hitelezőket és a feleket, különösen pedig az egyházmegyei hatóság kiküldött biztosát és a közalapitványi kir. ügyigazgatóságot tárgyalásra idézi.

10. §. A tárgyalás alkalmával az örökhagyó tartozásait a tárgyalási jegyzőkönyvben vagy a tárgyalási jegyzőkönyvhöz csatolt külön jegyzékben egyenkint fel kell sorolni.

A tartozások közé nem csak azokat kell felvenni, melyeket a hitelező bejelentett, hanem azokat is, amelyekről a biróságnak az iratokból tudomása van, vagy amelyeknek fölvételét bármelyik örökös kéri.

Mindenik tartozásánál ki kell tüntetni, lejárt és vitás-e?

Mindenik követelésre nézve a megjelent feleket meg kell hallgatni.

A hitelező csak annyiban kifogásolhatja egy másik hitelező követelését, a mennyiben a hagyaték a hitelező kielégitésére nem elegendő.

A fél vagy a hitelező elmaradása nem akadályozza a tartozások kérdésében a hagyatéki tárgyalás befejezését.

11. §. A tárgyalás alkalmával meg kell hallgatni az érdekelteket a hagyatéki vagyon értékesitésének, valamint a követelések kielégitésének és biztositásának módozatai tekintetében.

Amennyiben az összes érdekeltek — ide értve a hitelezőket is — egyértelmüleg a hagyatéki vagyon értékesitésének más módját nem határozzák el: az értékesités az 1894: XVI. t.-cz. 95—97. § aiban meghatározott módon történik.

Az az érdekelt, aki a tárgyalásról elmarad, olyannak tekintendő, mint aki a tárgyalásnál megjelentek részéről a hagyatéki vagyon értékesitése tárgyában hozott határozathoz hozzájárult.

12, §. A hagyatéki tárgyalás nem terjed ki arra, hogy az egyház és a szegények jutaléka kik között és mily módon osztassék fel.

13. §. A hagyatéki biróság a megtartott tárgyalás alapján, ha szükséges a hagyatéki vagyonnak, vagy e vagyon e részének értékesitéséről gondoskodik és megállapitja a hagyatéki terhek és tartozások kielégitésének sorrendjét.

14. §. A hagyatékból a jelen rendelet 1. §. 1. pontja értelmében mindenekelőtt a hagyaték rendezésének költségeit kell kielégiteni. A hagyaték rendezésének költségei közé tartoznak a leltározás költsége, a közjegyző dija, az 1894: XVI. t.-cz. 123. §-ának második bekezdésében emlitett gondnoki dijak.

Ezután ki kell elégiteni az örökhagyó temetésének költségét, a cselédség bérét, az orvosok tiszteletdiját, a gyógyszertár számláját és egyéb gyógyitási költséget.

Ezek után az örökhagyó egyéb tartozásaira kerül a sor. A lejárt és nem vitás tartozásokat ki kell elégiteni. A le nem járt és a vitás követeléseket pedig biztositani kell. A biztositás tekintetében az 1894: XVI. t.-cz. 77. §-ának második bekezdését kell alkalmazni.

15. §. Ha a hagyaték nem elegendő a 14. §-ban emlitett terhek és tarto-

zások kielégitésére, a hagyatéki biróság csakis az idézett §. első bekezdésében emlitett költség kielégitéséről intézkedik és azután a hagyatéki iratokat a csőd megnyitása végett a csődbirósághoz teszi át, mely a csődöt a hagyatéki biróság megkeresésére, amennyiben a csődnyitás egyéb feltételei fennforognak, hivatalból megnyitja

A csődbiróság a csődeljárás befejezése után a netán fennmaradt hagyatéki vagyonértéket a csőd megszüntetésével egyidejüleg a hagyatéki birósagnak adja át.

Ha a hagyaték a 14. §. első bekezdésében emlitett költség kielégitésére sem elegendő: aránylagos kielégitésnek van helye olykép, hogy mindenekelőtt a készpénzkiadások elégitendők ki.

16. §. A hagyatéki biróság annak a hitelezőnek, a kinek követelése ellen kifogást emeltek, 15 napos, záros határidőt tűz ki, hogy a követelés érvényesitése iránt az illetékes biróság előtt az eljárást meginditsa s ennek megtörténtét ugyanezen határidőn belül a hagyatéki birósagnál igazolja, esetleg kimutassa, hogy az eljárás már folyamatban van.

Ha a hitelező ezt elmulasztja: a letett biztositékot vissza kell adni, a másnemü biztositékot fel kell oldani, s a biztositékul visszatartott hagyatéki vagyont az öröklésre jogosultak részére ki kell adni.

17. §. A kielégitési sorrend megállapitása az átadó végzésbe is befoglalható.

A hagyatéknak a terhek és tartozások kielégitése után fenmaradó részét az öröklésre jogosultaknak kell átadni, az egyház és a szegények jutaléka tekintetében a részleges osztály mellőzésével

Ha a rokonok közt egyezség nem jön létre, de a többi jogosultakat illető rész nem vitás: a biróság részletes hagyaték-átadó végzést hoz.

18. §. A kielégitési sorrendet megállapitó, illetőleg az átadó végzés jogerőre emelkedése után a hagyatéki biróság megfelelően intézkedik annak foganatositása iránt.

A jelen rendelet 1. §-ának 2. és 3. pontjában emlitett jogosultaknak és az egyháznak jutaléka, ugyszintén a szegények jutaléka, ha az ezer koronát meg nem haladja, az egyházmegyei hatóság rendelkezésére bocsátandó.

Ha a szegények jutaléka az ezer koronát meghaladja, a hagyatéki biróság az iratokat a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjeszti fel a felosztási tervezet tárgyában teendő megfelelő intézkedés végett és időközben is gondoskodik e vagyon zárlatszerü kezeléséről és biztositásáról, a tervezet megerősitése után pedig a vagyon kiadása iránt a tervezetnek megfelelően intézkedik.

19. §. A jelen rendelet 1904. évi szeptember hó 1-én lép hatályba.

Mindazokban az ügyekben, melyekben 1904. évi szeptember hó 1-je előtt a hagyatéki tárgyalás már befejeztetett, az eljárást az eddigi szabályok szerint kell folytatni; az eddigi szabályok alkalmazásával kell folytatni az eljárást abban az esetben is, ha az 1904. évi szeptember hó 1-je előtt befejezett tárgyalásnak pótlása vagy kiegészitése rendeltett el.

Mindazokban az ügyekben, melyekben a hagyatéki tárgyalás 1904. évi szeptember hó 1-je előtt még be nem fejeztetett, a tárgyalásra és további eljárásra a jelen rendelet szabályai alkalmazandók.

Kelt Budapesten, 1904. junius 19-én.

2728.
1904.

Közigazgatási biróság itélete sz. misealapitványok tőkekamatadója tárgyában.

30338/1903. P. szám. Ő Felsége a király nevében a magyar királyi közigazgatási biróság. Györkő Ferencz, várdombi lakós és plébánosnak adóügyét, melyben a szegzárdi m. kir pénzügyigazgatóság 1902 -évi szeptember hó 29. napján 30287. sz. a. s a Tolna vármegyei közigazgatási bizottság 1902. évi december hó 10. napján 1459. sz. a. határozott, a nevezett fél által beadott panasz folytán 1904. évi január hó 19. napján tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vevén közetkezőleg

Itélt:

A m. kir, közigazgatási biróság a panasznak részben helytadva, 51 kor. 84 f. tőkekamatadónak és a megfelelő általános jövedelmi pótadó és egyéb járulékainak az alapszabályszerü visszatéritését elrendeli;

mert:

a misealapitványok tőkéinek kamatjövedelme tőkekamat tárgyát képezi ugyan, de az adó az 1875. évi 22. tcz. 6. §-a értelmében maga a misealapitvány, mint erkölcsi személyre, illetőleg annak képviselője és kezelője terhére vetendö ki, az elrendelt bizonyitási eljárás során pedig beigazolást nyert, hogy a fenti misealapitványokat, nem panaszló, ki ezen jövedelme után ugyis IV. o. kereseti adót fizet, — és a fenti tőkekamat adót is befizette, — hanem a pécsegyházmegyei alapitványi hivatal képviseli és kezeli, a miért is a panasznak részben helytadni és az 1899—1901. években évi 17 K. 28 fillérrel lefizetett tőkekamatadónak és járulékainak szabályszerü visszafizetését elrendelni kellett.

Az 1897. és 1898. években lefizetett összeg azonban visszatérithető nem volt, mert, panaszló a visszafizetést csak 1902.-ben kérte, és feleknek visszafizetési igénye az 1883. évi 44. t. cz. 90. §.-a értelmében 3 év alatt elévül.

A biróság a határozat két példányát a Tolna vármegyei közigazgatási bizottságnak 1903. évi december hó 5. napján 3402. sz. a. kelt jelentése mellékleteivel együtt foganatositás végett azzal a meghagyással adja ki, hogy az egyik példányt a panaszlónak kézbesittesse. — Kelt Budapesten, a m. kir. közigazgatási biróságnak 1904. évi január hó 19. napján tartott üléséből. *Latkóczy Imre,* s. k. másodelnök. *Abele* s. k. előadó. (*P. H.*)

2729
1904.

Irodalmi művek ajánltatnak.

Dr. Rézbányay József, szentszéki ülnök, theologiai tanár az „Egyházi szónoklat egyetemes tösténete“ cz. munkájának első kötete megjelent. A művet a t.

ehm. papság figyelmébe és pártfogásába ajánlom. Az első kötet ára 9 kor., kapható a szerzőnél Pécs, (Papnevelő.)

Avédik Lukács erzsébetvárosi főesperes, plébános, „Az Örmény kereszténység eredete“ czimü müvében az örmény katkolicismus 16 százados évfordulója alkalmából annak viszonyait, különösen pedig világositó sz. Gergely apostoli működését ismerteti. Kapható a szerzőnél. Ára 1 korona, mely az erdélyi kath egyetem javára fordittatik.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 16-a Augusti a. 1904.

Antonius Walter, m. p.
vicarius capitularis.

Quinque-Ecclesiis Typis Lycei Episcopalis (B. Madarász) 1904.

XIV.

3284
1904.

Ex S. Congregatione Concilii.

1509/1. Cum Ordinarius Quinque-Ecclesiarum facultatem expetierit aliquos ecclesiasticos viros deputandi qui Examinatorum synodalium locum ac vices tenerent, eo quod in praesenti synodum convocare nequeat, SSmus Dmnus Noster hisce S. Congregationis Concilii litteris benigne indulget, ut idem Ordinarius duodecim examinatores pro sua dioecesi de consensu Cathedralis capituli constituat, quibus uti possit perinde ac si in synodo dioecesana essent electi; ita tamen ut siqui ex deputatis in ultima synodo ad huc supersint, hi aliis a se nuncupandis accenseantur, eorumque omnium potestas post triennium expiret, vel etiam prius, si dioecesanam synodum interim congregari contigerit. Romae ex S. C. Concilii die 8. Julii a. 1904. † Vincentius Card. Ep. Praenest. Praef. — L. S. — C. De Lai Secret. Facultas examinatores prosynodales nominandi.

3285
1904.

Examinatorium prosynodale ad triennium redintegratum constat membris: Praeses: Illmus ac Rss. *Franciscus Troll*, eppus electus, praepositus Maior. Examinatorium prosynodale.

Examinatores prosynodales:

Illmus ac Rss. *Stephanus Szeifricz*, praelatus, praepositus, canonicus.
Illmus ac Rss. *Gabriel Hanny*, praelatus, abbas, canonicus.
Rss. *Joannes Spies*, abbas, canonicus.
Rss. *Josephus Pozsgay*, canonicus.
Rss. *Josephus Wurster* dr., canonicus.
Rss. *Julius Wajdits*, canonicus.
Rss. *Aloysius Döbrössy*, can. hon., inspector schol. dioec. cath.
A. R. Ludovicus Szilvek, dr.
„ „ Josephus Rézbányay, dr.
„ „ Stephanus Késmárky, dr.
R. Franciscus Hanuy, dr.

3286.
1904.

Szentmiklóssy fundatio.

Census fundationis b. m. Caroli Szentmiklóssy initio mensis Augusti a.c. solutos, 400 coronarum R. D. Dri Francisco *Hanuy* professori SS. Theologiae in praemium activitatis litterariae scientificae adjudicavi.

3289.
1904.

Personalia.

Heindl Vilhelmus, cooperator in Koppányszántó, munere subsidiarii functurus constitutus est penes infirmum parochum Szálkaënsem.

Missi sunt cooperatores:

Rathmann Andreas, e Dunaföldvár ad Szászvár.
Bődy Stephanus, e Szászvár ad Dunaföldvár.
Fridrik Geysa, e Kurd ad Püspökszenterzsébet.
Takács Michaël, e Somberek ad Kurd.
Sandrk Michaël, e Püspökszenterzsébet ad Szajk.
Pálffy Alexander, subsidiarius e Báta ad Somberek.
Lekics Antonius, cooperator reliquit dioecesim.

3290.
1904.

Ötödik orsz. kath. Nagygyülés.

A Magyarországi kath. Egyesületek országos szövetségének az ötödik Orsz. Kath Nagygyülésre Magyarország katholikusaihoz intézett lelkes Felhivását alább egész terjedelmében közlöm az ehm. tiszt lelkészkedő papsággal azon reményben, hogy annak ügyét a magáévá teszi és annak minél szélesebb körben hiveket szerezni igyekszik.

Ötödik Országos Katholikus Nagygyülés. Budapest, IV., Molnár-utcza 19. Magyarország Katholikusaihoz! A Magyarországi Katholikus Egyesületek Országos Szövetsége a folyó évben is *Katkolikus Nogygyülésre* hivja össze Magyarország katholikusait.

Össze akarunk jönni ez évben is, immár az Ötödik Országos Katholikus Nagygyülésre, hogy tanuságot tegyünk hitünkről, hűségünkről Anyaszentegyházunk iránt; hogy tanácskozzunk teendőink felől, melyek a jövőben reánk várakoznak, a feladatokról, melyeket meg kell valósitanunk, hogy nagygyá, boldoggá tehessük egyházunkat s a drága magyar hazát.

De különösen fontos és nevezetes lesz a folyó évi Katholikus Nagygyülésünk azért, mert ezzel egyidejüleg fog megtartatni az *Országos Mária Kongresszus* is, a Szeplőtelen Fogantatás (Immaculata) dogma kihirdetésének ötvenedik évfordulója alkalmából. Magyarország Katholikusai! Mária Országa! Mária népe! Több mint kilenczszáz éven keresztül a Boldogságos Szűz, Magyarország patronája védte, oltalmazta országunkat, magyar nemzetünket, annyi vész és oly sok viszály között.

Több mint kilenczszáz éven keresztül a mi őseink hűséges tisztelői voltak mindenha a Magyarok Nagyasszonyának, akinek tiszteletét, mint legszentebb örökséget hagyták utódaikra.

Jöjjünk össze tehát e magasztos évfordulón mindnyájan, papok és világiak, szegények és gazdagok egyaránt, megujitani hűségünket a mi Patrónánk iránt, megerősödni az Ő tiszteletében, kérni az Ő hatalmas közbenjárását királyunkért, magyar hazánkért, édes mindnyájunkért.

Az Ötödik országos Katholikus Nagygyülés *október 20.—23. napjain fog megtartatni*, főmagasságu *Vaszary* Kolos bibornok, herczegprimás fővédnöksége s a nagyméltóságu Püspöki kar védnöksége mellett Budapesten, az ország fő- és székvárosában.

A Nagygyülésnek tagja lehet *minden katholikus férfi és nő*, ki ezen szándékát a Nagygyülést előkészitő bizottság irodájában (IV., Molnár-utcza 19, Kath. Egyesületek Orsz. Szövetsége) bejelenti s *tagsági dij fejében 5 koronát fizet.* Szegényebbeknek a tagsági dij 1 korona

A részletes programmot idejekorán fogjuk megküldeni a jelentkezőknek.

A jelentkezéseket, hogy mindennel idejekorán készen legyünk, kérjük szeptember 30-áig beküldeni.

Budapest, 1904. szeptember 15.

A Magyarországi Katholikus Egyesületek Országos Szövetsége nevében:

Ifj. *Zichy* János gróf, elnök. *Gyürky* Ödön, titkár. Dr. *Boromisza* Tibor, báró *Gerliczy* Ferencz, *Kánter* Károly, apát, lovag *Mattyasovszky* Lajos, Dr. *Zlinszky* János, alelnökök.

3291
1904.

A)

A magyarországi latin és görög szertartásu róm. kath. tanitók segélyalapja vagyonáról a kezelő egri főkáptalan által benyujtott, felülvizsgált és helyesnek talált 1903. évi számadás kivonata.

Az orsz. kath. tanitói segélyalap és árvaház 1903. évi vagyonkimutatása.

Vagyonállás 1902. év végén.

	korona	fill.
1. 4%-kal kam. magyar jár. kötvényekben (névérték szerint)	125.000	—
2. Cherny Antal egykori nagyrippényi alesperesplebános alapitv. 4%-kal kam. magyar jár. kötvényekben (névérték szerint)	25.000	—
3. 4²/₁₀ %-kos egys. osztrák államkölcsönkötvényekben (névérték szerint) 1100 frt vagyis	2.200	—
4. 6 drb. bazilika sorsjegy, á 17 korona	102	—
5. Magán kötelezvényen .	100	—
6. Takarékpénztáraknál 4½%-os kamatra tőkésitve	28.000	—
7. Készpénzmaradvány . .	8.090	54
Összesen:	188.492	54

I. Fejezet. 1903. évi Bevétel.

	korona	fill.
1. §. A mult évi készpénzmaradvány . .	8.090	54
1. §. összege:	8.090	54
2. §. Az egyházmegyék gyüjtéseiböl befolyt:		
a) Az eszterg. érs. megyéböl	839	—
b) Az egri érseki megyéböl	586	73
c) A beszterczebányai püspöki megyéböl	104	—
d) Az eperjesi görög szertart. kath. püspöki megyéböl	229	96
e) Az erdélyi püsp. megyéböl	200	—
f) A győri püsp. megyéböl	91	—
g) A kassai püsp. megyéböl	100	—
h) A nagyváradi latin szert. püspöki megyéböl . . .	125	40
i) A nagyváradi görög szert. kath. püspöki megyéböl	30	—
k) A nyitrai püsp. megyéböl	200	—
l) A pécsi püspöki megyéböl	291	—
m) A rozsnyói püsp. megyéböl	107	88
n) A székesfehérvári püspöki megyéböl	44	—
o) A szepesi püsp. megyéböl	202	—
p) A szombathelyi püspöki megyéböl	370	—
q) A veszprémi püsp. m.-böl	115	16
r) A pannonhalmi főapátság egyházi területe részéröl	46	—
2. §. összege:	3.682	13
3. §. *Tőkék* (értékpapirok és takarékpénztári betétek) *kamataiból* . .	7.316	76
3. §. összege:	7 316	76
4. §. A conversio alá került és készpénzben való visszafizetésre felmondott 1000, és 100 forint, együtt 1100 forint n. é. $4^2/_{10}$% kos osztr. államadósság kötvények értékének és kamatainak visszafizetéséböl . .	2.230	88
4. §. összege:	2.230	88
5. §. Végrendeleti hagyományból:		
Néhai Danielik János vál. püspök egri főegyházi olvasó-kanonok végrendeleti hagyományának második, egyszersmind utolsó részlete . . .	1.159	27
5. §. összege:	1.159	27

A bevételek összesitése.

1. §. összege	8.090	54
2. §. összege	3.682	13
3. §. összege	7.316	76
4. §. összege	2.230	88
5. §. összege	1.159	27
Osszes bevétel:	22.479	58

II. Fejezet. 1903. évi Kiadás.

1. § Az 1903. évben felosztás alá eső (alapsz. 6. és 7. §) összeg száml.:		
a) A központi bizottság által megszavazott ösztöndijak czimén kiadott	3.872	40
b) Segély- és gyámpénzekre, valamint a szegénysorsu tagok gyámolitására . .	5.098	32
c) Az orsz. kath tanitói árvaházat illető hányad czimén az árvaház külön kezelt alapjába áttétetett . . .	1.019	67
1. §. összege:	9.990	39

	korona	fill.
2. §. Tőkésítésre: Vásároltatott és a tőkék közé soroztatott 4900 korona névértékü 4% os járadék kötv., vásárlási ár a lejárt kamatok kiegyenlitésével	4.024	18
2. §. összege:	4.024	18
3. §. Különfélékre (postai, nyomdai stb. költségek)	31	24
3. § összege:	31	24

A kiadások összesítése.

1. §. összege	9 990	39
2. §. összege	4.024	18
3. §. összege	31	24
Összes kiadás:	14.045	81

Mérleg.

Összes bevétel	22 479	58
Összes kiadás	14.045	81
1904. évre átviendő készpénzmaradvány . . .	8.433	77

A segélyalap vagyonállása 1903. év végén.

1. 4%-kal kamatozó magyar járadékkölcsönkötvényekben (névérték szerint) .	129 900	—
2. Cherny Antal egykori nagyrippényi alesperesplébános alapitv. 4%-kal kamatozó járadék kölcsönkötvényekben (névérték szerint)	25.000	—
3. 6 drb. bazilika sorsjegy á 17 korona	102	—
4. Magán kötelezvényen . .	100	—
5. Takarékpénztárakban 4% kamatra tőkésitve . . .	28.000	—
6. Készpénzmaradvány . . .	8 433	77
Összesen:	190.635	77

B)

A létesitendő országos katholikus tanitói árvaház alapjáról a kezelő egri főkáptalan által benyujtott, felülvizsgált és helyesnek talált 1903. évi számadás kivonata.

Vagyonállás 1902. év végén.

	korona	fill.
1. Egy db. 1870-iki magyar kir. nyeremény kölcsön jegy (névérték szerint) 100 forint, vagyis . . .	200	—
2. 4%-kal kamatozó magyar járad. kötvényekben (névérték szerint)	50.700	—
3. 4%-kos földtehermentesitési kötvényekben (névérték szerint) 8300 forint vagyis	16.600	—
4. Takarékpénztárban 4½%-kos kamatra tőkésitve .	11 200	—
5. Készpénzmaradvány . .	655	84
Összesen:	79.355	84

I. Fejezet. 1903. évi Bevétel.

1. §. A mult évi készpénzmaradvány . .	655	84
1. §. összege:	655	84
2. §. Az egyházmegyék gyüjtéseiből:		
a) Az eszterg. érseki megyéből: Lollok Lénárd budapest-lipótvárosi lelkésztől 1 drb. 1891. november 7-én kelt budapesti takarékpénztári betétkönyv 54 forint tőkéről	108	—
b) Az egri érseki megyéből	5	—
c) A rozsnyói püsp. megyéből	204	63
2. §. összege:	317	63

3. §. A segélyalap 1903. évben felosztás alá eső jövedelmeiből az árvaház pénztárába áttétetett A szabályszerü $^1/_{10}$ rész czimén 1.019 67

3. § összege: 1.019 67

4. §. Tőkék kamataiból 3.166 —

4. § összege: 3.166 —

A bevételek összesítése.

1. §. összege	655 84
2. §. összege	317 63
3. §. összege	1.019 67
4. §. összege	3.166 —
Összesen:	5.159 14

II. Fejezet. 1903. évi Kiadás.

1. §. Tőkésitésre:

A tőkék közé soroztatott az I. fej. 2. §. alatt bevételezett Lollok-féle takarékpénztári betétkönyvön elhelyezett . 108 —

Vásároltatott 1700 frt, vagyis 3400 korona névértékü 4%-os földtehermentesitési kötvény, vásárlási ár . . 3.360 90

Vásároltatott 1300 kor. névértékü, 4%-os járadékkötvény, vásárlási ár . . 1.296 68

1. §. összege: 4.765 58

2. §. Különfélékre:

Ez évben semmi sem adatott ki — —

2. §. összege: — —

A kiadások összesítése.

1. §. összege	4.765 58
2. §. összege	— —
Összes kiadás:	4.765 58

Mérleg.

Összes bevétel	5.159 14
Összes kiadás	4.765 58
1904. évre átviendő készpénzmaradvány	393 56

Az árvaház alapjának állása 1903. végén.

1. Egy drb 1870-iki magyar kir. nyeremény kölcsönjegy (névérték szerint) .	200 —
2. 4%-kal kamatozó magyar járadék kölcsönkötvényekben (névérték szerint) .	52 000 —
3. 4%-kos földtehermentesit. kötvényekben (névérték szerint) 10.000 frt, vagyis	20.000 —
4. Takarékpénztáraknál 4%-kos kamatra tőkésitve .	11.200 —
5. Egy budapesti tak.-pénztári betétkönyvön 1891. november 7-től elhelyezett	108 —
6. Készpénzmaradvány . .	393 56
Összesen:	83.901 56

3292
1904.

A kath. iskolai termek átengedéséről más felekezet hitoktatási czéljaira.

Tudomásvétel és miheztartás czéljából közlöm a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 36206|1904. számu rendeletét.

8./1904 Pozsony vármegye közigazgatási bizottsága. Tárgy: A galántai járás főszolgabirája 7794/903. sz. a. kelt jelentésével pótlólag bemutatja a németdiószegi r. kath. iskolai épületre vonatkozó telekkönyvi kivonatot, 3082/903. sz. a.

kelt azon elsőfoku, felebbezéssel megtámadott végbatározatának másodfoku elbirálása okából, mellyel a németdiószegi r. kath. iskolaszéket kötelezte, hogy az iskolája oktató termét az ottani ág. ev. tankötelesek hitoktatására hetenként egyszer olyan félnapon át, mikor a rendes tanitás szünetel, átengedni tartozik. Végbatározat: A galántai járás főszolgabirájának 1903. évi augusztus hó 26-én 3082/903. szám alatt kelt. I. foku végbatározata inditó okaiból, és az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 45. §-ának eltérő értelmezést nem engedő rendelkezése folytán másodfokulag helybenhagyatik.

Erről felebbező németdiószegi r. kath. iskolaszék elnöke, K. V. r. kath. lelkész kezeihez az elsőfokulag eljárt főszolgabiró utján beterjesztendő vétjegy mellett azon hozzáadással értesittetik, hogy ezen, az elsőfokuval érdemben egybehangzó másodfoku végbatározat ellen a m. kir. belügyminiszter az 1901. évi XX. t.-cz. 1—12. §-ainak végrehajtására vonatkozó 140,000/901. sz a. kelt rendelete 1. és 2. §-ainak 2. bekezdése értelmében felebbezésnek helye nincs és az, az idézett rendelet 3-ik §-a értelmében és csak ezen közigazgatási bizottság utján a közoktatásügyi magyar királyi miniszter urhoz intézendő felülvizsgálati kérelemmel lenne megtámadható.

Kelt Pozsonyban, a vármegye közigazgatási bizottságának 1904. évi január 14-én tartott üléséből. BARTAL s. k. elnök

1706/1904. Pozsony vármegye közigazg. bizottsága. Tárgy: Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 36206/1904. sz. a. kelt rendelete, melylyel a közigazg. bizottság 1904. évi január hó 14-én 8. sz. a. hozott azon II. foku határozatát, amelylyel a németdiószegi r. kath. iskolaszéket arra kötelezte, hogy az iskola egyik tantermét az ottani ág. ev. tankötelesek hitoktatására hetenként félnapra a rendes tanitás szünetelése alatt engedje át, a benyujtott felülvizsgálati kérelem tekintetbe vételével, figyelemmel arra, hogy ily irányu rendelkezésre a népiskolai törvények jogalapot nem szolgáltatnak, hatályon kivül helyezi.

Határozat.

Ezen, most már jogerejü kormányi döntésről a németdiószegi r. kath. és a puszta-ödémesi ág. ev. iskolaszék elnöksége a galántai járás főszolgabirája utján a vonatkozó ügyiratoknak további eljárás végett való csatolásával értesittetik. — Pozsony, 1904. julius 15-én.

BARTAL s. k. elnök, főispán.

3293/1904.

Telek után fizetett párbér más vallásu tulajdonosok által is kiszolgáltatandó.

Tudomásvétel és tájékozás kedvéért közlöm a tisztelendő papsággal a barkai plébánia párbérügyében hozott következő polgári birósági itéletet:

Másolat. 1904. D. 16/2. — Ő Felsége a király nevében! A rimaszombati kir. Törvényszék Dr. Stromp Ignácz ügyvéd által képviselt Ivánkovits János püspök

mint a barkai róm. kath. plébánia képviselője, fölperesnek Dr. Katona László ügyvéd által képviselt Tamás Dániel alperes ellen párbér-kötelezettség megállapitása s járulékai iránt a rozsnyói kir. járásbiróság előtt folyamatba tett és ugyanott az 1903. évi deczember hó 31. napján Sp. 637/13.—903. szám alatt hozott itélettel befejezett sommás perében fölperesnek az 1904. évi január hó 14. napján Sp. 637/14. szám alatt közbetett fölebbezése folytán az 1904. évi márczius hó 1. napján befejezett szóbeli tárgyalás alapján az alul kitett napon következő *Itéletet* hozott: A kir. törvényszék az első birósági itéletet megváltoztatja és Tamás Dániel alperest, mint a barkai 16. sz. tjkvi ingatlanok felc részének birtokosát, az 1899. évi január 1-sö napjától kezdve mindaddig, mig ezen jutalék tulajdonosa marad, kötelezi, hogy évenként a barkai r. kath. egyházi személyeknek és pedig a plébánosnak fél véka buzát, vagy 1 korona 90 fillért, fél véka rozsot vagy 1 korona 60 fillért, fél csirkét vagy 30 fillért, fél szekér fát vagy 4 koronát; a r. kath. kántor-tanitónak fél véka rozsot vagy 1 korona 60 fillért, továbbá 4 fillért kiszolgáltasson, illetve fizessen. Az 1899-től az 1903. év végéig lejárt részletek 15 nap alatt, a még lejárandó részletek minden év november hó 1-ig szolgáltatandók, illetve fizetendők végrehajtás terhe mellett. Köteles alperes 171 korona 34 fillér per- és 54 korona 10 fillér fölebbezési költséget 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fölperesnek fizetni. A fölebbezési eljárásban fölmerült ügyvédi dijakat és költségeket Dr. Stromp Ignácz fölperes ügyvéd részére 54 korona 10 fillérben, Dr. Katona László alperesi ügyvéd részére 30 koronában saját feleik ellen megállapitja *Indokok*: Fölperes az első biróság itélete ellen fölebbezéssel élvén, kérte annak megváltoztatása mellett alperest a kereset szerint elmarasztalni és az összes költségek viselésére kötelezni. Alperes kérte az első biróság itéletének helyben hagyását és fölperesnek a fölebbezési költségekben való elmarasztalását. A Barka községben az 1829. évben megtartott canonica visitátióról fölvett jegyzőkönyv tartalmából kétségtelen, hogy azon egyházi szolgáltatások, amelyek iránt fölperes alperes — mint a barkai 16. sz. tjkvben foglalt 5/8-ad telek felerészének tulajdonosa — ellen keresetet inditott, az *urbéri telek után* teljesitendők. Tekintve, hogy, amint az első biróság előtt kihallgatott tanuk vallomásából kitünik, a kérdéses telek után a róm. kath. egyházi személyek részére a szolgáltatásokat a telek tulajdonosai *mindig teljesitették* még akkor is, midőn a tulajdonos más vallásu volt; tekintve továbbá, hogy Barkán a Kegyúr volt az egyedüli földes ur, akinek birtokából eredetileg az urbéri telkek kiadattak; meg kellett állapitani, hogy ezen szolgáltatások a telek mindenkori birtokosait terhelik, mely *közjogi természetü terhet* ennélfogva az illető ingatlanrész *mindenkori birtokosa tekintet nélkül vallására akkor is viselni köteles, ha a teher nyilvánkönyvileg kitüntetve nincs.* Ezen indokokból a kir. Törvényszék az első biróság itéletét megváltoztatva, alperest mint az ingatlan birtokosát, arra kötelezte, hogy mindaddig, mig az ingatlan birtokában van, a menynyiség, összeg és időpont szerint nem kifogásolt egyházi szolgáltatásokat a barkai r. kath. egyházi személyeknek szolgáltassa ki, vagy azok értékét fizesse meg. A föl-

peres fölebbezése sikerre vezetett és az első biróság itéletének megváltoztatását eredményezte. A s e. 108. és 166. §-ai alapján tehát alperest az első biróság itéletének megváltoztatása mellett a perköltségekben, továbbá a fölmerült költségekben el kellett marasztalni. Az ügyvédi dijak és költségek az 1868. LIV. t.-cz. 252. §-a alapján nyertek megállapitást. — Kir Törvényszék. mint polgári fölebbezési biróság. Rimaszombatban. 1904. évi márczius hó 1. *Kubinyi Aladár*, fölebbezési tanács elnöke s. k., *Dr. Kalniczky Géza* s. k előadó, *Domján Lajos* s. k. szavazó.

3294
1904.

Miniszteri rendelet az ifjusági egyesületek alapszabályainak felterjesztése tárgyában.

A vallás és közokt. m kir. miniszternek 1904. évi 3806. számu körrendelete az ifjusági egyesületek alapszabályainak felterjesztése tárgyában.

Hivatali elődömnek mult évi junius hó 30 án 41846. szám alatt kelt körrendelete kapcsán értesitem, hogy ezen körrendelet h) pontját a magyar kir. belügyminiszter urral történt megállapodás értelmében oda módositom, hogy ugy az állami, valamint a nem állami népiskolákkal kapcsolatosan szervezendő ifjusági egyesületek alapszabályai ezentul hozzám terjesztendők fel jóváhagyó láttamozás végett.

A fent érintett körrendelettel kiadott Alapszabálytervezet 2. §-ának szövegét több esetben hiányosan állitották ki azért, mert a szakasz második bekezdésének végéhez csillag alatt és a vonal alatt közölt szöveget figyelembe nem vették.

Félreértés kikerülése végett értesitem, hogy az Alapszabálytervezet 2. §-ának második bekezdéséhez a vonal alatt * jegy alatt közölt szöveg, mely csak leirási hibából iratott külön a vonal alá, hozzátartozik és abba beleveendő. — Budapest, 1904. évi április hó 2-án.

3295
1904.

M kir. kuriai határozat a községi iskolaszék képviseletéről Vis. Canonican alapuló iskolai teherről.

A m. kir. Kuria 1904. évi 4665. sz. alatt következő határozatot hozott:

A községi iskolaszék elnöke az iskola jogi képviseletére hivatva nincs

Az uradalomnak az egyházlátogatásról (canonica visitatio) felvett okiraton alapuló kötelezettsége mint dologi teher annak világos átvállalása nélkül is átszállott felperesre, mint az uradalomhoz tartozó ingatlanok legnagyobb részének, köztük az uradalom fejének (caput bonorum) megvevőjére, ha csak ki nem mutattatik, hogy a dologi kötelezettség az uradalomhoz tartozott azokat az ingatlanokat terhelte, melyek az előbbi tulajdonos birtokában maradtak, vagy erről harmadik személyek birtokába mentek át.

Indokok: A községi iskolaszék elnöke, az iskola jogi képviseletére hivatva nincs, s igy a községi iskola képviseletében M. E. iskolaszéki elnök szabálytalanul vonatott perbe; tekintve azonban, hogy a keresetben a nevezett iskola kötelezetése kérve nincs, következésképen azzal az iskola jogai nem érintetnek; de különben is

a M. E. iskolaszéki elnök által R. A. ügyvéd részére kiállitott meghatalmazást az iskola perbeli képviseletére hivatott községi biró is aláirta, ezáltal a M. E. által előterjesztett perbeli védelmet elfogadta, a s abálytalan perbeidézés által elkövetett hiba részint olyan lényegtelen, mely a képviseletnek jogaira befolyással nincs. Ezt előre bocsátva, a másodbiróság itélete helyben hagyatik azért is, mert az üszöghi uradalomnak az egyházlátogatásról (canonica visitatio) felvett okiraton alapuló kötelezettsége mint dologi teher, annak világos átvállalása nélkül is átszállott felperesre, mint az uradalomhoz tartozó ingatlanok legnagyobb részének, köztük az uradalom fejének (caput bonorum) megvevőjére, ha csak ki nem mutattatik, hogy a dologi kötelezettség az uradalomhoz tartozott azokat az ingatlanokat terhelte, melyek az előbbi tulajdonos birtokában maradtak, vagy erről harmadik személyek birtokába mentek át. Jelen esetben az, hogy az üszöghi uradalmat terhelő, az olaszi r. k. plébános, s a hásságyi iskola részére évenkint 8 - 8 öl fa kiszolgáltatásának kötelezettsége, az üszöghi uradalom alkatrészéhez tartozott olyan ingatlanokhoz volna kötve, melyeket eladó vagy magának visszatartott, vagy harmadik személyeknek adott el, kimutatva nincsen. E kötelezettség tehát nem terhelt mást, mint az uradalom fejének mindenkori birtokosát, mivel ellenkező esetben teljesen hiányoznék a dologi tehernek leglényegesebb tárgya, vagyis a terhelt dolog.

3296.
1904.

Belügyminiszteri határozat a halotti kamrák felállitásáról a temetőkben.

Temetők és halotti kamrák felállitása és felügyelete kérdésében első fokban a községi (városi) képviselőtestület intézkedik.

A m. kir. belügyminiszter 1904. évi 37307. sz. határozata.

Sz. vármegye alispánjának. Értesitem, hogy N. város polgármestere által első fokon, alispán által másodfokon hozott két egybehangzó határozat ellen S. B. és társa, valamint N. A. részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelemnek helyt adok, az idézett halározatokat megsemmisitem s elrendelem, hogy az ügy illetékes elintézés végett a városi képviselőtestület elé terjesztessék. Mert az 1876. évi XIV. t. cz. 140. §-ának c) pontja alatt ki van mondva, hogy a temetők és halottas kamrák felállitása és felügyelete iránt a község — tehát annak képviselőtestülete — intézkedik; mert továbbá ezen intézkedési jog nincs törvényileg korlátozva azzal, hogy községi vagy felekezeti temető felállitásáról van-e szó s igy ez utóbbi esetben is megilleti a várost, annál is inkább mert a temető felállitás oly város-rendezési és fejlesztési érdekekkel is kapcsolatos, a melynek védelme ugyancsak a községi önkormányzati jog gyakorlójára, a képviselőtestületre van bizva; mert a rendelkező hatóság ehhez képest illetéktelenül jártak el és igy a hozott határozatok olyanoknak voltak tekintendők, a melyekkel szemben az 1891. évi XX. t.-cz. 3. §-ában biztositott felülvizsgálati jog alkalmazásának van helye.

3297.
1904.

Az ingatlan adásvételét tárgyaló jogügylet után kivetett illetéket, ha ez iránt a szerződésben megállapodás nincs, a vevő tartozik fizetni. — A m. kir. Kuriának 1904. évi márczius hó 4-én hitelesitett 75. számu döntvénye. Indokok: Magánjogi törvényeink arról nem rendelkeznek, hogy ingatlanok adás-vevésénél a vagyon átruházási jogügylet után járó kincstári illeték — ha a szerződés eziránt megállapodást nem tartalmaz — a szerződő felek melyike által viselendő. Tekintve azonban, hogy a vagyon átruházási illeték behozatala óta az adás-vevési szerződések túlnyomóan nagy részében köztudomás szerint az a megállapodás foglaltatik, hogy a kincstári illeték fizetésének kötelezettsége a vevőt terheli, ebből megállapitható az, hogy e tekintetben oly általános forgalmi szokás fejlődött ki, mely szerint a szerződő felek közötti magánjogi viszony szempontjából az átruházási kincstári illeték, ellenkező kikötés hiányában az ingatlan szerzésével járó költségnek tekintetik. Ennek a felfogásnak helyességét támogatja az a körülmény is, hogy jogszabályaink szerint az eladó részéről a teljesitést befejezettnek kell tekinteni azzal, hogy eleget tesz annak a kötelezettségének, mely szerint a dolgot alku szerint a vevőnek sajátjául átadja (Frank I. k. 623. l.) s a vevő „mihelyt a jószágot birtokába vette, azonnal ura lesz annak“ (u. o 625.), valamint hasznait húzza, úgy terheit is viseli. Ezeknél fogva ki kellett mondani, hogy az átruházási kincstári illetéket, mint az ingatlan szerzésével járó költséget, a vevő tartozik viselni.

M. kir. kuriai döntvény az illeték fizetéséről.

3298.
1904.

Az óvoda- és tankötelesek iskolai beiratására szolgáló tanusitványok jövőben dijtalanul és bélyegmentesen ki nem állithatók.

A m. kir. pénzügyminiszternek 1904. évi 6978. számu körrendelete. Az óvoda- és tankötelesek iskolai beiratására szolgáló anyakönyvi tanusitványok bélyegmentessége tárgyában a m. kir. belügyminiszter által velem egyetértőleg kiadott 69444/1902. sz. belügyminiszteri körrendelet, miután a szóban forgó anyakönyvi tanusitványokra többé szükség nincs, a belügyminiszterium folyó évi január hó 15-én 2741/904. B. M. sz. körrendelete folytán hatályon kivül helyeztetett.

Pénzügyminiszteri körrendelet a tankötelesek tanusitványainak kiállitásáról.

3299.
1904.

A „*Szent-István-Társulat*“ módositott alapszabályai értelmében pártoló tag lehet bárki **2 kor.** évi tagsági dij mellett, minek fejében a tagok évenkint 4 kiadványhoz jutnak 40 ivnyi terjedelemben. A társulat czélja ezzel az istentelen lapokat és ponyvairodalmat ellensulyozni, ennek romboló hatása ellen a népet megvédeni az által, hogy jó szellemü, hasznos és szórakoztató olvasmányt nyujt a népnek.

A Sz.-István-Társulat részére pártoló tagok gyüjtendők.

Felkérem azért az egyházmegyei tiszt. lelkészkedő papságot, hogy ezen ügyet, melynek érdekében már bizonyára kapott felhivást, felkarolja és részére minél több tagot gyüjtsön!

3300
1904.

Szt.-István-Társulat könyvkereskedése ajánl

A Szent-István-Társulat eddigi könyvkiadóhivatalát f. év augusztus havában nagyszabásu kath. könyvkereskedéssé bövitette ki. Az uj könyvkereskedés ugy a hazai, mint a külföldi kath. irodalom minden ágát felöleli s ezáltal a közvetlen megrendelést fölöslegessé téve, a kath. sajtótermékek beszerzését jelentékenyen megkönnyiti. Az uj könyvkereskedés **Budapesten, IV. Kecskeméti-út 2. sz.** alatt van s a hazai és külföldi kath. sajtó jelesebb termékeiből mutatványnyal készségesen szolgál. Felhivom t. papságom figyelmét e vállalatra.

3301
1904.

Relatio societatis Leopoldinae.

Societatis Leopoldinae in Austria ad succolandas SS. Missiones Americae Septemtrionalis fundatae relationem de a 1903. editam pro singulo Hon. Districtu Vicearchidiaconali in uno exemplari sub ./. advolutam transmitto.

3302
1904.

Irodalmi mű vek ajánltatnak. Tower, Ecce Sacerdos.

Tower Vilmos, lakompaki lelkész (Sopron m.), „Ecce Sacerdos“ seu modus et ritus recipiendi pontificem confirmationis conferendae causa venientem cz. füzetét az ehm. t. lelkészkedő papságnak, különösen pedig a nt. esperes uraknak figyelmébe ajánlom. Kapható: Győregyházmegyei könyvsajtónál Győr Ára 40 fillér.

Vécsey, a felekezetek pénzügyi és közigazgatási kézikönyve.

Vécsey Géza, egyházpénztári könyvelő syndicus Ó-Becsén „A felekezetek pénzügyi és közigazgatási kézikönyve“ czimen igen hasznos adatokat gyüjtött össze a t. lelkészkedő papság számára. Ára postaköltséggel együtt 3 K. 35 f. Megrendelhető a szerzőnél Óbecsén (Bácsbodrog m.).

Datum Quinque-Ecclesiis, die 7-a Octobris a. 1904.

Antonius Walter, m. p.
vicarius capitularis.

Quinque-Ecclesiis Typis Lycei Episcopalis (B. Madarász) 1904.

XV.

3537
1094.

PIUS PP. X.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

Aliae concedunturindulgentiae recitantibus Parvum Officium SS. Cordis Jesu.

Curavit exponendum Nobis Venerabilis Frater Josephus Episcopus Andegavensis, quamplures fideles illis in regionibus Parvum Officium SSmi Cordis Jesu a Sacrorum Rituum Congregatione recognitum et adprobatum devote quovis die recitare solitos esse eamque constantem in precibus perseverantiam fidem excitare, ac potissimum sincerae charitatis ardorem fovere ac provehere. Quo vero tam laudabile studium erga SSmum Jesu Cor in dies magis provehatur, enixas Nobis idem Antistes preces adhibuit, ut coelestes Ecclesiae thesauros reserantes, fidelibus parvum idem Officium recitantibus nonnullas alias indulgentias largiri dignaremur ; Nosque id rati in spirituale christiani gregis bonum quam maxime cessurum, votis hisce piis annuendum, quantum in Domino possumus, existimavimus. Quae cum ita sint, de Omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri et Pauli Aplorum Eius auctoritate confisi praeter indulgentiam partialem biscentum dierum iis concessam per similes Apostolicas Litteras die XII. mensis Decembris anno MDCCCCI. datas, qui dictum parvum Officium, vel latina vel vernacula lingua, dummodo versio sit fidelis et rite probata, devoto et contrito corde, quovis anni die recitaverint, atque ad mentem Romani Pontificis oraverint, omnibus pariter et singulis fidelibus ex utroque sexu, qui per solidum mensem ipsum officium integrum singulis diebus recitaverint ac vere poenitentes et confessi ac S. Communione refecti, uno ad cuiusque eorum lubitum eligendo intra mensis ipsius spatium die publicum quodvis templum visitent, ibique pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Eccclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundant, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem, quam etiam animabus christifidelium, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicare possint, misericorditer in Domino concedimus et largimur. Contrariis non obstantibus quibuscumque Volu-

mus vero ut praesentes nullae sint, nisi earumdem exemplar transmittatur ad Congregationem Sacris Reliquiis atque indulgentiis praepositam ; utque praesentium Litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 1. Martii MDCCCCIV. Pontificatus Nostri Anno primo. L. † S. Pro Dno Card. MACCHI NICOLAUS MARINI, Substitutus.

Praesentium Litterarum exemplar transmissum fuit ad hanc S Congregationem Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositam.

In quorum fidem etc.

Datum Romae, ex Sec.ria eiusdem S. Cong.nis, die 8. Martii 1904 JOSEPHUS M. Can. COSELLI, Substitutus.

3538
1904.

Circa Missam votivam in honorem S. Thomae Ap.

Cupiens Rmus Dominus Theotonius Emmanuel Ribeiro Vieira de Castro, Episcopus Sancti Thomae de Meliapor, ut cultus et pietas erga ipsum Sanctum Apostolum, qui Indiarum gentibus Evangelium praedicavit, eiusque Reliquiae Orthonae intra fines eiusdem dioeceseos magna religione asservantur, magis magisque foveatur atque augescat: Sanctissimum Dominum Nostrum Pium Papam X. supplicibus votis rogavit, ut cuilibet sacerdoti, in Altari sacrum operanti, ubi sancti Apostoli memoratae Reliquiae custodiuntur, Missam votivam de S. Thoma celebrare liceat, etsi Officium ritus duplicis occurat. Sanctitas porro Sua eiusdem preces peramanter excipiens petitum privilegium missae votivae ita benigne indulgere dignata est, ut Sacerdotibus tantum peregrinis, vel turmarum pie illuc peregrinantium ducibus, ad enuntiatum Altare sacrum facturis Missam votivam de S. Thoma Apostolo fas sit celebrare: dummodo non occurat Duplex primae vel secundae classis, nec non Dominica, Feria, Vigilia vel Octava quae sit ex privilegiatis: servatis Rubricis. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 20 Ianuarii 1904. S. Card. Cretoni, Praef. L. †. S. †. D. Panici, Archiep. Laodicen., Secret.

3539
1904.

Resultatum examinis prosynodalis.

Examen synodale hoc anno subierunt:

Ábrahám Stephanus, Arányi Geysa, Budánovich Vincentius, Heindl Guilelmus, Kuhl Josephus, Marton Alexander, Rausz Aloysius, Szánthó Ignatius, Varga Franciscus.

Omnes ad sexennium sunt approbati; *Marton Alexander* insuper laude et praemio Kraliano distingui promeruit.

3540
1904.

Michaël Szilvássy, doctor SS. Theologiae, vadiaconus districtus Mágocs et parochus Szászvárensis die 12-a Octobris a. c. apoplexia tactus repentine obiit anno aetatis 64., sacerdotii 41-o. Ab a. 1866. studiorum praefectus et supplens professor theologiae, ab a 1872. professor studii biblici p. o., ab a. 1875 advocatus pauperum, ab a 1880. parochus in Szászvár, ab a. 1884. inspector schol. distr. Mágocs, ab a. 1886 una V. A. Diaconus. Obitus Michaëlis Szilvássy vad. et parochi et Pauli Babócsay can. hon. et em. vad. parochi.

Paulus Babócsay, can. ad hon. Ecclesiae Cathedr. Quinque-Ecclesiensis, emer. V. A. Diaconus districtus Némethi et em. parochus Bodonyensis sacro viatico rite munitus obiit die 18-a Octobris a. c. Quinque-Ecclesiis anno aetatis 86-o, sacerdotii 62-o. Ab a. 1849. par. in Bodony, ab a. 1876 vad. distr. Némethi, ab a. 1893. can. hon., ab a. 1899. em. par. et em. vad. distr. Némethi, sacerdos iubilaris.

Lux perpetua luceat Eis!

Animas denatorum piis ad aram precibus Ven. Dleri dioec. commendo. Velint pro refrigerio animarum Eorundem juxta statuta synodi dioecesanae Missae sacrificia offerre.

3541
1904.

Per obitum Ladislai Hegyessy, Francisci Kutor et Pauli Babócsay in statu sacerdotum pensionatorum vacantiae exortae sunt. In statum quietis recedere et pensione annua provideri petunt:

Ii, qui in statum quietis cum pensione annua recedere desiderant, sunt:

Adalbertus Bohuniczky, parochus in Bedeg, sacerdos jubilaris, annum agit 80-um, ob aetatem provectam, infirmitatesque exinde ortas inde a 1.-a Jan. anni subsequentis pensione annua optime promerita donari petiit. Fratres districtuales Eundem commendant, testimonium medici exhibere non valet, quum itineri se accingere ob morbi pericula non possit. Adalbertus Bohuniczky.

Ferdinandus Hangai, assessor consistorii epplis, parochus in Ibafa, sacerdos iubilaris, 78 annorum. Districtus Szigetvárensis pensionem annuam Eidem applacidandam petit. Testimonium medici consistorialis ad hunc finem deputati exhibuit, Eum inhabilem esse ad officia muneris porro subeunda, quapropter inde a 1-a Januarii a. 1905 rude donari petit. Ferdinandus Hangai.

Attalus Uray, abbas tit., em. vad., parochus in Baranyabán, annum agit 67. Testimoniis medicorum firmat assertionem districtus Baranyavárensis Eundem nunc et in futurum ad implendum munus parochi inhabilem esse, ideoque pariter a 1-a Ian. a. 1905. pensione annua provideri petit. Attalus Uray.

Aurelius Boross

Aurelius Boross, parochus in Szálka, annorum 61, quem ad muneris officia fratres districtuales et medicus consistorialis ob infirmitatem inhabilem esse statuunt.

Recurrerunt adhuc pro pensione annua *Petrus Matarics*, parochus Dályokensis et *Franciscus Piszaszics*, parochus in Kisköszeg, quorum prior, quamvis provocatus, puncto 7-o statutorum instituti pensionalis statisfacere neglexit, posterior vero tantum inde a 1-a Octobris a. 1905 petit rudedonari.

Quum vero in numero sacerdotum pensionatorum vacantiae modo **tres** existant, praesentibus puncto 8-o statutorum instituti pensionalis conformiter provoco VV. Fratres districtuum totius dioecesis, ut in corona autumnali vel etiam extra eandem usque 20-am Novembris a. c. vota sua depromere atque via VA.Diaconi ad Officium Dioecesanum promovere velint, quibus e suprafatis parochis pensionem annuam inde a 1-a Januarii a 1905. applacidandam censeant?

3542
1904.

Personalia.

Halvax Josepho, parocho Mágocsensi, commissa sunt agenda vicearchidiaconi districtus Mágocs, usquedum pro denato vadiacono ab eligendo Praesule vadiaconus constituitur.

Rathmann Andreas, cooperator Szászvárensis constitutus est admimistrator interimalis beneficii et officii parochialis Szászvár.

Missi sunt cooperatores:

Horváth Ioannes e Bogdása ad Magyarkeszi.

Hoffer Gregorius e Magyarkeszi ad Bogdása.

3543
1904

Orsz. kath. tanitó segélyalapból segélyt nyert tanitók.

A magyarországi r. k. tanitók segélyalapja központi bizottságának f. évi aug. 27-ikén tartott XX. közgyülése a következő pécsegyházmegyei tanitókat határozta 40—40 korona segélyben részesiteni: *Baumann Jánosné Gyulaj, Czay György Tabodpuszta, Thaly Endre Szedres, Tormásy Mihály Nagykonda, Tóth János Garé.*

Miről oly felhivással értesitem a t. lelkészkedő papságot, hogy a plébániájuk területén lakó segélyezettnek a nyert segélyt azzal hozzák tudomására, hogy a megszavazott segély *rendes bélyeggel ellátott nyugtára Esztergomban az elnökségnél vehető fel*, — továbbá hogy a nyugtatvány beküldése alkalmával a zavarok kikerülése végett tisztán irják ki *lakóhelyüket, az utolsóposta*t és az egyházmegyét, amelyhez tartoznak.

Mindazon segélyek, melyek f. évi decz. 31-ig fel nem vétetnek, az alap javára visszatartatnak.

3544.
1904.

A közsegélyre szorultak eltemetéséről a tartozkodási község köteles gondoskodni s utóbbi az ez által felmerült költség megtérítését az illetőségi községtől nem követelheti.

A közsegélyre szorultak eltemetéséről való gondoskodás.

A sirhely-megváltási dij a temetési költség közé tartozik.

A m. kir. közigazgatási biróság 1903 évi 3965 sz. határozata. — A közigazgatási biróság P. községnek H. Anna sirhelyének megváltása ügyében V. vármegye közigazgatási bizottsága által 1903. évi 1580. sz. alatt hozott határozat ellen beadott panaszát tárgyalás alá vevén, következőleg *itélt:* A magyar királyi közigazgatási biróság a panaszt elutasitja. *Indokok:* P. község az ottani magánkórházban elhalt H. Anna közsegélyre szorult m—i illetőségü egyén sirhelyének megváltásáért az illetőségi községtől a szabályrendeletében megállapitott 12 korona dijat követeli, amely követelésével a vármegye alispánjának 6140/903. sz. alatt hozott, s a közigazgatási bizottság által helybenhagyott határozatával az 1899. évi 51.000. sz. alatt kibocsátott belügyministeri szabályrendelet 16. §-a alapján elutasittatott P. község a közigazgatási bizottság határozata ellen intézett panaszát arra alapitja, hogy miután a nevezettet M. szállitotta a kórházba, a temetési költségek is csak azt terhelik. Az idézett belügyministeri szabályrendelet 16. §-a szerint a közsegélyre szorultak eltemetéséről a tartózkodási község köteles gondoskodni; az pedig, hogy minő körülmények között került az elhalt a községbe, ezen kötelezettségre befolyással nem bir, mert a szabályrendelet e tekintetben kivétel nélkül rendelkezik, épen ugy, mint az annak hatályba lépte előtt 1881. évi 9945. sz. alatt kiadott belügyministeri rendelet, melyben kimondatott, hogy a gyakorlat és viszonosságnál fogva minden község a határában talált, vagy ott elhalt teljesen vagyontalan egyének eltemetésével járó mellőzhetlen költségeket viselni tartozik. Miután pedig a sirhely-megváltási dij is a temetési költségek közé tartozik, P. mint tartózkodási község, annak megtérítését az illetőségi községtől jogosan nem követelheti, minélfogva panaszának helyt adni nem lehetett.

3545.
1904.

Az állami gyermekvédelemre csak azoknak a 15 éven aluli vagyontalan gyermekeknek van igényük, a kiket hozzátartozóik eltartani nem képesek.

Belügyministeri határozat az állam védelmére jogositott gyermekekről.

A m. kir. belügyminiszter 1904. évi 52,525. sz. határozata. H. vármegye közigazgatási bizottságának. Kiskoru R. Jenő elhagyottá nyilvánitása iránt folyamatba tett ügyben E r. t. város árvaszékének véghatározatát és a r i állami gyermekmenhely igazgató főorvosának felebbezésére a gyámügyi felebbviteli küldöttségnek véghatározatát a felebbezőnek az ez iránt beadott kérelme folytán felülvizsgálván, következőleg határoztam: Az idézett egybehangzó véghatározatokat, a melyekkel kiskoru R. Jenő elhagyottá nyilvánittatott, az 1901. évi XX. t.-cz. 3. §-a

alapján megsemmisitem és uj eljárást rendelek el. Indokolás: Az idézett alsófoku véghatározatokat megsemmisitettem, mert a véghatározatoknak alapul szolgáló eljárás törvényes szabályrendeletet sért. Ugyanis a Gyv. Sz. 1. §-ából, ugyszintén az 5. §. rendelkezéseiból világosan kitünik, hogy állami gyermekvédelemre csak azoknak a 15 éven alul levő gyermekeknek van igényük, a kiket hozzátartozói eltartani nem képesek. Az adott esetben azonban sem az, hogy kiskoru R. Jenőnek édes anyja, özv. R. Dávidné annyira keresetképtelen-e, hogy egyetlen gyermekét eltartani nem képes; sem az, hogy évente mennyit kereshet, kellően kideritve nincs. Igy az alsóbb hatóságok elhagyottá nyilvánitották a gyermeket a nélkül, hogy az elhagyottá nyilvánitás törvényes alapját kellően megállapitották volna. Miért is az idézett véghatározatokat megsemmisitenem s uj eljárást elrendelnem kellett.

3546
1904.

Belügyministeri határozat az elhagyott gyermekek gondozásáról

A község az elhagyottá nyilvánitott 7 éven felüli gyermeket önmaga nem gondozhatja.

A m. kir. belügyminiszter 1904. évi 52,911 sz. határozata Cs. vármegye alispánjának. Felterjesztésében azzal a kérdéssel fordult hozzám, hogy illetőségi község a szabályszerüen és jogérvényesen elhagyottá nyilvánitott 7 éven felüli gyermekek eltartásáról önmaga gondoskodhatik-e, vagy tartozik a gyermekeket az illetékes gyermekmenhely gondozásába utalni? Értesitem, hogy az 1/903. sz. szabályzat 12. §-ának rendelkezésénél fogva minden elhagyottnak nyilvánitott gyermek az állami gyermekmenhely kötelékébe tartozik, a hová az árvaszék utalja be és a hol az állam gondozza az összes elhagyott gyermekeket 15. életévük betöltéséig. E rendelkezésekből világosan következik, hogy a község a 7 éven felüli elhagyottnak nyilvánitott gyermekek eltartásáról önmaga nem gondoskodhatik.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 28-a Octobris a. 1904.

Antonius Walter, m. p.
vicarius capitularis.

Quinque-Ecclesiis Typis Lycei Episcopalis (B. Madarász) 1904.

XVI.

3682
1904

URBIS et ORBIS

Indulgentia conceditur recitantibus invocationem „Cor Jesu Sacratissimum, miserere nobis."

Quo ferventius Christifideles, hac praesertim temporum acerbitate, ad Sacratissimum Cor Jesu confugiant Eique laudis et placationis obsequia indesinenter depromere, divinamque miserationem implorare contendant, SSmo Dno N. Pio Pp. X. supplicia vota haud semel sunt delata, ut precibus, quae iussu s. m. Leonis XIII. post privatam missae celebrationem persolvi solent, ter addi possit sequens invocatio „Cor Jesu sacratissimum, miserere nobis" aliqua tributa indulgentia Sacerdoti ceterisque una cum eo illam devote recitantibus

Porro Sanctitas Sua, cui, ob excultam vel a primis annis pietatem singularem, nihil potius est atque optatius, quam ut gentium religio magis magisque in dies augeatur erga sanctissimum Cor Jesu, in quo omnium gratiarum thesauri sunt reconditi, postulationibus perlibenter annuere duxit; ac proinde universis e christiano populo, qui una cum ipso Sacerdote, post privatam Missae celebrationem precibus iam indictis praefatam invocationem addiderint, indulgentiam septem annorum totidemque quadragenarum defunctis quoque applicabilem, benigne elargiri dignata est. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae ex Secretaria S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae die 17 iunii 1904. A. Card. Tripepi *Praef.*, † D. Panici, Archiep. Laodicen., *Secret.* L. + S.

Ab hac S. Congregatione Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita, quoad Decretum *Urbis et Orbis* diei 17 Iunii 1904 quo concedebantur Indulgentiae pro invocatione „*Cor Iesu Sacratissimum, miserere nobis*", quaesitum est:

I. An ad lucrandas Indulgentias sufficiat, ut Sacerdos dicat tantum „*Cor Iesu Sacratissimum*", et populus respondeat „*miserere nobis?*"

II. An eiusdem invocationis recitatio, addenda precibus iam indictis post Missae celebrationem, sit obligatoria?

Et S. Congregatio respondendum censuit:

Ad I. *Affirmative.*

Ad II. Quamvis obligatio proprii nominis a Summo Pontifice imposita

non sit, vult tamen Beatissimus Pater, ut conformitati consulatur, ac proinde singuli Sacerdotes ad eam invocationem recitandam adhortentur.

Datum Romae ex Secretaria eiusdem S. C. die 17 Augusti 1904. A. Card. Tripepi, *Praefectus*. † D. Panici, Archiep. Laodicen., *Secretarius*. L. + S.

3683
1904

Urgentur protocolla et contributiones e coronis autumnalibus.

A R. Dominos V. A. Diaconos districtuum praesentibus provoco, ut restantes protocolla coronae autumnalis quantocyus Officio dioecesano exhibere velint.

3684
1904

Obitus Josephi Késmárky parochi.

Késmárky Josephus, parochus in Vásárosdombó, die 29-a Octobris post infirmitatem diuturnam sacramentis moribundorum rite susceptis obiit anno aetatis 42-o sacerdotii 21-o. Ab a. 1896. egit parochum in Vásárosdombó.

Animam denati confratris sacerdotum dioecesanorum consuetis suffragiis commendo. Requiescat in pace!

3685
1904

Concursus pro beneficio parochiali Vásárosdombó.

Beneficium parochiale Vásárosdombó mortis causa vacans, patronatui Celsissimi Domini Nicolai e principibus Esterházy obnoxium, concursui publico usque 1-am Decembris a. c. duraturo exponitur. Competentes praesentibus invio, ut recursus Celsissimo D. Patrono inscriptos intra terminum praeclusi ad Officium Dioecesanum promoveant.

3686
1904

Personalia

Ábrahám Stephanus, administrator beneficii parochialis Magyarszentiván, pro beneficio eodem, — item

Lerch Stephanus, administrator beneficii parochialis Lengyel, ibidem investituram canonicam obtinuerunt.

Palkó Josephus, vicarius adusque in Vásárosdombó, constitutus est administrator eiusdem beneficii in spiritualibus et temporalibus

Datum Quinque-Ecclesiis, die 6-a Novembris a. 1904.

Antonius Walter, m. p.
vicarius capitularis.

XVII.

3805.
1904.

PIUS PP. X.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

Pium opus Unionis Apostolicae saecularium sacerdotum laudatur privilegiisque ditatur.

Cum Nobis nihil antiquius sit quam ut viri in sortem Domini vocati constanti christianarum virtutum laude florescant, ac veluti lucernae super candelabrum positae exempla populi praefulgeant, quae in Cleri catholici bonum, aedificationem et spirituale emolumentum cedant, Decessorum Nostrorum vestigiis insistentes, Apostolica quidem Auctoritate interposita, paterno studio provehere satagimus. Quare non sine magna animi Nostri consolatione compertum habemus, pium opus ab Unione Apostolica saecularium Sacerdotum appellatum, iam inde ab anno MDCCCLXII. in Gallia erectum, nunc, annuentibus Episcopis, plurimas totius christiani orbis dioeceses pervasisse, et modo in Gallia, Belgio, Anglia, Scotia, Hibernia, Germania, Helvetia, Italia, foederatis Americae Septemtrionalis statibus, Canadensi ditione, America Meridionali, Australasia, et in nonnullis etiam Asiae regionibus florere, atque uberes edere in dominico agro pietatis et sanctimoniae fructus. Hoc enim institutum, cuius et Nosmet Ipsi olim fuimus Alumni, cuiusque utilitatem atque excellentiam experti, vel in Episcopali dignitate constituti participes esse voluimus, proposita universis sociis uniformi vitae ratione, menstruis conventibus, spiritualibus conloquiis, gestorum propriorum nota Praepositis suo tempore reddita, aliisque aptis charitatis officiis Cleri unitatem tuetur, firmat, sparsosque Levitas spiritualis fraternae dilectionis vinculo devincit. Inde mira sodalium concordia, mutua aedificatio, sanctius servatus vocationis spiritus, et, amoto solitudinis periculo, coalescentibus in unum multorum viribus, quisque Sacerdos in communem utilitatem ac perfectionem animum intendit, et, licet variis ministerii sui curis distractus, communi contubernio non utatur, tamen nec se a familia desertum sentit nec fratrum auxilio consilioque caret. Idcirco Decessor Noster ve : me : Leo PP. XIII. Episcoporum plausu et commendationibus adductus, datis Apostolicis Litteris die XXXI. maii anno

MDCCCLXXX, frugiferum hoc institutum probavit atque amplissimo laudis praeconio prosequutus est, eique postea, anno MDCCCXXXVII. cla: me: Lucidum Mariam S. R. E. Episcopum Cardinalem Parocchi Protectorem adsignavit. Nos vero animo repetentes, hoc potissimum tam gravi tempore, quam utile ac salutare sit Ecclesiae Dei institutum huiusmodi, probe noscentes Sacerdotes qui ad illud pertinent, prae omnibus optimos esse, votis dilecti filii Victoris Lebeurier canonici ornamentarii Aurelianensis et praelati Nostri domestici, fundatoris benemeriti et quadraginta duobus iam inde ab annis Apostolicae Unionis Moderatoris Generalis, ultro libenterque annuimus, atque in ipsius instituti bonum atque incrementum haec quae infrascripta sunt decernimus. Et primo ut cunctis pateat quae sit Nostra erga memoratam Unionem voluntas, in singulare paternae Nostrae dilectionis testimonium, eiusdem instituti Patrocinium Nos ipsi assumimus Nobisque reservamus. Praeterea, quo Sacerdotes in Apostolicam Unionem adlecti opportuno spiritualium gratiarum praesidio firmentur, atque eadem singularia Indulgentiarum munera moveant alios, ut sibi reique sacrae efficacius prospecturi, saluberrimae huic consociationi dent nomen, de omnipotentis Dei Misericordia, ac BB. Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, Apostolica Nostra auctoritate, praesentium vi perpetuumque in modum omnibus ac singulis Sacerdotibus ubique terrarum degentibus, qui nunc et in posterum sese huic Apostolicae Unioni, emissa rite prius professionis formula, mancipaverint, donec in ea perseverent, si quotannis, Natalis, Circumcisionis, Epiphaniae, Paschatis Resurrectionis, Ascensionis et SS. Corporis Domini Nostri Jesu Christi, item Conceptionis, Nativitatis, Annunciationis, Purificationis, et Assumptionis, B. Mariae Virginis Immaculatae festivitatibus, nec non quolibet festo die sanctorum duodecim Apostolorum, admissorum confessione prius expiati, vel Missam celebrent vel ad sacram Synaxim accedant, simulque quamlibet ecclesiam sive publicum sacellum visitent, et ibi pro christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundant, quo praefatorum die id agant, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Insuper dictis nunc et in posterum eamdem in Unionem adlectis Sacerdotibus, quoties menstruam vitae rationis notam ad respectivum Superiorem dioecesanum iuxta instituti tabulas mittant, et contrito saltem corde, semel ad Romani Pontificis mentem, Orationem Dominicam et Salutationem Angelicam et Trisagium recitent; vel pariter, contrito saltem corde, menstruo communi secessui intersint, in forma Ecclesiae consueta, de numero poenalium dierum centum expungimus. Item concedimus ut partiali hac indulgentia fruantur etiam Presbyteri, qui, licet Apostolicae Unioni non sint inscripti menstruum tamen secessum una cum sociis celebrent; tandem largimur, ut, si malint, singulis ac universis liceat plenariis hisce ac partialibus indulgentiis vita functorum labes poenasque expiare. Facultatem quoque praesentibus ac futuris Apostolicae Unionis sodalibus, auctoritate Nostra, facimus peragendi gravibus de causis Missae Sacrificium

vel una ante auroram hora; iisdemque Apostolicum Missarum privilegium ita tribuimus, ut quandocumque quisque e praefatis sociis Missam pro anima cuiuscumque christifidelis, quae Deo in charitate coniuncta ab hac luce migraverit, ad quodvis cuiusque ecclesiae altare rite celebraverit, idem Sacrum, ter dumtaxat qualibet hebdomada, animae pro qua celebratum fuerit perinde suffragetur ac si foret ad privilegiatum altare peractum. Tandem sodalibus ipsis Apostolicae Unionis nunc et in posterum ubique terrarum exsistentibus facultatem per praesentes largimur, ex qua, extra Urbem, de consensu Ordinarii loci in quo hanc exercuerint facultatem, cruces, crucifixos, sacra numismata, coronas precatorias et parvas Domini Nostri Jesu Christi, B. Mariae Virginis Immaculatae et omnium Sanctorum metallicas statuas, cum applicatione omnium et singularum indulgentiarum, quas in elencho edito typis S. Congregationis de Propaganda Fide, die XXVIII augusti mensis, anno MCMIII numerantur, et quoad coronas precatorias non excepta indulgentiarum applicatione S. Brigittae nuncupatarum, in forma Ecclesiae consueta, tempore Missionum et Spiritualium Exercitiorum publice, aliis vero temporibus privatim benedicere possint: itemque sodalibus dictis, servatis servandis, facultatem facimus, cuius vi, dummodo sint ad sacras conciones habendas approbati, novissimo die sacrarum concionum Quadragesimae, Adventus, Missionum et Spiritualium Exercitiorum, christiano populo cum crucifixo ac sub unico signo crucis, iuxta ritum formulamque praescriptam, cum plenaria addita indulgentia ita benedicere queant, ut fideles ex utroque sexu, qui saltem ultra medietatem dierum, quibus eaedem conciones respective perduraverint, interfuerint, et vere poenitentes et confessi ac S. Communione refecti, ecclesiam seu sacellum in quo respectivae conciones habitae fuerint, eodem die devote visitent, ibique pro S. Matris Ecclesiae exaltatione, Principum christianorum unione, peccatorum conversione ac haeresum extirpatione oraverint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem lucrari valeant. Non obstantibus Nostra ac Cancellariae Apostolicae regula de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constituae praemunitis, eadem prorsus adhibeatur fides, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVIII. decembris MCMIII, Pontificatus Nostri anno primo. Alois. Card. MACCHI. L. † S.

3806/1904

1904. decz. 8. országosan egyöntetü megünneplése elrendeltetik

Vonatkozással f. é. III. sz. körlevelemben 710/1904. sz. alatt közölt utasitásra tudomásvétel és mihez tartás czéljából értesitem a t. lelkészkedő papságot és a pécsegyházmegyei hatóság alatt álló iskolák igazgatóit, hogy a nm. magyar püspöki

kar a Szeplőtelen Fogantatás jubiláris ünnepét az egész országban egyöntetüen óhajtván megületni, október 20-án a biboros-herczegprimás elnöklete alatt tartott közös tanácskozáson a következőképen történt megállapodás: Deczember 5, 6., 7-én az összes templomokban, a melyekben nyilvános istentiszteletet szoktak tartani, esténkint ünnepélyes litánia szentségkitétellel és lehetőség szerint szentbeszéddel, mely a hiveket az ünnepen elnyerhető teljes bucsú kegyelmére előkészitse.

Deczember 7-én *délben és este* az „Urangyala“ után ünnepélyesen megszólalnak az összes harangok *egy negyed órán át*, jelezvén az ünnep előestéjét. Délután minden templomban gyóntatás.

Deczember 8-án reggel gyóntatás, a nagymise alatt általános szent áldozás. Az egyesületek és társulatok jelvényeikkel és zászlóikkal jelennek meg a nagymisén. Nagymise végén felajánló imádság a Boldogságos szent Szüzhöz, bucsu-imák a szentatya szándékára és a pápai áldás ünnepélyes kiosztása a székesegyházakban.

Délután ünnepélyes hálaadó-istentisztelet szentséges litániával és befejező szentbeszéddel.

Az összes kath. iskolák és nevelőintézetek az iskolai év folyamán egy tetszés szerint választandó napon, mely iskolai szünetnap leend, az istentisztelet után *iskolai ünnepélyt* rendeznek, szavalattal, beszéddel és énekkel — a Bold Sz. Szüz, Magyarország Nagyasszonyának tiszteletére, hogy őseink ragaszkodását, kegyeletét égi Patronánk iránt gyermekeink szivébe véssük s azokat az ő gyakorlati tiszteletére serkentsük.

Az ünnepély rendezésénél jó szolgálatot teljesithetnek a Szent-István-Társulatnak ezen czélból közrebocsátott kiadványai:

A Szeplőtelen Fogantatás ünnepe. Irta *Virág Ferencz*. Ára 6 fillér.

Vezérkönyvecske a Szeplőtelen Fogantatás hitczikkelye félszázados jubileumának megülésére. A Szent-István-Társulat megbizásából összeállitotta *Erdősi Károly*, a Szent-Sziv-Zárda házi lelkésze, az Orsz. Kath. Legényegyesület II. elnöke. Ára 30 fillér.

3807/1904.

Felekezeti lelkészek felekezeti tanitók fizetésének és korpótlékának kiegészitésére vonatkozó nyugtákat portómentesen küldhetik a m. kir. adóhivatalokhoz.

A m. kir. vallás- és közokt. minisztertől 74979. szám. Tudomás és az iskolaszéki elnökök megfelelő utasitása végett van szerencsém a főtiszt. főhatóságot tisztelettel értesiteni, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak f. évi 54636. sz. a. kelt átirata szerint a felekezeti tanitók fizetésének kiegészitésére és korpótlékának fedezésére az 1893. évi XXVI. t c, alapján engedélyezett államsegélyekre vonatkozó nyugtákat *a felekezeti lelkészek* iskolaszéki elnöki minőségükben, az iskolaszék nevében, a m. kir. adóhivatalokhoz „*Oktatási ügyben portómentes*“ záradékkal portómentesen küldhetik be.

Mindazon esetekben azonban, midőn a boritékon nem az iskolaszék szerepel feladóként vagy a hivatalos levél külzete nem a megfelelő záradékkal láttatik

el, az eljárás postajövedéki kihágást képez és a vonatkozó szabályok szerint biráltatik el. Budapest, 1904. november hó 2-án. A miniszter megbizásából: *Molnár*, miniszteri tanácsos. — Valamennyi főtiszt. egyházi főhatóságnak.

3808.
1904.

Pályázat Lackenbacher-féle bibliai kérdésre.

A m. kir. vallás- és közokt. minisztertől. 92344. szám. A Lackenbacher-féle alapitványból kitüzött pályadijra vonatkozó hirdetést tisztelettel oly kéréssel küldöm meg idezártan a főtiszt. egyházi főhatóságnak, hogy azt egyházmegyéje áldozó-papságával közölni méltóztassék. Budapest, 1904. november hó 4-én. A miniszter meghagyásából *Papp-Szilágyi* osztálytanácsos. Valamennyi főtisztelendő róm. kath. egyházmegyei főhatóságnak.

92344|904. számhoz. *Pályázat.* A Lackenbacher-féle alapitványból a következő bibliai kérdés legjobb megoldásáért 800 azaz nyolczszáz korona tüzetik ki jutalmul:

„Monumentorum antiquorum (Inscriptionum, formularum, magicarum, ac Papyrorum) graecorum lingua comparetur cum nonloquendi graeci textus Antiqui Testamenti (Vers. LXX. ed. Nestle tom. II.) ac epistolarum s. Pauli.“

Csatolandó a használt irodalmi segédeszközök pontos jegyzéke, és egy betürendes tárgymutató.

A feltételek a következők:

1. Nem tarthat számot a jutalomra az a munka, a mely nem a „Providentissimus Deus“ encyclica szellemében oldja meg a kérdést és nem mozditja elő a tudományos kutatást. Hasonlóképen nem jutalmazható meg az a munka, a melyből nem tünik ki, hogy a szerző járatos azokban a nyelvekben, a melyeknek ismerete a bibliai tanulmányok eredményes müveléséhez elengedhetetlen s melyeknek megtanulását a Lackenbacher-féle alapitó levél elömozditani kivánja.

2. A pályamunka nyelve a latin vagy német: teljesen egyenlő értékü munkák közül azonban a latin nyelven irott előnyben részesül.

3. Pályázhatnak a négy részes egyetem, névszerint: a bécsi, a prágai cseh és német egyetemek és a budapesti tud. egyetem theologiai karainak rendes hallgatói, azonkivül az osztrák-magyar monarchia minden róm. kath. papja, kivéve az egyetemi tanárokat.

4. A pályamunkákat a bécsi cs. kir. egyetem theologiai facultásának decanatusánál legkésőbb 1906. évi május hó 15-ig kell benyujtani.

5. A pályamunkáknak sem kivül sem belül nem szabad elárulniok a szerző nevét, mert különben a pályázatból kizáratnak. Hanem a munkák jeligével látandók el és lepecsételt boritékkal szerelendők fel, mely kivül a jeligét, belül a szerző nevét és lakását tartalmazza.

6. A megjutalmazott pályamunka a biráló bizottság által eszközölt változtatásokkal, toldásokkal, javitásokkal együtt nyomatandó ki. (Átalány 400 korona.) NB. Ezért kivánatos, hogy a pályamunkák ne legyenek bekötve és a papirnak csak egyik oldalára irva, nyujtassanak be. Bécsben, 1904. október hó 25-én. Az alsóausztriai cs. kir. helytartóságtól.

3809
1904

Az italmérési üzleteknek zárva tartásáról istenitiszteletek és körmenetek alkalmával.

A templomok közelében és körmenetek elvonulása helyén levő korcsmáknak és pálinkaméréseknek az istenitiszteletek és körmenetek alatti zárvatartása iránt a m. kir. belügyminisztérium által 21534|III-b 904 B. M. szám alatt kiadott körrendeletet kellő miheztartás végett közzéteszem:

„Az italmérési üzleteknek vasárnap és ünnepnapokon részben egész napon át, részben csupán az istentiszteletek alatt való zárvatartása iránt némely törvényhatóság részéről hozzám, illetve a képviselőházhoz intézett és innen hozzám áttett felterjesztések alkalmából kijelentem, hogy az összes italmérési üzleteknek vasárnap és ünnepnapokon való köteles zárvatartását elrendelendőnek nem tartom, mert a munkásosztály egyedül csak vasár- és ünnepnapokat fordithatja pihenésre s szórazásra s igy az italmérési üzleteknek ép az étkezés ideje alatt való zárvatartása, magának a fogyasztó közönségnek érdekeivel sem lenne összeegyeztethető. Minthogy azonban a hozzám tett jelentésekből arról értesültem, hogy az állami italmérési jövedékről szóló 1899. évi XXV. t.-c 37-ik §-a alapján az italmérésnél és italelárusitásnál követendő egészségügyi rendszabályok és az azok áthágására kiszabandó büntetések, valamint a rendőri és orvosrendőri felügyelet gyakorlása tárgyában még 1899. évi deczember hó 2-án 78543. szám alatt kiadott itteni körrendelet 14. § 3-ik bekezdésében foglalt azon rendőri rendelkezés, hogy isteni tiszteletek és körmenetek elvonulása helyén levő korcsmák és pálinkamérések az isteni tiszteletek és körmenetek alatt zárva tartandók, kellően végrehajtva nincs, illetőleg kellőleg nem ellenőriztetik; minthogy pedig közerkölcsiségi szempontból kiváló sulyt fektetek arra, hogy ezen rendőri tilalom a legnagyobb szigorral végrehajtassék: felhivom, hogy a vezetése alatt álló vármegye területén levő rendőrhatóságok figyelmét ezen rendőri tilalomra ismételten és a legnagyobb nyomatékkal hivja fel s azokat egyuttal annak felelősség terhe alatti szigoru végrehajtására és a legéberebb ellenőrzésre utasitsa. Budapest, 1904. augusztus hó 26-án. *Tisza*, s. k.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 15-a Novembris a. 1904.

Antonius Walter, m. p.
vicarius capitularis.

Quinque-Ecclesiis Typis Lycei Episcopalis (B. Madarász) 1904.

XVIII.

4002
1904.

Rescriptum clementissimum Suae Sanctitatis ad Emin. ac Rss. D. Cardinalem, Principem Primatem Regni Hungariae, quo indulgere dignata est, ut omnes utriusque sexus Christifideles triduanas devotiones occasione semisaecularis jubilaei *Immaculatae Conceptionis B. M. V.* in litteris circularibus a. c. XVII. sub. nr. 3806. indictas peragentes indulgentiam plenariam lucrentur, Praesules vero in Ecclesiis Cathedralibus papalem benedictionem impertire valeant, praesentibus eo fine publico Ven. Clero dioecesano, quatenus desuper populum fidelem proxima jam die dominica edocere atque ad lucrandas indulgentias plenarias animare velint.

Indulgentiae plenariae conceduntur triduanas devotiones occasione jubilaei semisaec. Immac. Concept. B. M. V. peragentibus.

„Nr. 8547. Emme ac Revme Dne Mi Observandissime, — Vota, quae communi Hungarorum Praesulum nomine, nuper Summo Pontifici porrigebat, Is libenter excepit.

Itaque ut festa, quae honori Virginis Deiparae Immaculatae ipsi jam proxime celebrare parant, sollemniora evadant, eorum precibus prono animo indulget.

Scilicet concedit, ut:

I. Christifideles utriusque sexus, qui in Hungarico regno triduanas preces post meridiem Immaculatae Conceptionis hoc anno pie peregerint ac peccatorum suorum ex corde poenitentes, rite fuerint confessi et ipso festo die Eucharistiam susceperint iuxta mentem Summi Pontificis precati, plenariam omnium peccatorum indulgentiam lucrari possint.

II. Ut Episcopi et Ordinarii Hungariae ipso die Immaculatae Deiparae sacro, expletis missarum sollemniis, in ecclesiis suis cathedralibus benedictionem papalem impertire, eandemque Vicariis suis facultatem subdelegare possint.

Hac occasione utor, ut reverentiae meae sensus exprimam, quibus manus tuas humillime deosculor et profiteor me Eminentiae Tuae

Romae, die 17. Nov. 1904.

humillimus et addictissimus vere
famulus

R. Card. Merry del Val.

Emmo ac Revmo Dno Cardinali Claudio Vaszary Archiepiscopo Strigoniensium Strigoniam.“

4003
1904.

Relevantur a munere inde a 1-a Jan. a. 1905. et pensione annua providentur: Ad. Bohuniczky, Ferdinandus Hangai, Atalus Uray et Aurelius Boross.

Tenore praesentium communico V. Clero dioecesano: Adalbertum Bohuniczky, parochum Bedegensem, Ferdinandum Hangai ass. consist. epplis Qu.-Eccles. et parochum Ibafaënsem, — Atalum Uray, abbatem tit., vad. et parochum Baranyabánensem, et Aurelium Boross, parochum Szálkaënsem votis fere omnium districtuum dioecesis conformiter, accedente consensu Ven. Capituli Ecclesiae Cathedralis Quinque-Ecclesiensis inde a Calendis anni affuturi a munere relevatum et pensione annua donatum iri.

Quum vero in numero sacerdotum pensionatorum vacantiae modo tres existant, quarto aliunde providebitur de pensione annua usque ad ulteriora.

4004
1904.

Obitus Nicolai Gundy vad. et parochi in Sásd.

Nicolaus Gundy vad. districtus Gödre, parochus in Sásd die 26-a Novembris redux e filiali, ubi infirmum providebat, repentine ad aeternitatem vocatus est anno aetatis 63-o, sacerdotii 41-o. Ab a 1863—64. egit profess. subsid. in Gymnasio Qu.-Ecclesiensi, ab a. 1872. parochum in Sásd, ab a. 1894. vad. distr. Gödre. Requiescat in pace!

Animam denati confratris suffragiis sacerdotum dioecesanorum statutis Synodi dioec. conformibus commendo.

4005
1904.

Concursus pro beneficio parochiali Sásd.

Benificium parochiale Sásd per obitum Nicolai Gundy parochi vacans, patronatui Celsissimi Domini Nicolai e principibus Esterházy obnoxium, concursui publico usque 1-am Januarii a. 1905. duraturo exponitur. Competentes praesentibus invio, ut recursus Celsissimo D. Patrono inscriptos intra terminum praeclusi ad Officium Dioecesanum promoveant.

4006
1904.

Personalia.

Szánthó Ignatius, cooperator adusque in Abaliget, constitutus est administrator beneficii parochialis Sásd.

Pálfy Alexander, cooperator in Somberek, constitutus est vicarius in spiritualibus penes infirmum parochum in Somberek.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 29-a Novembris a. 1904.

Antonius Walter, m. p.
vicarius capitularis.

CONSIGNATIO

Symbolarum per dioecesim in emolumentum s. Missionis Africanae, Custodum S. Sepulcri, instructionis coecorum pubescentium et Societatis S. Ladislai pro a. 1904. conflatarum.

Ex oblatis Ven. Cleri gremialis	Pro Miss. cor.
Illmus ac Rssmus D. Fr. Troll .	20
Rssmus D. Antonius Dobszay .	20
Illmus ac Rss. D. Steph. Szeifricz	20
„ D. Antonius Walter . .	2#
„ D. Gabriel Hanny . . .	20
Rssmus D. Joannes Spies . . .	10
„ Josephus Pozsgay . .	10
„ Josephus Wurster . .	10
„ Julius Wajdits	10
„ Aloysius Döbrössy . .	2
A. R. D. Franciscus Gruzling .	1
„ „ Joannes Rézbányay . .	4
„ Silvester Jakics . . .	1
„ Philippus Ollé . . .	1
„ Augustinus Herr . . .	1
„ Ferdinandus Rang . .	2
A. „ Carolus Körmendy . .	2
Lat .	134 et 2#

Ex oblatis Ven. Cleri gremialis	Pro Miss. cor.
Translata:	134 et 2#
A. R. D. Ludovicus Szilvek . .	4
„ „ Ignatius Glatt . . .	4
„ „ Josephus Rézbányay .	3
„ „ Stephanus Késmárky .	2
„ „ Adalbertus Igaz . . .	4
R. D. Franciscus Hanuy . . .	2
„ Sigism. Gyömörey . . .	2
„ Franciscus Virág . . .	2
„ Sigism. Dujmovics . . .	—
„ Stephanus Szentkirályi .	—
„ Stephanus Komócsy . .	2
„ Ottó Szönyi	1
„ Dionysius Mosonyi . . .	3
„ Adalbertus Jakab . . .	1
„ Franciscus Fehér . . .	1
Summa:	165 et2 #

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss. c.	f
Abaliget	3	—
Alsómocsolád	2	—
Apar	6	—
Babarcz	11	—
Bakonya	2	41
Bár	1	33
Baranyabán	16	—
Baranyakisfalud	2	13
Baranyaszentgyörgy	5	—
Baranyaszentistván	4	—
Baranyavár	6	30
Báta	9	—
Bátaszék	6	40
Bedeg	—	—
Bellye	5	—
Beremend	5	—
Berkesd	5	—
Bikal	2	—
Bizovac	7	05
Bogdása	7	28
Bonyhád	2	—
Bonyhádvarasd	2	90
Bölcske	4	33
Brodjanci	7	—
Bükkösd	6	20
Čepin	5	70
Czikó	3	—
Darázs	10	—
Dályok	4	—
Dárda	5	40
Diósberény	4	—
Dolnji-Miholjac	8	36
Dombóvár	11	—
Döbrököz	32	—
Dráva-Szent-Márton	2	58
Dunaföldvár	15	70
Dunaszekcső	5	71
Egerágh	8	50
Értény	11	—
Fadd	6	—
Feked	2	—
Felsöiregh	—	—
Felsömindszent	9	25
Felsönyék	33	31
Garé	—	—
Lat:	305	84

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss. c.	f.
Translata	305	84
Gödre	3	—
Görcsöny	1	61
Grábócz	2	68
Gyulaj	9	02
Gyüd	1	64
Harcz	2	30
Harkanovci	3	—
Herczegszöllös	4	—
Hetvehely	1	—
Himesház	10	—
Hird	6	04
Hosszuhetény	1	14
Högyész	37	47
Ibafa	2	40
Izsép	1	40
Kajdacs	4	—
Kakasd	6	—
Kánya	3	12
Kárász	2	—
Keszü	10	—
Kisasszonyfa	4	—
Kisdorog	2	60
Kiskőszeg	—	—
Kisszékely	3	—
Kisvaszar	3	46
Kocsola	4	—
Koppányszántó	6	—
Köblény	2	—
Kömlöd	2	—
Kövágószöllös	20	—
Kurd	8	20
Lakócsa	8	08
Lánycsók	—	—
Lapáncsa	3	80
Laskafalu	8	17
Lengyel	3	—
Lippó	4	52
Lovászhetény	1	18
Lőcs	12	—
Magyarhertelend	13	70
Magyarkeszi	8	34
Magyarszék	4	60
Magyarszentiván	2	—
Majs	4	82
Lat:	547	13

Ex oblatis Parochiarum	Pro Miss. c.	f.
Translata:	547	13
Mágocs	11	—
Mariakéménd	14	22
Marjánci	3	68
Mecsekjánosi	1	—
Mecsekszabolcs	3	—
Miszla	4	60
Mohács ad s. Cruc	5	14
Mohács ad s. Mich.	11	—
Mohács Insula	—	—
Mosgó	2	—
Mözs	3	54
Mucsi	2	—
Nagybicsérd	18	—
Nagykónyi	8	—
Nagymányok	6	—
Nagynyárád	10	22
Nagyvejke	2	34
Nak	36	60
Németbóly	30	56
Németi	6	—
Németkér	2	—
Németmárok	—	—
Olasz	9	—
Ozora	3	—
Pári	2	20
Paks	12	—
Pálfa	1	—
Palotabozsok	11	51
Pécsvárad	4	—
Pellérd	20	—
Pélmonostor	2	—
Petrijevci	12	—
Pinczehely	11	01
Podgajci	4	53
Püspökbogád	—	—
Püspöklak	4	—
Püspöknádasd	7	43
Püspökszenterzsébet	5	—
Püspökszentlászló	—	—
Quinque-Eccl.-Cathedralis	32	—
„ ad BMV. Purif.	42	10
„ ad s. August.	7	80
„ ad s. Francisc.	10	00
„ ad s. Florian	3	66
Ráczmecske	2	60
Ráczpetre e Massa Báter 50 cor.	61	13
Lat:	996	—

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss. c.	f.
Translata:	996	
Rácztöttös	9	56
Ráczváros	5	—
Radikovci	3	43
Regöly	5	10
Sásd	11	62
Siklós	5	—
Siklósbodony	—	—
Simontornya	2	—
Sióagárd	1	90
Sljivosevci	4	—
Somberek	9	—
Somogy-Szt.-László	1	67
Sumony	4	—
Szabadszentkirály	10	—
Szajk	5	—
Szakadát	3	—
Szakál	17	10
Szakcs	10	98
Szalatnak	2	—
Szálka	3	—
Szászvár	3	—
Szebény	2	—
Szekszárd-Ujváros	6	40
Szekszárd Belváros	21	—
Szentdienes	4	—
Szentlőrincz	9	80
Szigetvár	12	39
Tamási	14	40
Tengőd	1	—
Tevel	4	—
Tolna	8	56
Vajszló	2	—
Valpó	11	—
Várdomb	1	—
Vásárosdombó	15	23
Veliskovci	2	—
Véménd	2	30
Viljevo	10	—
Villány	11	15
Vókány	4	10
Vörösmart	16	—
Závod	3	68
Zomba	3	20
Lat:	1277	57
Cum oblatis cleri grem. et censibus interc. (15 c. 18 f.) et 2#	1457	75

II. Pro custodibus S. Sepulcri: Josephus Kuzmics 2 cor., Georgius Moransch 2 cor, Stephanus Horváth 2 cor., Carolus Erdélyi 2 cor., Arthur Stefán 2 cor., Alexender Gadó 2 cor., Adalb Horváth 2 cor., Ladislaus Charvát 2 cor., Josephus Józics 1, Conradus Heckenberger 1, Pancratius Gombárovics 1, Vincentius Hajdinyák 1, Michaël Hangyály 2 cor., — Summa 22 cor.,

III. Pro instructione elementari coecorum pubescentium: Kővágószőllős 6 cor.

JV. Pro Societate S. Ladislai: *In civitate et districtu Qu.-Eccles.:* Joseph. Magenheim 4 cor., Ignatius Károly 4 cor., Josephus Kristóf 56 f., Sigism. Eger 2 cor., August. Frantich 4. cor., univ: 14 cor., 56 f. — *II. Distr. Németi.* Joannes Kulcsár 1 cor. 44 f., Gregorius Andrin 2 cor., Martinus Márton 1 cor. 44 f., Martinus Molnár 1 cor 44 f., Steph. Stokinger 2 cor., Dr. Antonius Hirling 2 cor, univ: 10 cor. 32 f. — *III. Distr. Sz.-Lőrincz.* Franc. Krecht 2 cor., Steph. Ábrahám 2 cor., Ignatius Dreven 2 cor., Emericus Szabó 2 cor., Julius Tóth 2 cor. Martinus Zsulyevics 2 cor., Ludovicus Beck 2 cor., Adalb. Csurda 2 cor., Geysa Ujváry 2 cor., univ.: 18 cor. — *IV. Distr Siklós.* Carolus Schultz 4 cor., Rud. Kiss 2 cor., Josephus Pál 2 cor., Eduardus Koch 2 cor., dr Joames Frey 2 cor., univ. 12 cor. — *V. Distr. Dárda.* Carolus Erős 2 cor., Aloysius Zádor 2 cor., Mich. Horváth 1 cor. 44 f., univ.: 5 cor. 44 f. — *VI. Distr. Baranyavár.* Atala Uray 2 cor, Ferdinand. Csonka 2 cor., Joannes Pencz 2 cor., Franc. Piszaszics 2 cor., Petrus Matarics 2 cor., Steph Krisztánits 2 cor., Theodorus Klein 1 cor., Desiderius Ujlaki 2 cor., univ.: 15 cor. — *VII. Distr. Mohács.* Antonius Szandtner 1 cor. 44 f., Mathias Eberling 2 cor., Franc. Keserics 1 cor. 44 f., Philippus Gehring 2 cor., Paulus Gudler 2 cor., Aloysius Rausz 1 cor., univ.: 9 cor. 88 f. — *VIII. Distr. M.-Kéménd.* Franc. Prantner 2 cor, Josephus Haragó 2 cor. Antonius Pataki 2 cor., Joann. Scharfenberger 2 cor., Ant. Reisz 2 cor., Adamus Gött 2 cor., Aloysius Schmeller 2 cor., Fr. Röszler 2 cor., Julius Koch 2 cor., Simon Nyári 2 cor., Ant. Czindery 2 cor., Jos Szeitz 2 cor., univ.: 24 cor. — *IX Distr. Bóly.* Antonius Schell 2 cor., Franc. Liebelt 1 cor. 44 f., Camillus Plank 1 cor. 44 f. Franc. Proksch 1 cor. 44 f., Franc. Hofmeister 1 cor. 44 f., univ.: 7 cor. 76 f. — *X Distr. Pécsvárad.* Desiderius Radó 1 cor. 44 f., Theodor. Komáromy 1 cor. 44 f., Adalb. Schmidt 1 cor. 44 f., univ.: 4 cor. 32 f. — *XI. Distr. Mágocs.* Dr. Michaël Szilvássy 1 cor, Franc Szekeres 1 cor, Josephus Schmeller 1 cor, Josephus Halvax 1 cor., Joannes Polgár 1 cor., Stephanus Takács 1 cor., univ.: 6 cor. — *XII. Distr. Gödre* Nicolaus Gundy 2 cor. 88 f., Balth. Rathmann 1 cor. 44 f., Josephus Vidák 1 cor. 44 f, Josephus Késmárky 1 cor. 44 f., Ludov. Horváth 1 cor. 44 f., Eduard. Medgyesy 1 cor. 44 f., Stephanus Fülöp 1 cor. 44 f., Colom. Vaszary 1 cor., univ.: 12 cor 52 f. — *XIII. Distr. Szigetvár.* Joannes Erdélyi 2 cor., Ignatius Sirisaka 1 cor. 44 f., Henricus Dobos 1 cor. 44 f., Ferdin. Hangai 1 cor. 44 f., Ferdin Hirling 1 cor. 44 f., Eugen. Gosztonyi 1 cor. 44 f., Jos. Herger 72 f., univ.: 9 cor. 92 f., — *XIV. Distr. Valpó* Ladisl. Charvát 4 cor., Jos. Józics 2 cor, Pancratius Gombárovics 2 cor., Conr. Heckenberger 2 cor., Vincent. Hajdinyák 2 cor., G. Ulákovics 1 cor., univ.: 13 cor. — *XV. Distr. Miholjac.* Josephus Kuzmics 2 cor, Stephanus Horváth 2 cor., Carolus Erdélyi 2 cor, Arth. Stefán 1 cor., Georg. Moransch 2 cor., Alexander Gadó 2 cor., Adalb. Horváth 2 cor., univ.: 13 cor. — *XVI. Distr. Bonyhád* Josephus Klein 2 cor., Dr. Joannes Jozgics 2 cor., Josephus Teppert 2 cor., Josephus Anderle 2 cor., Aurelius Boross 2 cor, univ.: 10 kor. — *XVII. Distr. Dombóvár.* Geysa Frühwirth 2 cor., Carolus Hradek 2 cor., Eleuth. Nyárády 2 cor., Aloysius Szalay 2 cor., Alexander Leitner 2 cor., Julius Kőmives 2 cor., Antonius Kovács 2 kor., Francisc. Vitkovics 2 cor., univ.: 16 cor. — *XVIII. Distr. Értény.* Mathias Fölker 1 cor. 44 f., Sen. Joseph Kovács 1 cor 44 f., Joannes Kövesdy 1 cor. 44 f., Stephanus Kiss 1 cor. 44 f., Emanuel Varga 1 cor. 44 f., Sigism, Magyar 1 cor. 44 f, Sigism. Offenmüller 1 cor. 44 f., univ.: 10 cor. 08 f. — *XIX. Distr. Simontornya.* Michaël Hangyály 2 cor., Michaël Szemenyei 2 cor., Ernest. Forster 2 cor, Georg. Fülöp 2 cor. Steph. Mozolányi 2 cor., Joannes Alagits 2 cor., Carolus Pintér 2 cor., Franc. Liebelt 1 cor., Fr. Schunk 1 cor., univ.: 16 cor. — *XX. Distr. Dunaföldvár.* Dr. Geysa Onczay 2 cor., Emericus Biró 2 cor., Joannes Bereczk 2 cor., Stephanus Vajay 2 cor., Josephus Streicher 2 cor., Dr. Josephus Loncsár 2 cor., univ. 12 cor. — *XXI. Distr. Szekszárd.* Alexand. Szalczer 1 cor. 44 f., Franc. Holndonner 2 cor., univ.: 3 cor. 44 f. — *XII. Distr. Völgység.* Petrus Streicher 2 cor., Carolus Prikler 2 cor., Eduard Háj 2 cor., Vilhelm. Pévald 2 cor., Joannes Trinn 2 cor., Mathias Rudolf 2 cor., Nic. Magyar 2 cor., Steph. Lerch 2 cor., Fideles Högyészenses 19 cor. 20 f., univ.: 35 cor 20 f. — E massa † Jos. Szeredy 40 cor. **Summa gen.** 318 cor. 44 fill.

Datum Quinque Ecclesiis, die 8-a Febr. 1905.

Cancellaria Episcopalis.

CONSIGNATIO OBOLORUM PETRI

DE ANNO DOMINI 1904.

I. E fundationibus perpetuis:

1.	Census fundationis parochi Spiltiner	1340 c. 49 f.
2.	Census fundationis Illmi Francisci Troll	1000 „ — „
3.	Census fundationis parochi Hujman	21 „ 64 „
4.	Census fundationis parochi Mike	5 „ — „
5.	Census fundationis parochi Gregorii Andrin	100 „ — „
6.	Census fundationis parochi Francisci Krecht	10 „ — „
7.	Census fundationis parochi Joannis Németh	10 „ — „
	Universim:	2487 „ 13 „

II. Ex oblatis Cleri gremialis non curati:

	c.	f.
Ecclesia Cathedralis	200	—
Illmus D. Franciscus Troll	60	—
Rssmus D. Antonius Dobszay	4# 20	—
Illm. ac Rss. D. Stephanus Szeifricz	50	—
„ „ D Antonius Walter, vicarius capitularis	6# -	—
„ „ D. Gabriel Hanny	40	—
Rssmus D. Joannes Spies	40	—
„ „ Josephus Pozsgay	40	—
„ „ Josephus Wurster	30	—
„ „ Julius Wajdits	40	—
„ „ Aloysius Döbrössy	2	—
AR. D Franciscus Gruzling	2	—
AR. D. Joannes Rézbányay	4	—
R. D. Silvester Jakics	2	—
„ Philippus Ollé	2	—
„ Augustinus Herr	2	—
„ Ferdinandus Rang	2	—
AR. D. Carolus Körmendy	4	—
R D. N. N.	20	—
AR. D. Ludovicus Szilvek	4	—
AR. D. Ignatius Glatt	4	—
AR. D. Josephus Rézbányay	4	—
R. D. Adalbertus Bubreg	3	—
AR. D. Stephanus Késmárky	4	—
AR. D. Adalbertus Igaz	10	—
R. D. Franciscus Hanuy	4	—
„ Sigismundus Gyömörey	4	—
„ Stephanus Szentkirályi	2	—
„ Franciscus Virág	4	—
„ Sigismundus Dujmovics	2	—
„ Stephanus Komócsy	3	—
„ Ottó Szönyi	2	—
„ Adalbertus Jakab	2	—
„ Dionysius Mosonyi	4	—
„ Franciscus Fehér	2	—
Alumni Gymn. Maj. O. Cist.	50	—
Summa:	668	—
	10 #	

.II. Ex oblatis Cleri curati et fidelium usque 20-am Februarii a. 1905.

Parochiae:	E fiscis Ecblesiar.				A Parocho				A Cooperat.				A fidelibus				Summa	
	Semestri:																	
	I.		II		I.		II.		I		II.		I.		II.			
	c.	f.	c	f.	c.	f.	c	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
Abaliget	2	—	2	—	3	—	5	-	—	—	—	—	—	17	2	34	14	51
Alsómocsolád	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	-	2		3	02	9	2
Apar	1	50	1	50	1	50	2	—	—	—	—	-	1	—	1	—	8	50
Babarcz	4	—	4	—	2	—	2	—	1	—	1	—	5	—	3	—	22	—
Bakonya	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	1	61	1	71	11	32
Bár	—	-	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	64	7	64
Baranyabán	10	—	5	50	4	—	6	—	2	—	2	—	16	—	17	—	62	50
Baranyakisfalud	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	61	4	10	9	71
Baranyaszentistván	3	—	2	—	2	—	1	—	—		—	—	1	—	2	—	11	—
Baranyaszentgyörgy	5	—	5	—	2	50	1	70	—	—	—	—	1	50	2	30	18	—
Baranyavár	2	—	2	-	2	—	2	—	—	—	—	—	3	50	5	—	16	50
Báta	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	8	18	8	41	24	59
Bátaszék	6	—	6	—	10	—	10	-	2	—	2	—	10	—	10	—	56	—
Bedeg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bellye	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—		—		—	4	10	10	10
Beremend	4	—	4		1	—	3	—	—	—	—		5	—	5	—	22	—
Berkesd	—	—	4	—	—		5		—	—	—	—	—	—	19	—	28	—
Bikal	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—
Bizovac		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bogdása	3	—	3	—	3	-	3	—	1	—	1	—	4	06	3	50	21	56
Bonyhád	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	1	—		—	8	—	15	—
Bonyhádvarasd	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	24	6	24
Bölcske	4	—	4	—	2	—	2	—	—		—	—	2	86	2	50	17	36
Brodjanci	7	—	7	—	3	—	3	—	—	—	—	-	12	14	12	90	45	04
Bükkösd	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	—	—	2	40	4	22	17	62
Čepin	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Czikó	3	—	3	—	2	-	4	-	1	—	1	—	1		1	—	16	—
Darázs	4	—	4	—	4	—	5	—	—	—	—	—	6	52	8	20	31	72
Dályok	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—		—	—	—	—	—	8	—
Dárda	—	—	4	—	—	—	6		—	—	—	—	—	—	6	—	16	—
Diósberény	2		—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	6	—
Dolnji-Miholjac	—	—	4	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	7	66	15	66
Dombóvár	2	—	2	—	2	—	2	—	1	—	1	—	8	85	7	83	26	68
Döbrököz	3	—	3	—	6	—	—	—	3	—	3	—	5	09	3	07	26	16
																Lat:	600	43

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.				A Parocho				A Cooperat.				A fidelibus				Summa	
	Semestri:																	
	I.		II.		I		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
													Translata:				600	43
Dráva-Szent-Márton	2	—	2	—	2	—	2	—		—	—	—	1	86	3	02	12	88
Dunaföldvár	10		10	—	5	—	5	—	2		2	—	5	—	8	—	47	—
Dunaszekcső	2	—	2	—	2	—	2	—	1	—	2	—	6	35	3	02	20	37
Egerág	4		4	—	3	—	3	—	1	—	1	—	3	50	6	—	25	50
Értény	—	—	4	—	—	—	4		—	—	—	—	—	—	6	—	14	
Fadd	2	—	2	—	2	—	2	—	1	—	1	—	1	75	1	25	13	—
Feked	—	—	2	—	—	—	2	—	—		—	—	—	—	1	—	5	—
Felsőireg	3		3	—	3	—	3	—	3	—	2	—	11	—	8	26	36	26
Felsőmindszent (Bakócza)		—	10	—	—	—	10	—		—	1	—	—	—	10	80	31	80
Felsőnyék	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	36	2	36
Garé	—	—		—	—	—	4	—	—	—	—	—		—	7	—	11	—
Gödre	4	—	4	—	1	—	1	22	1	—	1	—	4	—	4	78	21	—
Görcsöny	—	—	—	—	—	—		—	—	—		—	—	—	—	—	—	—
Grábócz	2	—	2	—	1	—	1			—	—	—	1	81	4	29	12	10
Gyulaj	3	—	3	—	3	—	3	—	—	50	—	50	3	74	2	50	19	24
Gyüd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	6	—
Harcz	1	—	1		—	1	—	1	—		—	—	2	04	1	20	7	24
Harkanovci	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—
Herczegszőllős	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hetvehely	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	—
Himesház	—	—	—	5	—	—	4	—		—	—		—	—	—	—	9	—
Hird	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—		—	2	09	4	70	14	79
Hosszuhetény	5	—	5	—	2	—	2	—	—	—	1	—	4	73	3	—	22	73
Högyész	5	—	5	—	3	—	4	—	1	—	1	—	26	09	65	—	110	9
Ibafa	2	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	4	40	6	87	17	27
Izsép	3	—	3	—	2	—	2	02	—	—	—	—	1	54	2	98	14	—
Kajdacs	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	1	—	42	46	9	—	63	46
Kakasd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—
Kánya	2	—	2	—	2	—	2	—			—	—	—	80	—	64	9	44
Kárász	3	—	3	—	2	—	2			—	—	—	2	—	2	—	14	—
Keszü	3	—	3	—	3	—	3	—	—	—	—	—	1	54	2	45	15	99
Kisasszonyfa	2	—	2	—	3	—	4	—	—	—	—	—	5	—	4	—	20	—
Kisdorog	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	12	3	20	14	32
Kiskőszeg	—	—	4	—	—	—	4	—		—	—	—	—	—	4	—	12	—
Kisszékely	2		2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	20	2	82	13	02
Kisvaszar	1	—	1	—	1		1	—	1	—	—	—	2	72	3	74	11	46
Kocsola	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
													Lat:				1251	75

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.				A Parocho				A Cooperat.				A fidelibns				Summa	
	Semestri:																	
	I.		II.		I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f	c.	f.	c.	f.	c.	f	c.	f	c.	f.	c.	f.	c	f.
													Translata:				1254	75
Koppányszántó	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	6	—	6	—	20	—
Köblény	4	—	4	—	4	—	4	—	—	—	—	—	1	20	1	08	18	28
Kömlőd	2	—	2	—	2	—	2		—	—		—	2	—	2	40	12	40
Kövágószőllős	6	—	6	—	10	—	10		—	—	1	—	11	25	19	24	63	49
Kurd	4	—	4	—	2	—	2	—	1	—	1	—	1	96	3	95	19	91
Lakócsa	14	—	14	—	4	—	4	—	—		—	—	7	06	5	78	48	84
Lánycsók	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	87	—	31	7	18
Lapáncsa	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Laskafalu	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	7	24	13	24
Lengyel	6	—	6		2	—	2	—	—	—	—	—	1	20	2	92	20	12
Lippó	6	—	—	—	3	—	—			—	—	—	5	22	—	—	14	22
Lovászhetény	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	46	1	—	5	46
Lőcs	5	—	5	—	5	—	6	50	—	—	—	—	11	21	14	76	47	47
Mágocs	—		8	—	—	—	2	—		—	—	—	—	—	6	72	16	72
Magyarhertelend	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Magyarkeszi	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	1		8	08	6	89	26	97
Magyarszék	—	—	8	—	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	5	30	19	30
Magyarszentiván	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	2	10	6	10
Majs	3	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	86	1	89	11	75
Máriakéménd	—	—	10	—	—	—	2	—	—	—	4		—	—	—	—	16	—
Marjánci	1	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	89	2	66	11	55
Mecsekjánosi	—		1	—	—	—	1	—	—	—	—		—	—	1	—	3	—
Mecsekszabolcs	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	4	17	7	17
Miszla	2	—	2	—	1		1	—	—	—	—	—	2	55	2	25	10	80
Mohács ad s. Cruc	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	80	2	66	13	46
Mohács ad s. Mich.	10	—	10	—	5	33	5	96	3	—	3	—	6	67	8	04	52	—
Mohács Insula	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mosgó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mözs	2		2	—	2	—	2	—		—	—		5	61	5	64	19	25
Mucsi	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—		—	2	—	6	—
Nagybicsérd	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	12	—
Nagykónyi	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	8	—	16	—
Nagymányok	2	—	2	—	2	—	2		—	—	—	—	2	50	2	50	13	—
Nagynyárád	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—
Nagyvejke	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	40	2	36	7	76
Nak	—	—	12	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	2	—	24	—
Németbóly	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	1	—	19	50	19	50	51	—
													Lat:				1890	9

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.				A Parocho				A Cooperat.				A fidelibus				Summa	
	Semestri:																	
	I.		II.		I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
													Translata:				1890	19
Németi	—	—	4	—	—		4	—	—	—	—	—	—	—	7	42	15	42
Németkér	1	—	1	—	2	—	2	—	—	—	3	—	3	20	—	—	12	20
Németmárok	4		6	—	2	—	2	—	—	—	9	70	6	74	—	—	30	44
Olasz	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ozora	6	—	6	—	2	—	2	—	1	—	1	—	5	41	—	50	23	91
Pári	4	—	4	—	2	—	2		—	—	—	—	20	92	4	53	37	45
Paks	5	—	5	—	7	—	4	—	2	—	2	—	22	—	24	50	71	50
Pálfa	2	—	3	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	60	—	—	11	60
Palotabozsok	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5	51	11	51
Pellérd	10	—	10	—	15	08	16	24	—	—	—	—	4	92	3	76	60	—
Pélmonostor	—	—	2	—	—	—	2			—	—	—	—	—	3	—	7	—
Petrijevci	8	—	—	—	2	—	2		1	—	1	—	—	—	8	57	22	57
Pécsvárad	3	—	3	—	2	—	2	—	—		—	—	2	—	3	13	15	12
Pinczehely	3	—	3	—	4	—	4	—	1	—	1	—	10	—	8	—	34	—
Podgajci	6	—	6	—	2	50	2	75	1	—	1	—	4	50	4	25	28	—
Püspökbogád	—	—	8	—	—	—	3	—	—	—	1		—	—	—	—	12	—
Püspöklak	4	—	4	—	2	—	2	—	1	—	1	—	4	—	5	—	23	—
Püspöknádasd	—	—	8	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	9	56	21	56
Püspökszenterzsébet	—	—	12	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	4	—	21	—
Püspökszentlászló	1	—	1	—	1		1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Quinque-Eccl.-Cathedralis	4	—	4		2	—	2	—	4		5	—	25	90	5	48	52	38
„ ad BMV. Purif	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	4	—	39	43	50	65	102	08
„ ad s. August.	—		—	—	—	—	4	—	—	—	3	—	—	—	—	—	7	—
„ ad s. Francisc	—	—	—	—	10	—	10	—	—	—	—	—	23	80	21	45	65	25
„ ad s. Florian	—	—	4	—	—	—	4		—	—	—	—	1	40	6	12	15	52
Radikovci	—	—	8	—	—	—	4		—	—	—	—	—	—	6	14	18	14
Ráczmecske	—	—	5	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—
Ráczpetre	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	1	31	13	31
Rácztöttös	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	5	35	5	51	16	86
Ráczváros	4	—	4	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	40	4	06	19	46
Regöly	2	—	2	—	2	—	2	—	1	—	1	—	1	25	1	31	12	56
Sásd	3	50	3	50	2	—	2		—	—	—	—	5	25	4	60	20	85
Siklós	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—
Siklósbodony	—	—	6	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
Simontornya	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—
Sióagárd	4	—	4	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	12	—
Sljivosevci	4	—	4	—	5	—	5	—	—	—	—	—	9	—	10	—	37	—
													Lat:				2763	88

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.				A Parpcho				A Cooperat.				A fidelibus				Summa	
	Semestri:																	
	I.		II.		I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f	c.	f.	c.	f.	c	f.	c.	f	c.	f.	c.	f.	c.	f	c.	f
													Translata:				2763	88
Somberek	3	—	—	-	5	—	6	—	1	—	—	—	4	—	—	—	19	—
Somogy-Szt.-László	3	—	3	—	2	—	2	-	—		—	—	1	73	6	5	17	78
Sumony	—	—	1		—	—	2	—	—	—	—	—	—		1	16	4	16
Szabadszentkirály	—	—	10	—	—	—	4	-	—	—	—	—	—	—	13	46	27	46
Szajk		—	2	-	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	1	72	11	72
Szakadát	—	—	2	—		—	2	—	—	—	—	—		—	—	—	4	—
Szakál	3	—	3	—	2	—	2	—	-	—	—	—	7	6	5	81	22	87
Szakcs	4	—	4	—	2	—	2	—	1	—	1		6	13	6	92	27	05
Szalalnak	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	72	2	18	6	90
Szálka	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szászvár	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	-	3	—	15	—
Szebény	1	50	3	—	1	—	2		—	50	1	—	—	50	-	50	10	—
Szekszárd Belváros	—	—	10	—	—	—	6	—	—	—	6	—	—		10	19	32	19
Szekszárd-Ujváros	3	-	3	—	2	—	2	—	—	—	—	—	5	22	4	25	19	47
Szentdienes	3	—	3	—	3	56	2	36	—	—	—	—	3	44	4	64	19	—
Szentlőrincz	2	—	2	—	3	-	3	—	—	—	—	—		90	—	97	1[illegible]	87
Szigetvár	14	—	15	—	2	—	2	—	1	—	1	-	1	44	10	—	46	44
Tamási	3	—	3	-	2	—	2		1	—	1	-	5	40	7	84	25	24
Tengöd	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—		—	30	—	91	9	21
Tevel	2	—	2	—	3	—	4	—	-	—		—	12	40	7	—	30	40
Tolna	—	-	—	—	—	-	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vajszló	2	—	2	—		—	2	—	1	—	1	—	2	88	4	8	16	96
Valpó	—		9	—	—		3	—	—	—	4	—	—	—	31	50	47	50
Várdomb	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	-	-	60	—	72	9	32
Vásárosdombó	—	—	8	—	—		—	—	—	—	2	-	—	—	1	20	11	20
Veliskovci	—	—	2	—	—	—	2	-	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Véménd	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3		3	—	14	. .
Viljevo	2	—	2	—	3	—	3	—	—	—	—	—	4	50	7	50	22	—
Villány	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	1	—	2	—	5	92	19	92
Vókány	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—
Vörösmart	2	—	2	—	2	—	2	—	—		—	—	3	40	3	—	14	40
Závod	3	—	3	—	5	—	5	—	—	—	—	—	3	30	5	20	24	50
Zomba	—	—		—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	-	—	—	—	—
													Summa:				3313	44

IV. E. censibus intercalaribus:

Census intercalares . . . . . 21 cor 38 f.

Recapitu atio:

I. E fundationibus perpetuis	2487 cor 13 f
II. Ex oblatis Cleri gremialis non curati	668 cor. — f. 10 #
III. Ex oblatis Cleri curati et fidelium	3313 cor. 44 f.
IV. E censibus intercalaribus	21 cor. 38 f.
Summa totalis:	6489 cor. 95 f 10 #

Datum Quinque Ecclesiis, die 20-a Februarii 1905.

Cancellaria Episcopalis.

Lyc. ny. (Madarász B.